

Punkaharjun kunta
Puruveden rantayleiskaava
6.11.2003
SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	6
1.1	Suunnittelun tausta ja tarkoitus	6
1.2	Suunnittelualue.....	7
1.3	Suunnittelun tarkkuus	7
1.4	Työmenetelmät.....	7
1.5	Suunnitteluvaiheet.....	8
1.6	Suunnitteluorganisaatio.....	11
1.7	Tiedottaminen, kuuleminen ja neuvottelut.....	12
2	PERUSTIEDOT.....	14
2.1	Suunnittelutilanne	14
2.1.1	Seutukaava	14
2.1.2	Yleiskaavat.....	16
2.1.3	Yleissuunnitelmat	17
2.1.4	Asema- ja ranta-asemakaavat	17
2.1.5	Rakennusjärjestys	17
2.1.6	Rakennuskiellot ja toimenpiderajoitukset.....	18
2.1.7	Muut päätökset, suunnitelmat	18
2.1.8	Pohjakartta	18
2.2	Maanomistus	18
2.3	Väestö ja työpaikat.....	19
2.4	Rakennettu ympäristö	19
2.4.1	Esihistoriallinen aika ja muinaismuistolain mukaiset kohteet.....	19
2.4.2	Asutusrakenteen muodostuminen ja historiallisen ajan kulttuuriympäristö	20
2.4.3	Kokonaisrakenne ja maankäyttö	21
2.4.4	Palvelut	24
2.4.5	Liikenne	25
2.4.6	Yhdyskuntatekninen huolto	25
2.5	Luonnonympäristö	26
2.6	Erityispiirteet ja suojelukohteet	26
2.7	Ympäristön häiriötekijät	27
3	TAVOITTEET.....	28
3.1	Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet.....	28
3.2	Kuntien tavoitteet.....	29
3.2.1	Yleistavoitteet	29
3.2.2	Maanomistajat ja osallistuminen.....	29
3.2.3	Elinkeinot.....	29
3.2.4	Asutus ja rakentaminen.....	29
3.2.5	Yleinen virkistys	30
3.2.6	Maiseman- ja rakennussuojelu.....	30
3.2.7	Liikenneverkko ja tekninen huolto	30
3.2.8	Rakentamisen sijoittuminen.....	31
3.3	Tavoitteiden vaikutukset	31
4	MITOITUSPERUSTEET	32
4.1	Yleistä	32
4.2	Kantatilatarkastelu	32

4.3	Mitoitusnormit	33
4.4	Käytetty ja jäljellä oleva rakennusoikeus.....	35
4.5	Muunnettu rantaviiva	36
4.6	Poikkeukset mitoitukselta	36
4.7	Rakennusoikeuslaskelmat	37
4.8	Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen mennessä 15.3.2001	37
4.9	Mitoitusperusteiden vaikutukset yleiskaavaehdotuksessa 15.3.2001	40
4.10	Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset tarkistetussa kaavaehdotuksessa 10.3.2003	41
5	RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	44
5.1	Yleisperustelut ja -kuvaus	44
5.2	Maanomistus	44
5.3	Kokonaismitoitus	45
5.4	Aluevarausten ja kaavamääräysten perustelut maankäyttöluokittain	48
5.4.1	Kyläalueet (AT)	48
5.4.2	Pientalovaltaiset asuntoalueet (AP)	50
5.4.3	Erillispientalojen alueet (AO ja AO-2)	50
5.4.4	Maatilojen talouskeskusten alueet (AM)	53
5.4.5	Palvelujen ja hallinnon alueet (P)	53
5.4.6	Julkiset palvelut (PY).....	54
5.4.7	Teollisuusalueet, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)	54
5.4.8	Retkeily- ja ulkoilualueet (VR).....	54
5.4.9	Lähivirkistysalueet (VL).....	56
5.4.10	Uimarannat (VV)	56
5.4.11	Loma-asuntoalueet (RA, RA-1, RA-2, RA-3, RA-4 ja RA-5)	56
5.4.12	Matkailupalvelujen alueet (RM, RM (7), RM/2 ja RM-2)	65
5.4.13	Tiealueet.....	67
5.4.14	Liikennemelualueet (lm).....	67
5.4.15	Rautatiet	67
5.4.16	Venevalkammat (LV, LV-1 ja LV-2)	67
5.4.17	Satama-alue (LS)	68
5.4.18	Laivaväylät.....	68
5.4.19	Lentoliikenteen alueet (LL)	69
5.4.20	Eritysisalueet (E-1 ja E-2)	69
5.4.21	Luonnonsuojelun alueet (SL).....	70
5.4.22	Luonnonsuojelun alueet (SL-1)	73
5.4.23	Arvokkaat luontoalueet ja -kohteet (sl).....	73
5.4.24	Maisemallisesti arvokkaat alueet	78
5.4.25	Kulttuurimaisemallisesti arvokas alue (km)	78
5.4.26	Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus tai rakennettu alue tai kohde (sr)	79
5.4.27	Kulttuurihistoriallisesti tai historiallisesti arvokas kohde (k)	80
5.4.28	Muinaismuistoalue (SM)	80
5.4.29	Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös (sm)	81
5.4.30	Saunarakennuksen paikka (sa).....	81
5.4.31	Laskennalliset rakennuspaikat (ra)	81
5.4.32	Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M ja M-1)	82
5.4.33	Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla erityisiä ympäristöarvoja (MY-1, MY-2 ja MY-3)	82
5.4.34	Pohjavesialueet (pv).....	83
5.4.35	Radonhaitta-alueet (r)	84
5.4.36	Alueen osa, jolla sijaitsee pohjaruusu- ja kasvillisuutta (pr).....	84

5.4.37	Vesialue (W)	85
5.4.38	Arvokas vesistöalue (W-1)	85
5.4.39	Vesi- ja jätehuoltoa koskevat määräykset	85
5.4.40	Muut kaavamääräykset	86
6	VAIKUTUSSELVITYS	89
6.1	Tutkimukset ja selvitykset	89
6.2	Mitoitus	89
6.2.1	Mitoituksen vaikutus kaavan lopputilanteeseen	89
6.2.2	Mitoitusarvio suurten saarten osalta	90
6.2.3	Mitoituksen alentaminen	91
6.3	Rantayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset	92
6.3.1	Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset	92
6.3.2	Rantamaisema	92
6.3.3	Virkistys	96
6.3.4	Vesiensuojelu	96
6.3.5	Rakentamattomat rannat	98
6.4	Natura 2000 –verkosto ja Natura-arviointi	102
6.5	Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset	103
6.6	Puruveden rantayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	103
6.6.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet rantayleiskaavoituksessa	103
6.6.2	Toimiva aluerakenne	105
6.6.3	Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu	106
6.6.4	Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	111
6.6.5	Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto	117
6.6.6	Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet	119
6.7	Vaikutukset saimaannorpan suotuisan suojelun tasoon	123
6.7.1	Kannan kehitys	123
6.7.2	Vähenemisen syyt ja uhkatekijät	124
6.7.3	Lajin suotuisa suojelutaso	124
6.7.4	Puruvesi	125
6.7.5	Rantayleiskaavan vaikutukset	125
6.7.6	Suosituksat	125
7	RANTAYLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET	127
7.1	Suunnittelun ohjausvaikutus	127
7.2	Maakuntakaavan ohjausvaikutus	127
7.3	Vaikutus viranomaisiin	127
7.4	Suunnittelutarve	127
7.5	Rakennusjärjestys	127
7.6	Ehdollinen rakentamisrajoitus	127
7.7	Ehdoton rakentamisrajoitus	128
7.8	Ehdollinen toimenpiderajoitus	128
7.9	Ehdoton toimenpiderajoitus	129
7.10	Rakentamismahdollisuus rannoilla	129
7.11	Yleiskaavan ja muun lainsäädännön mukaisen päätöksenteon suhde	129
8	SEURANTA	132

Taulukkoluetelo

TAULUKKO 1. YLI 1 HA:N SAARTEN LUKUMÄÄRÄ.	7
TAULUKKO 2. RANTA-ASEMAKAAVOJEN RAKENNUSPAIKAT.	17
TAULUKKO 3. NYKYISET LOMA-ASUNTOJEN RAKENNUSPAIKAT	23
TAULUKKO 4. NYKYISET VAKITUISEN ASUTUKSEN RAKENNUSPAIKAT	24
TAULUKKO 5. MITOITUSNORMIT	34
TAULUKKO 6. JÄLJELLÄ OLEVA RAKENNUSOIKEUS	37
TAULUKKO 7. MITOITUSPERUSTEIDEN MUKAINEN KOKONAISMITOITUS TODELLISTA RANTAVIIVAA KOHTI.....	38
TAULUKKO 8. MITOITUSPERUSTEIDEN MUKAINEN KOKONAISMITOITUS MUUNNETTUA RANTAVIIVAA KOHTI.....	39
TAULUKKO 9. MITOITUSPERUSTEIDEN MUKAINEN KOKONAISMITOITUS MUUNNETTUA RANTAVIIVAA KOHTI RANNALLA.	40
TAULUKKO 10. RANTAYLEISKAAVAN RAKENNUSPAIKAT TODELLISTA RANTAVIIVAA KOHTI.....	40
TAULUKKO 11. RANTAYLEISKAAVAN RAKENNUSPAIKAT MUUNNETTUA RANTAVIIVAA KOHTI.....	TAULUKKO 12.
KOHDEMERKINTÖJEN LUKUMÄÄRÄ.	46
TAULUKKO 13. OSA-ALUEMERKINNÄT.....	47
TAULUKKO 14. ARVIO KYLÄALUEILLE SUUNNITELTAVISSA OLEVISTA RAKENNUSPAIKKOJEN LUKUMÄÄRÄSTÄ.....	48
TAULUKKO 15. ERILLISPIENTALOJEN RAKENNUSPAIKAT	51
TAULUKKO 16. VUOKRAMÖKIT	66
TAULUKKO 17. LUONNONSUOJELUALUEET (SL) YLEISKAAVA-EHDOTUKSESSA 15.3.2001	71
TAULUKKO 18. LUONNONSUOJELUALUEET (SL), JOTKA ON LISÄTTY YLEISKAAVA-EHDOTUKSEEN 10.3.2003.....	72
TAULUKKO 19 LUONNONSUOJELUALUEET (SL), RANTAYLEISKAAVA-EHDOTUKSESSA 10.6.2003	72
TAULUKKO 20 SL-OSA-ALUEET YLEISKAAVA-EHDOTUKSESSA (15.3.2001).....	75
TAULUKKO 21. SL-OSA-ALUEET, JOTKA LISÄTTY YLEISKAAVA-EHDOTUKSEEN 10.3.2003 LAUSUNTOJEN PERUSTEELLA.....	77
TAULUKKO 22. SL-OSA-ALUEET. JOTKA ON LISÄTTY YLEISKAAVA-EHDOTUKSEEN 10.3.2003	77
TAULUKKO 23. SL-OSA-ALUEET, JOTKA ON LISÄTTY RANTAYLEISKAAVA-EHDOTUKSEEN 10.6	78
TAULUKKO 24. RANTAYLEISKAAVAN MUKAISEN ASUTUKSEN KASVUN AIHEUTTAMA VESISTÖKUORMITUKSEN KASVU.	97
TAULUKKO 25. VAPAAN RANNAN % OSUUS RANTAYLEISKAAVA-ALUEELLA TODELLISESTA RANTAVIIVASTA	99
TAULUKKO 26. VAPAAN RANNAN MUUTOS TARKASTELU KAISTALEITTAIN.....	100
TAULUKKO 27. VAPAAN RANNAN PROSENTTIOSUUS KAISTALEITTAIN KAIKESTA VAPAASTA RANNASTA.....	101
TAULUKKO 28. VAPAAN RANNAN KESKIVARVO JA KAPPALEMÄÄRÄ TARKASTELU KAISTALEITTAIN	102
TAULUKKO 29. VUONNA 2002 JA 2003 SYNTYNEET SAIMAANNORPAN POIKASET JA KANNAN KOKO ALUEITTAIN.	124

Liitteet

Alueen sijainti

Ote seutukaavasta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Puruveden rantayleiskaavoitukseen liittyvät vesistökuormitusmuutostarkastelut

Kaavamerkinnot sm, sr, k, indeksikartta ja kohdemerkintöjen selitykset

Puruveden rantayleiskaavan suunnitteluvaiheet

Mitoitusvyöhykekartta 9.11.1999

Mitoitusvyöhykekartta 10.6.2003 ja mitoitustarkastelu

Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset

Liiteasiakirjat

Luonto- ja maisemaselvitys

Natura-arvioinnit

Tarkistettu luontoselvitys

Kantatilatarkastelutaulukot

Viranomaisneuvottelujen pöytäkirjat

Ohjausryhmän pöytäkirjat

Kaavoittajan vastineet huomautuksiin, muistutuksiin ja lausuntoihin

Mitoituksen alentamisen tarkastelut

1 JOHDANTO

1.1 Suunnittelun tausta ja tarkoitus

Tämä rantayleiskaavan selostus koskee Punkaharjun kunnan osaa Puruvedestä. Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kuntien alueelle on rantayleiskaavat ovat laadittu samanaikaisesti koko Puruveden alueelle, mutta kunnat hyväksyivät kaavan tavoitteet ja mitoitusperusteet ja kaavat itsenäisesti.

Puruveden yleiskaavoitus käynnistyi vuoden 1998 alussa. Tarkoituksena on laatia valtuustojen hyväksymät oikeusvaikutteiset rantayleiskaavat, jossa sovitetaan yhteen alueelle kohdistuvat virkistys-, suojelu- ja elinkeinotarpeet sekä rakennuspaineet. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rannoille ei voi pääsääntöisesti rakentaa ilman kunnanvaltuuston hyväksymää oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai kunnanvaltuuston hyväksymää ranta-asemakaavaa tai alueellisen ympäristökeskuksen hyväksymää poikkeamispäätöstä. Koska kyseessä on kolmen kunnan alueella tapahtuva suunnittelu, tulee kunkin kunnan hyväksyä alueensa yleiskaava omalta osaltaan.

Yleiskaavaan kuuluu selostus ja kaavakartta merkintöjen selityksineen. Erillisenä raporttina on tehty Puruveden luonto- ja maisemaselvitys, jonka maastotyöt on tehty kesällä 1998 ja joka valmistui 1999. Vaatimus hyvistä luontoinventoinneista kaavoitustyön pohjaksi on korostunut. Sekä selostus että luontoselvitys ovat täydentyneet kaavoitusprosessin aikana ja yhteistyö alueen asukkaiden, maanomistajien ja eri viranomaisten kesken on ollut yhtenä työn lähtökohtana.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suunnittelun on oltava avointa ja suunnittelun kaikki osapuolet olisi saatava mukaan kaavaprosessiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tämän työn alussa tehtiin v. 1998 silloisessa maankäyttö- ja rakennuslakiehdotuksessa esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Maanomistajille on lähetetty kysely talvella 2000 ja kaavoittaja on järjestänyt sekä tiedotustilaisuuksia että vastaanottopäiviä kunnissa. Myös viranomaisten kanssa on neuvoteltu työn eri vaiheissa.

Useilla Puruveden alueilla rantavyöhyke on sekä luonnon että kulttuuriympäristön monipuolisimpia alueita. Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kuntien alueet ovat vanhaa asutusaluetta, jossa perinteinen rakentaminen ja elinkeinot ovat tukeutunut vesistöihin. Myös alueen matkailulla on pitkä historia. Uusi ranta-asutus on pääasiassa loma-asutusta. Puruveden luonnonkaunis maisema sekä kirkas vesi ovat tehneet siitä suosittua loma-asutusseudun ja vapaa-ajanviettoalueen. Yleiskaavoituksen tavoitteena on tukea perinteisiä ja tulevia elinkeinoja, suojella arvokkaita ympäristökohteita muulta maankäytöltä sekä osoittaa uusi rakentaminen ja muut toiminnat vähiten haitallisia vaikutuksia aiheuttavaan paikkaan.

1.2 Suunnittelualue

Puruveden alue sijaitsee Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kuntien alueella.

Suunnittelualue käsittää noin 200 m rantavyöhykkeen Puruveden rannalla. Kaava-alueella on todellista rantaviivaa 775 km, josta Kerimäen kunnan alueella on noin 50 %, Punkaharjun kunnan alueella on noin 33 % ja Kesälahden kunnan alueella on noin 17 %.

Kaava-alueella on 152 yli 1 ha:n saarta, joihin ei ole kiinteä tieyhteyttä. Tämä jakautuu pinta-alaltaan seuraavasti:

Taulukko 1. Yli 1 ha:n saarten lukumäärä.

Saariin ei ole kiinteä tieyhteyttä.

Saaren pinta-ala	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
1-2 ha	21	5	19	45
2-5 ha	17	9	20	46
5-10 ha	12	4	9	25
10-20 ha	10	0	2	12
20-50 ha	9	2	5	16
50-100 ha	1	0	1	2
100-500 ha	3	1	1	5
Yli 500 ha	1	0	0	1
Yhteensä	74	21	57	152

Lisäksi saaria, joihin on kiinteä tieyhteys on kuusi: Laukansaari, Kaidanniemi, Mäkrä, Hälvä, Herttuansaari ja Vihansaari.

Todellista rantaviivaa mantereella on 418 km ja saarissa, joihin on kiinteä tieyhteys, on 87 km. Yli 1 ha:n saarissa, joihin ei ole kiinteä tieyhteyttä, on todellista rantaviivaa 270 km, joista suurimmassa saarella (706 ha) Hevossalossa on rantaa 18,5 km.

1.3 Suunnittelun tarkkuus

Yleiskaava laaditaan mittakaavassa 1:10 000. Varsinainen kaavakartta tulostetaan 1:20 000 mittakaavassa.

1.4 Työmenetelmät

Suunnittelutyössä käytetään apuna Suunnittelukeskus Oy:ssä kehitettyä MapInfo paikkatieto-ohjelmassa (GIS) toimivaa yleiskaavan suunnitteluohjelmistoa. Pohjakarttana käytetään numeerisen kiinteistörekisterinkartan kiinteistörajoja, numeerista maastotietokantaa ja rasteroitua peruskarttaa.

1.5 Suunnitteluvaiheet

Suunnittelu on alkanut talvella 1998, ohjausryhmä on pitänyt ensimmäisen kokouksensa 10.3.1998 ja ensimmäinen viranomaisneuvottelu on pidetty 26.3.1998.

Perusselvitykset on tehty keväällä ja kesällä 1998. Tässä yhteydessä on tehty ja julkaistu erillisenä raporttina Puruveden luonto- ja maisemaselvitys, jonka maastotyöt tehtiin kesällä 1998 ja joka valmistui 1999.

Ohjausryhmä hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman 12.11.1998. Ohjausryhmä käsitteli luonto- ja maisemaselvitystä sekä kaavan alustavia tavoitteita ja mitoituserusteita 26.4.1999 ja päätti esittää kunnanhallituksille niiden asettamista nähtäville RakA 154§:n nojalla.

Luonto- ja maisemaselvitys sekä ehdotus rantayleiskaavan tavoitteiksi ja mitoituserusteiksi ovat olleet rakennusasetuksen 154 §:n nojalla yleisesti nähtävillä 3.6.-2.8.1999 välisenä aikana Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kunnanvirastoissa. Tänä aikana jätettiin 57 huomautusta (23 kpl Kerimäelle, 10 kpl Kesälahdelle ja 24 kpl Punkaharjulle) ja lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto ja Pohjois-Karjalan liitto antoivat lausunnon. Etelä-Savon ympäristökeskuksen ja Etelä-Savon maakuntaliiton kanssa järjestettiin viranomaisneuvottelu 9.8.1999 Kerimäen Pääkannassa.

Ohjausryhmä käsitteli huomautuksia ja lausuntoja luonto- ja maisemaselvityksestä sekä alustavista tavoitteista ja mitoituserusteita 10.9.1999. Kokouksessa ohjausryhmä hyväksyi kunnanhallitusten ja edelleen kunnanvaltuustojen hyväksyttäväksi rantayleiskaavan tavoitteet ja mitoituserusteet. Kerimäen kunnanvaltuusto hyväksyi tavoitteet ja mitoituserusteet 9.11.1999, Kesälahden kunnanvaltuusto 15.11.1999 ja Punkaharjun kunnanvaltuusto 18.10.1999.

Helmikuussa 2000 tehtiin maanomistajakysely. Kesälahdella rantayleiskaavaa esiteltiin Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselle 7.4.2000 kehittämiskeskustelun yhteydessä.

Maanomistajakyselyn tuloksia ja rantayleiskaavaluonnosta käsiteltiin ohjausryhmän kokouksessa 25.5.2000.

Etelä-Savon ympäristökeskuksen ja Etelä-Savon maakuntaliiton kanssa järjestettiin viranomaisneuvottelu 13.6.2000 Mikkelissä ympäristökeskuksessa. Neuvottelussa on käyty läpi mitoitusta, aluevarauksia ja kaavamääräyksiä.

Rantayleiskaavaluonnos on ollut nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n perusteella 10.7.-21.9.2000 Kerimäellä ja Kesälahdella sekä 24.7.-21.9.2000 Punkaharjulla. Kaavoittajan vastaanotto osallisille on järjestetty 21.-24.8.2000.

Luonnoksesta on pyydetty ja saatu seuraavien viranomaisten lausunnot: Etelä-Savon ympäristökeskus, Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, Etelä-Savon

maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan liitto, Kaakkois-Savon perusterveyden huollon kuntayhtymä, Savonlinnan perusterveydenhuollon kuntayhtymä, Keski-Karjalan kansanterveystyön kuntayhtymä, Savonlinnan maakuntamuseo, Pohjois-Karjalan museo, Museovirasto, Järvi-Suomen merenkulkupiiri, Kaakkois-Suomen tiepiiri, Savo-Karjalan tiepiiri, Metsähallitus, Kerimäen metsänhoitoyhdistys, Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus, Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri ry, Kerimäen kunnan rakennuslautakunta sekä Kerimäen kunnan vapaa-aika- ja kulttuurilautakunta.

Rantakaavaluonnoksesta jätettiin kirjallisia huomautuksia Kesälähdellä 37 kpl, Kerimäellä 63 kpl ja Punkaharjulla 67 kpl. Ohjausryhmä on käsitellyt korjattua kaavaluonnosta, kaavamääräyksiä, annettuja lausuntoja ja huomautusten pääkysymyksiä 17.10.2000.

Viranomaisneuvottelu, johon osallistuivat molemmat alueelliset ympäristökeskukset ja Etelä-Savon maakuntaliitto, on pidetty 31.10.2000 Mikkeliissä. Neuvotteluissa alueelliset ympäristökeskukset vastustivat kaavan mitoitusta, jota pidettiin liian korkeana. Lisäksi viranomaiset edellyttivät, että rantayleiskaavasta on tehtävä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi (ote LSL 65 §:stä: ”Jos hanke tai suunnitelma todennäköisesti merkityksellisesti heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset”.)

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 23.11.2000 mm.

- muuttaa kaavan mitoitussyöhykkeitä viranomaisneuvottelussa esille tulleiden tapausten johdosta kolmella alueella: Haapasalossa, Vehkasalossa ja Myllylähdellä,
- tarkistaa kaavamääräyksiä siten, että rakennuspaikkakohtaisia rakennusoikeuksia lasketaan, ja muodostetaan uudet kaavamerkinnot RA-3 – RA-5 saariin.
- lisätä AT-alueille määräys, että ne muodostavat suunnittelutarvealueen, ja
- laatia Natura-YVA –tarkastelun.

Lisäksi ohjausryhmä hyväksyi kaavoittajan laatimat vastineet huomautuksiin ja kävi läpi Etelä-Savon ympäristökeskuksen ja museoviraston lausunnot ja niiden johdosta tehtävät muutokset.

Natura-arviointi on tehty talvella 2001. Arviointi laadittiin Suunnittelukeskus Oy:ssä.

Ohjausryhmä käsiteli kokouksessaan 15.3.2001 Natura-arvioinnin tuloksia. Natura-arvioinnin johdosta lintujen pesimäsaariin kohdistuvien vaikutusten vähen-tämiseksi on siirretty neljän rakennuspaikan kauemmaksi lintuluotojen edustalta. Lisäksi tarkistettiin RA-3 kaavamääräystä ja lisättiin teliikennemastokielto luonnonarvoiltaan ja maisemaltaan herkille alueille.

Ohjausryhmä päätti esittää kunnanhallituksille kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville 23.4. – 20.8.2001 väliseksi ajaksi ja lausunnoille, lausuntoaika päättyy 30.6.2001. Ohjausryhmä päätti lisäksi lähettää kaikille maanomistajille tilakohtainen kaava-karttaotelomake. Postitusta varten kunnat tarkistivat

manuaalisesti puuttuvat omistaja- ja osoitetiedot käytettävissä olevista rekistereistään, jotta lomakkeiden tavoitettavuus olisi mahdollisimman hyvä.

Ehdotuksesta on saatu seuraavien viranomaisten lausunnot: Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, Pohjois-Karjalan liitto, Etelä-Savon liitto, Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri, Metsähallitus / Itä-Suomen luontopalvelut, Järvi-Suomen merenkulkupiiri, Pohjois-Karjalan TE-keskus, Etelä-Savon TE-keskus, Kaakkois-Suomen tiepiiri / Kerimäki, Kaakkois-Suomen tiepiiri / Punkaharju, Savo-Karjalan tiepiiri / Kesälahti, Pohjois-Karjalan maakuntamuseo, Savonlinnan maakuntamuseo, Museovirasto, Punkaharjun seurakunnan kirkkoneuvosto, Savonlinnan perusterveyshuollon kuntayhtymä ja kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto, Keski-Karjalan kansanterveystyön kuntayhtymä, Punkaharjun kunta, valvontalautakunta, Punkaharjun kunta, vapaa-ajanlautakunta, Punkaharjun kunta, kulttuurilautakunta, Punkaharjun kunta, tekninen lautakunta, Etelä-Savon ympäristökeskus, Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen täydennyslausunto, Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen rakennusperinnön inventointi, Kerimäen kunta, rakennuslautakunta, Kerimäen kunta, tekninen lautakunta ja Kaakkois-Savon terveydenhuollon KY.

Rantakaavaehdotuksesta jätettiin kirjallisia muistutuksia yhteensä 110 kpl, joista Kesälahdella 247 kpl, Kerimäellä 57 kpl ja Punkaharjulla 29 kpl. Ohjausryhmä käsitteli lausuntojen ja muistutusten käsittelyperiaatteita kokouksessaan 18.9.2001. Lausuntojen ja muistutusten vastineet hyväksyttiin 13.11.2001 ohjausryhmän kokouksessa. Tämän jälkeen saatiin sekä Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ympäristökeskuksilta lisälausunnot.

Kaavaehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 15.1.2002 Kerimäen Pääkannassa. Viranomaisneuvottelussa esitettiin luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämistä ja mitoituksen alentamista. Ohjausryhmän kokouksessa 5.2.2002 päätettiin täydentää luontoselvitystä ja Natura-arviota. Luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisten työohjelmista oli neuvoteltiin ja sovittiin Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ympäristökeskusten kanssa.

Puruveden luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisestä on tehtiin vuonna 2002 erilliset selvitykset, jossa esitetään tarkastellut kohteet sekä vaikutus kaavoitukseen. Täydentävät luontoselvitykset on tehty Puruveden rantayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon ja viranomaisneuvottelun 15.1.2002 jälkeen. Luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentäminen tehtiin Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ympäristökeskusten kanssa sovitun työohjelman mukaisesti.

Luontoselvityksen täydentämisestä aiheutuvat muutokset käsiteltiin Puruveden rantayleiskaavan ohjaustyöryhmän kokouksessa 11.9.2002. Pohjois-Karjalan ympäristökeskus ja Etelä-Savon ympäristökeskus antoivat luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisestä sekä niistä aiheutuvista muutoksista lausunnot marraskuussa 2002.

Luontoselvityksen täydentämisen aiheuttamista muutoksista tehtiin erillinen raportti, jossa jokaisen kohteen osalta on ensin esitetty luontoselvityksen täydennysraportissa esitetty vaikutus kaavoitukseen, jonka jälkeen on esitetty kaavoittajan vastine ja esitys, jotka käsiteltiin ohjausryhmän kokouksessa 11.9.2002, jolloin ohjausryhmä päätti pyytää lausunnot ympäristökeskuksilta

luontoselvityksen täydentämisestä aiheutuvista muutoksista kaavaan. Luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisestä järjestettiin Etelä-Savon ympäristökeskuksen kanssa työneuvottelu 5.11.2002.

Etelä-Savon ympäristökeskus totesi lausunnossaan 29.11.2002 että jos kaavaan merkitään luonnonsuojelulain nojalla korvattavia rakennuspaikkoja, edellyttää se sitä, että korvauksen perusteella oleva luonnonarvoiltaan arvokas alue merkitään kokonaisuudessaan SL-alueeksi.

Ohjausryhmän kokouksessa 23.1.2003 päätettiin, että luontoselvitykseen tehdään lausunnoissa esitettyjä tarkennuksia. Natura-arviointiin selvitetään pohjaversokasvillisuuden esiintymistä maaperäkartta työskentelyn avulla ja nämä alueille lisätään kaavaan kaavamerkinnot. Luontoselvityksen täydentämisen aiheuttavista muutoksista on tehty kohteittain erillinen esitys, jossa on kirjattu ympäristökeskusten mahdolliset kommentit. Kokouksessa käsiteltiin Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n, Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri ry:n ja Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry:n kirjeet. Kaava päätettiin asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville 10.3.-11.4.2003 väliseksi ajaksi.

Tarkistetusta rantayleiskaavaehdotuksesta saatiin Kerimäellä 41, Kesälahdelle 9 ja Punkaharjulla 39 muistutusta. Saatujen lausuntojen ja muistutusten alustavan käsittelyn jälkeen ohjausryhmässä pidettiin ohjausryhmän kokous. Viranomaisneuvottelu pidettiin Mikkelissä 21.5.2003 jonka jälkeen kaavoittaja viimeisteli muistutusten ja lausuntojen vastineet. Ohjausryhmä hyväksyi vastineet 10.6.2003.

Punkaharjun kunnan valtuusto hyväksyi kaavan 15.12.2003.

1.6 Suunnitteluorganisaatio

Kunnanhallitukset nimesivät talvella 1998 yleiskaavoitusta varten ohjausryhmän, joka on vastannut työn hallinnoinnista ja ohjauksesta. Ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kerimäen kunta:

Kauko Rauhansalo (ohjausryhmän puheenjohtaja)

Matti Rautiainen

Leena Muhonen, 18.2.2003 lähtien Anna-Mari Taskinen

Jouko Piiparinen

kunnaninsinööri Jorma Mattinen yhteyshenkilö

Kesälahden kunta:

Jorma Turunen

Matti Hirvonen

Seija Makkonen,

Pentti Makkonen

kunnaninsinööri Risto Asikainen yhteyshenkilö

Punkaharjun kunta:

Pekka Nousiainen (ohjausryhmän varapuheenjohtaja) 31.3.1999 asti ja

Terttu Karttunen 1.4.1999 lähtien.

Virpi Kaksonen

Seppo Korpelainen

Markku Pulkkinen

Rakennustarkastaja Petri Laukkanen yhteyshenkilö 30.4.2000 asti ja rakennustarkastaja Jari Heiskanen 1.5.2000 lähtien.

Kaavoitustyöstä Suunnittelukeskus Oy:ssä ovat vastanneet diplomi-insinöörit Sanna Jylhä ja Gilbert Koskela. Luonto- ja maisemaselvityksen on laatinut Suunnittelukeskus Oy:ssä FM, biologi Jari Kärkkäinen. Natura-arvioinnin ovat laatineet Suunnittelukeskus Oy:ssä FM, biologi Jari Kärkkäinen, MMK, limnologi Kari Kamppi ja FM Satu Vuorikoski. Luontoselvityksen täydentämisen laatinut Suunnittelukeskus Oy:ssä FM, biologit Jari Kärkkäinen ja Minna Eskelinen. Linnustoselvityksestä vastasi Ari Parviainen.

1.7 Tiedottaminen, kuuleminen ja neuvottelut

Suunnittelutyön keskeisenä tehtävä on ollut antaa maanomistajille, asukkaille, loma-asukkaille ja kansalaisjärjestöille riittävästi tietoa ja mahdollisuuksia vaikuttaa kaavasunnitteluun.

Luonto- ja maisemaselvitys sekä ehdotus rantayleiskaavan tavoitteiksi ja mitoitusperusteiksi olivat nähtävillä 3.6.-2.8.1999 välisenä aikana Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kunnanvirastoissa. Nähtävilläolon aikana työtä esiteltiin Kesälahdella 22.7. MTK:n Pohjois-Karjalan piirin järjestämässä tilaisuudessa, Punkaharjulla 24.7. kunnan järjestämässä loma-asukastilaisuudessa ja Kerimäellä 27.9.1999 yleisötilaisuudessa.

Maanomistajakyselyitä on lähetetty n. 1000 tilalle talvella 2000. Useat maanomistajat ovat keskustelleet puhelimitse kaavoittajan kanssa talven ja kevään 2000 aikana. Vastauksia saatiin 470 kpl, joista monet koskivat saman maanomistajan useampaa tilaa. Vastauksissa oltiin yleisesti huolestuneita Puruveden vesistön tilasta, järviin metsäojista laskeutuvista ravinteista, moottorivene- ja vesiskootteriliikenteestä, moottorikelkkailusta.

Kaavaluonnos on alustavasti lausunnoilla ja nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n perusteella 10.7-21.9.2000 välisenä aikana Kerimäen ja Kesälahden kunnanvirastoissa sekä 24.7-21.9.2000 Punkaharjun kunnanvirastoissa. Kaavoittajan vastaanotto on järjestetty nähtävilläolon aikana Punkaharjulla 21.8.2000, Kerimäellä 22.8.2000 ja Kesälahdella 23.8.2000. Saman päivän iltoina kaavaluonnosta on esitelty kunnanvaltuustoille. Lisäksi useat maanomistajat ovat olleet puhelimitse yhteydessä kaavoittajaan nähtävilläolon aikana.

Rantayleiskaavaehdotus oli nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain 19 §:n perusteella 23.4.-20.8.2001 Kerimäellä, Punkaharjulla ja Kesälahdella. Kaavoittajan vastaanottopäivät järjestettiin kaavan ollessa nähtävillä 6.-7.8.2001

Puruveden tarkistettu rantayleiskaavaehdotus päätettiin asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville 10.3.-11.4.2003 väliseksi ajaksi.

Tarkistetusta rantayleiskaavaehdotuksesta saatiin Kerimäellä 41, Kesälahdelle 9 ja Punkaharjulla 39 muistutusta. Saatujen lausuntojen ja muistutusten alustavan käsittelyn jälkeen ohjausryhmässä pidettiin ohjausryhmän kokous. Viranomaisneuvottelu pidettiin Mikkelissä 21.5.2003 jonka jälkeen kaavoittaja viimeisteli muistutusten ja lausuntojen vastineet. Ohjausryhmä hyväksyi vastineet 10.6.2003.

Puruveden rantayleiskaavan suunnitteluvaiheet on esitelty kaavaselostuksen liitteessä.

2 PERUSTIEDOT

2.1 Suunnittelutilanne

2.1.1 Seutukaava

Puruvesi jakaantuu kahden maakunnallisen liiton, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan liittojen alueelle.

Kerimäen ja Punkaharjun kuntien alueille on vahvistettu Etelä-Savon seutukaava 1990. Ympäristöministeriö on vahvistanut 18.12.2000 Savonlinnan seudun seutukaavan, jolla täydennetään ja muutetaan aiemmin vahvistettuja seutukaavoja.

Kesälahden kunnan alueelle on vahvistettu Pohjois-Karjalan seutukaava. Tämä kaava on laadittu neljässä vaiheessa: Virkistys-, suojelu- ja turvealueita koskeva seutukaava 1979, taajama-, teollisuus- ja loma-asuntoalueiden seutukaava 1983 ja liikenne- ja teknisen huollon alueet käsittävä seutukaava 1988. Pohjois-Karjalan seutukaavan laatiminen on meneillään. Seutukaavaan liittyen on laadittu erillisenä selvityksenä Pohjois-Karjalan maankäytön- ja aluerakenteen periaatteet, jossa maankäytön suunnittelun maakunnallisiksi painopisteiksi valittiin taajamien, yhteysverkkojen, suojelun, teknisen huollon sekä kylien kehittämisen.

Kuntia koskevissa seutukaavoissa varsinaista taajamatoimintojen aluetta (A) ei ole merkitty suunnittelualueelle. Taajaman lähialueeksi (tl) on merkitty Kesälahden alueella kunnan keskustaajaman alue ulottuen osin kaava-alueelle Poroniemenlahden pohjoisrannan alueella. Kyläalueeksi (AT) kaava-alueelta on merkitty Kerimäen alueelta kaksi aluetta, Ruokoniemen alue ja kaava-alueita sivuava Raikuun alue.

Loma-asuntoalueeksi (RA) on merkitty 10 aluetta Kerimäen puolella: Haapaniemen, Ruokoniemi-Kaijansaaren, Hytermänselän, Hevosniemen, Kumpurannan, Rauanniemen, Savilahden, Pihlajaniemen, Riekkalan ja Pistalanjärven alueet, ja Punkaharjulla 5 aluetta: Laukansaari, Enanniemi, Enanlahti-Turtianniemi, Hangasniemi ja Kolihmonniemi. Kesälahdella on RA-alueeksi merkitty kolme aluetta: Hummonlahden pohjoisranta, Hummonsälän itäranta Rastissa sekä rannat Riihiniemestä etelään Ristilahdelle asti Kesälahden puoleiset rannat.

Matkailupalvelujen alueeksi (RM) on merkitty Kerimäellä Kuppiinniemi Hälvässä, Punkaharjulla on merkitty Lamminniemi ja Hapimag. Savonlinnan seudun seutukaavassa on lisätty Metsätietokeskuksen ja Naaranlahden matkailualueet Punkaharjulla ja Raikuun matkailualue Kerimäellä.

Punkaharjun metsäntutkimuslaitoksen alue on erityistoimintojen aluetta (E).

Virkistysalueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa tehokasta retkeilytoimintaa varten (retkeilyalue) (VR) on Kerimäellä Puntusen alue ja Punkaharjulla kolme saarta: Petri, Härkösaari ja Mykkii. Kesälähdellä Linnasaarella on retkeily- ja ulkoilukohde (vr). Savonlinnan seudun seutukaavassa Punkaharjun saaret on muutettu osaksi laajempaa luonnonsuojelualuetta (SL), mutta tilalla on retkisatamia (vr) Petrissä ja Rynkäniemessä Punkaharjulla sekä Eevansaarella, Mäkrässä, Patasalossa Tölkäänniemellä ja Lintusalmessa Kerimäellä.

Maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, jotka ovat soranotolta suojeltavia harjualueita (M2) on Kerimäellä kolme aluetta: Raikuunkangas-Tervolanniemi, Kömpyränniemi ja Kulhankangas, ja Punkaharjulta kaksi aluetta: Sourunsärkkä ja Meteliharju-Pitkäniemi. Arvokkaana harjumaisemana (ah) on merkitty Kerimäen alueelta Kömpyränniemi ja Punkaharjulla Pakkaspirtin harju, Susijärven ympäristö, Jaakonmäki-Viinavaara, Huosiismäki ja Kärjäkangas.

Luonnonsuojelualueita (SL) on Kerimäellä Hytermän saaret ja Pohja-Puntunen sekä Punkaharjulla Punkaharju, Sorvaslahti ja Suuren Niinisaaren lehto. Arvokkaana vesialueena (av) on merkitty Harvanselkä Kerimäellä ja Punkaharjulla. Savonlinnan seudun seutukaavassa on lisätty luonnonsuojelualueeksi av-alueella olevat saaret ja samalla av-alue on poistettu kaavasta. Lisäksi on lisätty Miklinsalmen ja Härkövuoren valkoselkätikkametsät, Näätpuron tervaleppälehto, Varpaniemen laidunhaka ja Härtieran saari. Suojelualueeksi (S) on lisätty Kaakkolammen pienvesi Hälvässä.

Muinaismuistolainsäädännön ja kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelua koskevan lainsäädännön nojalla rauhoitettuja tai rauhoitettavaksi tarkoitettuja alueita (SU2) on Punkaharjulla Pahatson kivikautinen asuinpaikka. Seutukaavoissa on viisi muinaismuistokohdetta (SM): Kerimäen Puntusentauksen kivikautinen asuinpaikka ja kolme kohdetta Kesälähdellä: Purunjärven ja Naukkarilan kivikautiset asuinpaikat ja Jyrkkienkallion kalliomaalaus. Savonlinnan seudun seutukaavassa on lisätty muinaismuistoksi Kuhisevanniemi Kerimäellä.

Suojelualueena (SU4), joka on tarkoitettu suojeltavaksi pääasiassa rakennuslain 135§:n nojalla annettavilla määräyksillä on merkitty Kerimäen alueelta Raikuunkanavan alue. Rakennussuojelukohteeksi tai -alueeksi (SR) on merkitty Kerimäellä Salpalinjan varustuksien alue Raikuun kanavassa ja Punkaharjulla Luston rautatieasema, jota seutukaavassa kutsutaan Punkaharjun rautatieasemaksi. Savonlinnan seudun seutukaavaan on lisätty seuraavat rakennussuojelukohteet: Kerimäellä Lamminpää Hälvässä ja Eerikkälä Ruokoniemellä sekä Punkaharjulla metsäntutkimuslaitos ja Turvala Laukansaarella ja Hiirenlahti, Hiirenniemi ja Niilola Vaarassa.

Savonlinnan seudun seutukaavassa on esitetty Kerimäellä Raikuun varustukset ja muinaisjäännökset maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, jolla on ympäristöarvoja (MU1) ja Ruokolahden ja Haapaniemen kylämaisemat arvokkaina kulttuurimaisema-alueina (km). Punkaharjulla on vastaavasti lisätty Vaaran kylämaisema, Paljakan rantamaisema ja Muholanlahti-Tieaho -maisema arvokkaiksi kulttuurimaisemiksi, joilla on erityistä maisemallista arvoa (kma).

Pohjavesialueena (pv) on merkitty Kerimäen Kömpyränniemen alue ja Punkaharjun Punkasalmen alue. Savonlinnan seudun seutukaavassa Kerimäellä on tarkistettu Kömpyränniemen rajausta ja lisätty Pistalanharjun-Raikuunkankaan, Kulhankankaan ja Kulennoisharjun pohjavesialueet. Vastaavasti Punkaharjulla on lisätty Viinavaara-Tahvananmäen, Metelinharjun-Kirvesharjun ja Palaneenkankaan pohjavesialueet.

Punkaharjun pienkonekenttä on lentokenttä (LL). Pääratana on kaavassa merkitty Huutokoski-Parikkala-rautatie. Voimajohto Savonlinna-Kerimäki-Puhos kulkee Puruveden länsirannalla.

Valtatie 14 Parikkalasta Savonlinnaan ja valtatie 6 Parikkalasta Joensuuhun sekä kantatie 71 Kerimäeltä Kiteelle on valtatie tai kantatie. Maantie 479 Punkasalmi-Purujärvi on seudullinen tie ja maantie 480 Kesälahdesta kantatielle 71 kokoojatie.

Kerimäen alueelta on merkitty yhdystieksi Raikuun paikallistie 15395, Pihlajaniemen paikallistie 15376, Rauanniemen paikallistie 15373, Kumpurannan paikallistie 15374, Talvisalon-Hälvän paikallistie 15370, Jukola-Jouhenniemen maantie 4794 ja Ruokoniemi-Mäkrän tie. Punkaharjun alueelta Enanniemen paikallistie 15367, Putikon-Suusalmien paikallistie 15364 ja Punkaharjun maantie 4792. Savonlinnan seudun seutukaavassa Jukola-Jouhenniemen maantien 4794 toiminnallista luokitusta on nostettu yhdystiestä seututieksi.

Kesälahdella Aittolahdella on teollisuussatamavaraus (LV-1) ja laivasatama (LV-2) Poroniemenlahden pohjoisrannalla. Kerimäellä 5 uiton toimintapaikkaa (LV1): Majalahdella, Saunalahdella, Nunnanlahdella, Vehkasalossa ja Hälvässä sekä Kesälahdella (LV3) Rastin Ulponiemessä. Savonlinnan seudun seutukaavassa Nunnanlahden ja Saunalahden LV3-alueet on poistettu.

Seutukaavaan on merkitty laivaväylinä Harvanselän sivu-uittoväylä (Saunalahteen), josta haarautuu Putkinemen jälkeen kolme muuta reittinä Kesälahden keskustaajaman rantaan, Aittolahteen ja Rastin Ulponniemeen, Vehkasalon sivu-uittoväylä, Pajuselän sivu-uittoväylä, Hytermän väylä ja Nunnanlahden väylä. Savonlinnan seudun seutukaavassa Nunnanlahden väylä poistettu.

Jäljelle jäävä osa seutukaavoissa Kerimäellä ja Punkaharjulla on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M).

2.1.2 Yleiskaavat

Punkaharjun Laukasaareissa on voimassa harjualueen osayleiskaava, joka on vahvistettu 16.12.1994.

Osayleiskaavassa valtatie 14 itäpuoliset metsäntutkimuslaitoksen alueet ovat erityisaluetta, jotka varataan metsäntutkimustoimintaa varten (E-1). Alueen maankäytössä on otettava huomioon virkistystarpeet. Valtatien länsipuolella metsäntutkimuslaitoksen alueet ovat myös erityisaluetta, jotka varataan metsäntutkimustoimintaa varten (E-2), mutta jonne saa rakentaa

tutkimustoimintaan, hallintoon ja majoitukseen liittyviä tiloja sekä henkilökunnan asuntoja.

Luston luona on julkisten palvelujen ja hallinnon alue (PY). Keskeiset osat Laukansaaren eteläosasta on asuntoaluetta (A-1), jossa suositellaan yksittäisten rakennuspaikkojen kooksi vähintään 3000 m². Rannoilla on vastaavasti asuntoalue (A/my), jossa rakennuspaikkojen on oltava vähintään 4000 m². Lisäksi A/my –alueelle on annettu rakennustapaa koskevia määräyksiä.

Lisäksi kaavassa on mm. kolme venesatamaa (LV-1, LV-2 ja LV-3), uimaranta (VV), pieni loma-asuntoalue (RA) Metlan alueen sisällä.

2.1.3 Yleissuunnitelmat

Kunnanvaltuustot ovat hyväksyneet Puruvedelle seutukaavaliittojen laatimat rantayleissuunnitelmat 1991. Suunnitelmat ovat yleispiirteisiä ja ohjeellisia. Ne eivät ole rakennuslain tarkoittamia kaavoja, eikä niillä ole kaavan sitovuutta.

Yleissuunnitelmien tavoitteena on ollut ohjata rantojen käyttöä niin, että eri maankäyttötarpeet tulevat tasapuolisesti tyydytetyksi. Uusi loma-asutus suunnattiin sille parhaiten sopiville paikoille niin, että se tukee paikallisten asukkaiden toimeentuloa ja palveluita (kauppa, posti, tieverkko, liikenneyhteydet, sähkö- ja puhelinverkko. Vene- ja uimarannoille sekä muulle yleiselle virkistyskäyttöön osoitettiin niiden tarvitsemat alueet, arvokkaat luonnon- ja kulttuuriympäristöt pyrittiin säilyttämään. Tavoitteena oli antaa perustietoutta yksityiskohtaisemmalle kaavoitukselle ja rakennuslupamenettelyyn sekä mitoituslähtökohdat rantakaavoille.

2.1.4 Asema- ja ranta-asemakaavat

Kerimäellä on Puruveden rannoilla 18 ranta-asemakaavaa, joista kaksi on vielä laadittavana. Punkaharjulla on voimassa 6 ranta-asemakaavaa ja Kesälahdella 9 ranta-asema-kaavaa. Ranta-asemakaavat on pääasiassa laadittu omarantaisia rakennuspaikkoja varten. Asemakaavoja alueella ei ole.

Taulukko 2. Ranta-asemakaavojen rakennuspaikat.

Maankäyttö	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Loma-asuntojen rakennuspaikkoja	157	47	57	261
Vakituisen asunnon rakennuspaikkoja	2	4	12	18
Matkailupalvelujen alueita	5	0	4	9

2.1.5 Rakennusjärjestys

Kunnat ovat uusineet rakennusjärjestyksensä Puruveden rantayleiskaavan laatimisen aikana. Kerimäen valtuusto hyväksyi rakennusjärjestyksensä

14.11.2001, joka tuli voimaan 1.1.2002. Kesälahden rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.2.2002 ja Punkaharjun rakennusjärjestys on tullut voimaan v. 2002.

2.1.6 Rakennuskiellot ja toimenpiderajoitukset

Alueella ei ole voimassa rakennuskieltoa eikä toimenpiderajoituksia rantayleiskaavan laatimista varten.

2.1.7 Muut päätökset, suunnitelmat

Puruvedellä kuuluu valtioneuvoston esittämään Natura 2000 -verkostoon Harvanselän saaristo ja Hytermän saari, Miklinsalmen ja Härkövuoren valkoselkätikkametsät. Lisäksi Natura 2000 -verkostoon on esitetty keskeinen osa Puruveden vesistöaluetta. Korkein hallinto-oikeus on valitusten johdosta tarkistanut Harvanselän saariston rajausta siten, että mm. Kömpyräniemen kärki ja Saunasaaret eivät sisälly verkostoon. Valtioneuvoston päätöstä ei Euroopan yhteisön komissio ole vielä hyväksynyt valtioneuvoston esitystä.

2.1.8 Pohjakartta

Kaavan pohjakarttana on käytetty peruskarttaa 1:10 000 ja numeerista kiinteistörajaelementtiä.

2.2 Maanomistus

Kaava-alue on pääosin yksityisomistuksessa. Kaava-alueesta on tehty tilakohtainen kiinteistöluettelo rakennusoikeuslaskelmia varten. Luettelossa ovat myös maanomistajatiedot. Tilajaotuksen muutokset on selvitetty rakennuslain mukaisten rantakaavasäädösten voimaantulon jälkeen 15.10.1969.

Metsähallitus omistaa tilat Rn:ot 4:19 4:23 Haapaniemessä, 7:6 ja 3:64 Paasisaarella, 3:38 Pienessä Paassaarella, 3:21 Eevassa, 1:2, 1:3, 10:35 Miklinsalmessa, 20:1 Sääskiniemessä, 1:1 Hummonselällä, 4:73 Punnolanpituksessa, 11:2 Saarellassa, 2:34 Itikassa, 2:367 Sorvasluhdassa, 4:25 Rasvaluodolla, 4:27 Pien.-Konttisaarella, 4:54 Honkasaarella, 2:58 Kosolassa, 6:61 Pajuniemessä, 6:73 Pieni-Hermannissa, 6:74 Murkinaniemessä, 6:88 Kalkunsaarella, 7:81 Iso-Pekassa ja 1:1 Harvassa.

Kerimäen kunnan omistuksessa on kunnan vuokratalo Hautalahdella Kumpurannassa, laajat alueet Rauvanniemellä Avo-Puntusen ympäristössä, Kurronsaari sekä tilat Rauvanniemen kärjessä ja Hälvän saarella.

Kesälahden kunta omistaa Aittolahden ja Mäntylahden satamat, useita venevalkamia, Karjalan lomakylän, tiloja Ignatan ja Ketolansaarella.

Punkaharjun kunta omistaa tiloja Laukansaarella, Salkoniemen, tiloja Enanniemellä vanhainkodin ympäristössä sekä useita venevalkamia.

UPM-Kymmene Oy omistaa tilat Kerimäellä Hälvän Kuppiinlammella, Kesälahdella Ketolansaarella sekä Punkaharjulla Susijärvellä ja Kukkolahdella jalaajat alueet Turtianniemellä ja Enanniemellä.

Stora-Enso Oy omistaa tilat Kerimäellä Hälvänlammella ja Raikkuunkankaalla, Kesälahdella Mäntylahdella, Tervolahdella Raikuussa ja Ruokkeenniemellä sekä Punkaharjulla Liittolahdella.

Punkaharjun seurakunta omistaa tilat Kukkoniemellä ja Rynkäniemellä Punkaharjulla.

Muita merkittäviä institutionaalisia omistajia ei ole suunnittelualueella.

2.3 Väestö ja työpaikat

Ympärivuotisia asuntoja rantayleiskaava-alueella on 285 kpl, lisäksi ranta-
asemakaavoissa on 18 rakennuspaikkaa. Maatiloja on 59 kpl, joista Kerimäellä
on 40, Kesälahdella 6 ja Punkaharjulla 13 (vuoden 2001 tiedot).

Alueella on työpaikkoja Metlan Punkaharjun tutkimusasemalla ja maa- ja
metsätaloudessa sekä kalastuksessa ja kalanjalostuksessa. Teollisuutta ei juuri
ole.

Punkaharjun tutkimusaseman vakituisen henkilöstön määrä on 34, joista 6
tutkijaa. Tämän lisäksi asemalla työskentelee 3 määräaikaista tutkijaa sekä
muuta tilapäistä henkilöstöä jonka määrä vaihtelee 15-30 vuodenaajasta riippuen.
Ristilahdella Kesälahdella on liimalevytehdas, Rastissa saha ja Poroniemellä
kalasavustamo. Pihlajaniemen eteläosassa kaava-alueen ulkopuolella on
kalajalostamo (vuoden 2001 tiedot).

Varsinaiset työpaikka-alueet ovat kaava-alueen ulkopuolella kuntakeskuksissa ja
Savonlinnan kaupungissa. Alueella on useita matkailupalvelujen yrityksiä, jotka
myös työllistävät sesonkiluonteisesti.

2.4 Rakennettu ympäristö

2.4.1 Esihistoriallinen aika ja muinaismuistolain mukaiset kohteet

Alueen esihistoriasta kertovat alueen kiinteät muinaisjäännökset. Muinaisjäänne-
esiintymiä, joista jotkut sisältävät useampia kohteita, mm. kivilautiset
asuinpaikat, on kaava-alueella kaikkiaan 80. Näistä Kerimäen alueella on 32,
Kesälahden 20 ja Punkaharjun alueella 28.

Kivikauteen sijoittuvia asuinpaikkoja on suunnittelualueella Kerimäen 20
asuinpaikkaa tai useamman asuinpaikan esiintymää, Kesälahden 14
asuinpaikkaesiintymää ja Punkaharjun 20 asuinpaikkaesiintymää. Lisäksi
kivikaudelta on muinaisjäännteitä Punkaharjun 5 hajalöytöpaikkaa.

Pronssikauteen sijoittuvia ovat Kerimäen Raikuun Martinniemen pronssikautinen röykkiö ja Kesälahden Villallan Kulhankankaan asuinpaikat.

Rautakauteen sijoittuvia muinaismuistokohteita ovat Kerimäen Jouhenniemen Savonlahden ja Ylätalon kuppikivet sekä Raikuun Martinniemen rautakautinen röykkiö ja Punkaharjun Laukansaaren Yhteislaitumen kuppikivi.

Esihistorialliseksi on ajoitettu lisäksi Kesälahden Jyrkkienkallion kalliomaalaus. Näiden lisäksi on ajoittamattomia muinaisjäänteitä, Kerimäen Kumpuharjun ja Jouhenniemen pyyntikuopat ja Hevossalon röykkiö sekä Punkaharjun Tuunansaaren pyyntikuoppa ja Vaaran röykkiö. Tuoreinta kerrostumaa muinaisjäänteissä edustaa Punkaharjun Pekanharjun 1700-1800-luvun aikainen tervahauta. (Luonto- ja maisemaselvitys, 1999).

2.4.2 Asutusrakenteen muodostuminen ja historiallisen ajan kulttuuriympäristö

Alueen varhaisen historiallisen ajan asuttajista ja käyttäjistä ovat jäänteenä mm. karjalais- ja lappalaisnimistö, samoin kuin varhaisempien asukkaiden kulttuurista mm. 1200-luvun asutuksen painopisteen, nykyisen Anttolan kylän seudun, pakanuuden aikaan liittyvä nimistö. 1400-luvulta alueelle on ulottunut myös savolaisvaikutus nautintoineen Olavinlinnan rakentamisen myötä. Aluetta ovat halkoneet niin Pähkinäsaaren v.1323 kuin Täyssinän v.1595 rauhan rajat.

Vanhastaan asutus keskittyi siis Kerimäen saarenon sisä- ja eteläosiin, mutta myös Punkaharjun puolella ja Puruveden saarilla oli kyliä. Asutus oli valtaosiltaan mäkiasutusta, varsinkin Kerimäen alueilla. Punkaharjun puolella asutus oli enemmän ranta-asutuksen luonteista. Mäkiasutus oli edullista alueen ns. supra-akvaattisuuden vuoksi, jolloin jääkauden sulamisvedet eivät ole huuhtoneet pois mäiltä viljelylle edullista maata (n. 100 m:n korkeuskäyrän yläpuoli). Samalta, jääkauden jälkeiseltä ajalta on peräisin myös toinen seudulle ominainen maisemapiirre, sulamisvesien kasaamat harjut, joista huomattavimpana Punkaharjun kulttuurimaisema.

Luonnon lähtökohdista ja vallitsevasta kaskitaloudesta johtuen asutus ei muodostanut suuria kyliä, vaan useimmiten muutaman talon pikkukyliä. Samoin kunkin talon rakennukset asettuivat suhteellisen vapaaseen järjestykseen, jolloin ainoastaan tärkeimmät rakennukset saattoivat sijoittua suorakaidetta lähestyvään muotoon. Taloa ympäröivät hyvästä tilakoosta huolimatta Länsi-Suomeen verraten vähäiset pellot.

Puruvesi laajana vesistö on ollut ja on alueelle keskeinen. Puruvettä ja siihen liittyviä vesistöjä pitkin liikkui varhaiset kauppiat ja eränkävijät, ja saapuivat alueen asukkaat. Vesiliikenne säilyi pääomaisena liikkumismuotona aina 1700-luvulle asti. Puruvesi kaloineen on ollut ja on merkittävä elannon antaja sekä kaukokalastajille että paikallisille. Samalla Puruvedelle ominainen veden kirkkaus on omiaan lisäämään alueen maisemallisia arvoja. Puruvedelle antaa lisäksi oman luonteensa se, että se on ollut historiassaan kahden eri kulttuurin kohtaamisen ja myös rajanvedon aluetta aina vuoden 1323 Pähkinäsaaren rauhasta lähtien.

Suunnittelualueella sijaitsee kaksi valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä: Punkaharjun alueella Puruveden lounaispään Punkaharjun kulttuurimaisema, joka ulottuu osaltaan alueelle, ja Kerimäen alueella Raikuun kanava kaava-alueen pohjoiskärjessä. Näiden lisäksi suunnittelualueen välittömään läheisyyteen ja maisemaan liittyy myös muita valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä, kuten Kerimäen alueella Puruveden länsirannalla Kerimäen kirkonseutu sekä Kesälahden alueella Puruvedestä koilliseen Hummovaaran kylämaisema. (Rakennettu kulttuuriympäristö, 1993).

Ängervöisen ja Raikuun kanavan rannoilla Kerimäellä on viisi Salpalinjaan kuuluvaa kohdetta. Toisen maailman sodan aikana Raikuun alueelle rakennettiin Salpa-aseman tukikohta, jonka yhtenäinen osa panssariesteineen, 3-4 metriä korkeine kivimuureineen, bunkkereineen ja tykkiasemineen sijaitsee kanavoidun vesiväylän lounais- ja länsipuolella. Raikuun kanava on linnoitushistoriallisesti erittäin merkittävä ja se on rinnastettavissa muinaismuistolain rauhoittamiin historiallisen ajan kiinteisiin muinaisjäänköksiin. Rantoja kiertäviä korkeita kiviesteitä ei ole rakennettu minkään muun tukikohdan yhteyteen. (Museoviraston lausunto 221/603/1994).

Suunnittelualueella sijaitsee edellä mainittujen lisäksi maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviksi luokiteltuja kulttuuriympäristöjä. Kerimäen alueen maakunnallisesti merkittävänä Hytermän saaret ja paikallisesti merkittävä Ruokolahden kylämaisema. Kesälahden alueella kulttuurihistoriallisesti merkittävänä savolaisten ja karjalaisten rajankäynnin historiaan liittyvä Kärjäkallio sekä elinkeinohistoriaan liittyvä Kurtsun Savilahden pudotuspaikka. Punkaharjun alueella kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita ovat aiemmin mainittujen lisäksi on paikallisesti merkittävä Ollilan pihapiiri maisemineen. (Etelä-Savon rakennusperintö, Etelä-Savon seutukaavaliitto, 1984 ja Kesälahden kulttuurihistorialliset kohteet, Pohjois-Karjalan seutukaavaliitto, 1979.)

Laajat peltomaisemat siis lähes puuttuvat suunnittelualueelta. Pääosa Puruveden merkittävistä kulttuurimaisema-alueista sijoittuu Puruveden eteläosiin Punkaharjun Enanlahden, Susiniemen, Naaranlahden, Mehtolanlahden ja Kesälahden Ristilahden rantamille. Pohjoispuolella vain Kerimäen Kumpurannan alueella on vesialueelta erottuvaa rantapeltomaisemaa. Punkaharjun Raunionniemellä ja Kerimäen Haapaniemellä on lisäksi maisemasta erottuvat metsälaidunalueet. (Luonto- ja maisemaselvitys, 1999).

2.4.3 Kokonaisrakenne ja maankäyttö

Puruvesi on suosittu loma-asutusseutu ja vapaa-ajan viettoalue. Kesälahden kunnan alueella sijaitsevat Puruveden rannat ovat jopa Pohjois-Karjalan läänin tiheimmin rakennettuja ranta-alueita. Kaava-alueen koostuessa valtaosaltaan juuri vesistön ranta-alueista sen maankäyttö on luonnollisesti myös painottunut loma-asuntorakentamiseen.

Puruveden alueella on myös vakituista asutusta. Vakituista asutusta on Kerimäellä varsinkin Hälvässä ja Herttuansaarella, Ruokoniemellä, Kumpurannassa ja Hautaniemellä. Pihjalaniemen ja Rauvanniemen rannoilla ja saarissa Hevossaloa lukuunottamatta ympärivuotista asutusta ei juurikaan ole.

Pysyvää asutusta Kesälahdella on eniten Poronniemellä ja sitten Hummonlahdella, Salokylässä ja Ristilahdella, mutta Kesälahdella on hajanaisesti ympärivuotista asutusta varsinkin Kesälahdelta kanteille 71 johtavan maantien 480 varrella.

Punkaharjulla vakituista asutusta on runsaasti lähellä kunnan keskustaa Jukolassa, Laukansaarella, Enanniemellä ja Sorvaslahdella, mutta myös Muholanlahdella, Susiniemellä ja Vaaran kylässä. Vakituista asutusta ei ole juurikaan enää Putkiniemessä Vaaran kylän pohjoispuolella eikä lainkaan saarissa.

Puruvedellä on vakituista asutusta myös saarissa, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä. Tällöin kyseessä on saarella oleva vanha maa- ja kalastustila, ei varsinaisesti uudesta asutuksesta. Asuttuja saaria ovat Ketolansaari Kesälahdella (kaksi rakennuspaikkaa) sekä Kerimäellä Hevossalo (6 rakennuspaikkaa), Vehkasalo (2 rakennuspaikkaa) ja Patasalo (yksi rakennuspaikka).

Useat kyläkeskukset jäävät kaava-alueen ulkopuolelle. Tyypillistä alueelle on, että kylämäinen asutusta on nauhamaisesti teiden varsilla. Kaava-alue rajoittuu Kerimäellä Kumpurannan ja Ruokoniemen kyliin. Hälvässä kyläasutus on tien varressa pääosin saaren sisäosassa kaava-alueella, Rauvanniemessä Pihlajaniemessä kyläasutus on niemen sisäosassa tien varressa kaava-alueen ulkopuolella.

Punkaharjulla Laukansaarella asutus ja Enanniemen kyläasutus ovat kaava-alueella osittain rantavyöhykkeen ulkopuolella. Sorvaslahdella on paikallisten varressa nauhamaista kyläasutusta. Hiukkajoen kylä ei ulotu kaava-alueelle, mutta kylää tukevaa asutusta on rannoilla mm. Susiniemellä. Vaaran kyläasutus on osin rantavyöhykkeellä ja osin sen ulkopuolella.

Kesälahdella kaava rajoittuu pohjoisessa Villalan kylään. Kirkonkylän luoteispuolella on pitkä nauhamaisesti asuttu Salokylän – Rastin alue, alue sisältyy osittain kaava-alueeseen. Poronniemi on tiiviisti asuttua ja kylä kuuluu kaava-alueeseen. Ristilahdella on Suurikylä, joka on pääosin rannalla.

Taulukko 3. Nykyiset loma-asuntojen rakennuspaikat
(tilanne 1.7.2003)

Sijainti	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Ranta-asemakaava-alueiden ulkopuolella mantereella tai saarissa > 100 ha				
Rantavyöhykkeellä rannalla	543	264	297	1104
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	12	12	3	27
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	2	0	1	3
Yhteensä	557	276	301	1134
Saaret 1-100 ha				
Rantavyöhykkeellä rannalla	80	42	29	151
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	0	0	0	0
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	0	0	0
Yhteensä	80	42	29	151
Vuokramökit				
Rantavyöhykkeellä rannalla	0	1	20	21
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	0	0	0	0
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	0	0	0
Yhteensä	0	1	20	21
Yhteensä ranta-asemakaava-alueiden ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	623	307	346	1276
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	12	12	3	27
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	2	0	1	3
Yhteensä	637	319	350	1306
Ranta-asemakaava-alueet				
Rantavyöhykkeellä rannalla	156	35	57	248
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	1	12	0	13
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	0	0	0
Yhteensä	157	47	57	261
Yhteensä koko kaava-alueella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	779	342	403	1524
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	13	24	3	40
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	2	0	1	3
Yhteensä	794	366	407	1567

Taulukko 4. Nykyiset vakituisen asutuksen rakennuspaikat
(tilanne 1.7.2003)

Sijainti	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	46	52	58	156
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	16	27	22	65
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	30	5	29	64
Yhteensä	92	84	109	285
Maatilat (ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella)				
Rantavyöhykkeellä rannalla	9	1	5	15
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	6	3	5	14
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	25	2	3	30
Yhteensä	40	6	13	59
Yhteensä ranta-asemakaava-alueiden ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	55	53	63	171
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	22	30	27	79
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	55	7	32	94
Yhteensä	132	90	122	344
Vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat ranta-asemakaava-alueella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	2	2	4	8
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	0	0	6	6
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	2	2	4
Yhteensä	2	4	12	18
Yhteensä koko kaava-alueella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	57	55	67	179
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	22	30	33	85
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	55	9	34	98
Yhteensä	134	94	134	362

Muuten Puruveden rakentamattomat rannat ovat lähinnä metsän peitossa. Viljeltyjä alueita on myös paljon rantavyöhykkeellä, mutta usein ne eivät ulotu aivan rantaan asti.

2.4.4 Palvelut

Suurimmalta osin alue tukeutuu Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kuntien keskustaajamiin, jotka sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella mutta sen välittömässä läheisyydessä. Lähimmät seudulliset palvelut ovat Savonlinnassa. Kaupallisia palveluita on ainoastaan Kerimäellä Lintusalmissa kesäkioski ja siihen liittyvä uimaranta.

Kaava-alueella ei ole kouluja, ne sijaitsevat lähinnä kuntien keskustaajamissa. Lisäksi ala-asteen kouluja on kaava-alueen asutuksen vaikutuspiirissä Kerimäellä Kumpurannassa ja Pihlajaniemessä, Punkaharjulla Hiukkajoella ja Kesälahdella

Villalassa ja Purujärvellä. Pihlajaniemen koulun toiminta on päättynyt lukuvuonna 2002-2003. Enanniemellä on vanhainkoti. Punkaharjun seurakunnalla on leirikeskus Rynkäniemellä.

Matkailupalveluyrityksiä on useita: Kerimäellä Korkeamäellä, Ollilassa ja Turtialassa, Kesälahdella Ruokkeen lomakylässä, Mäntyranan leirintäalueella ja Karjalan lomakylässä ja Punkaharjulla Hännisen maatilamatkakohteessa ja Kaarion mökeillä. Punkaharjulla on Hapimagin lomakylä. Lisäksi Puruvedellä on runsaasti yksittäisiä vuokramökkejä.

Kerimäen Pitkäniemellä on kantatie 71 varrella motelli-ravintola Lomasaaret, joka ei ole tällä hetkellä toiminnassa. Turtianniemessä Punkaharjulla on tanssilava.

Suomen metsämuseo- ja metsätietokeskus Lusto sijaitsee Laukansaareissa. Useat nähtävyysspalvelut rajoittuvat kaava-alueeseen.

2.4.5 Liikenne

Aluetta ympäröivät ja palvelevat alueen lounaispuolella sijaitseva valtatie 14 Savonlinnasta Punkaharjun kautta Parikkalaan ja itäpuolella sijaitseva valtatie 6 Parikkalasta Kesälahden kautta Joensuuhun sekä alueen luoteispuolella kantatie 71 Kerimäeltä Kiteelle. Maantie 479 Punkaharjulta Purujärvelle valtatielle 6 on seutulokkainen tie.

Yhdysluokkaisia teitä ovat Jukola-Joutenniemi maantie 4794, Hälvän paikallistie 15370, Kumpurannan paikallistie 15374, Rauvanniemen paikallistie 15373, Pihlajaniemen paikallistie 15376, Raikuun paikallistie 15395, Aittolahti-Väärämäki maantie 4800, Ruokkeen paikallistie 15503, Vaaran paikallistie 15368, Enanniemen paikallistie 15367, Sorvasrannan paikallistie 15364, Luston paikallistie 15198 ja Punkaharjun Ateljeen paikallistie 15188.

Muu tieverkosto koostuu yksityisteistä. Tieverkostoon kehittämiseen ei ole suunnitteilla muutoksia.

Puruvedellä on Kerimäen, Punksalmen ja Kesälahden välillä veneväylät. Lisäksi Rauvitsanselältä Pajuselän kautta Veneenniemelle on 2,4 m:n veneväylä. Kerimäellä Herttuansaareissa on Mustalahden kalasatama. Kesälahdella on Aittolahdella venesatama ja Mäntyniemessä kalasatama. Näistä satamista ainoastaan Aittolahden satamaan johtaa väylä. Lisäksi alueella on useita pieniä venevalkamia ja metsäyhtiöiden tukin uittolaskupaikkoja. Kuntien keskustaajamien venesatamat ovat kaava-alueen ulkopuolella. Kärjäselältä Raikuun kanavan kautta Orivedelle on suunniteltu venereitti. Punkaharjulla Laukansaaren pohjoispuolitse kulkee venekerhon ylläpitämä venereitti.

2.4.6 Yhdyskuntatekninen huolto

Puruveden ranta-alueiden vesi- ja jätevesihuolto hoidetaan pääasiassa kiinteistökohtaisesti. Kesälahdella Salokylä-Rastin alueelle on rakennettu kunnan vesijohto- ja viemäriinjohto. Vesijohto alkaa Rastinlahden vedenottamolta, joka rajoittuu kaava-alueeseen, ja viemäriinjohto alkaa Mäntylahdelta. Kaava-alueella on

useita pohjavesialueita. Jätevedenpuhdistamot ja kaatopaikat sijaitsevat kaava-alueen ulkopuolella.

2.5 Luonnonympäristö

Puruveden rantayleiskaava-alueelta on Suunnittelukeskus Oy (biologi Jari Kärkkäinen) tehnyt erillisen luonto- ja maisemaselvityksen 1998-1999. Maastoinventointi on suoritettu kesällä 1998 ja raportti työstetty talvella 1998-1999. Selvityksessä on esitelty alueen luonnon ympäristö, sen erityispiirteet ja suojele seuraavat vuosikymmenet kohteet sekä ympäristön häiriötekijät.

Luontoselvityksen täydennys tehtiin vuonna 2002. Tästä on erillinen raportti.

Alueen maisemakuvasta mainitaan selvityksessä: Järvi- Suomen kaakkoisosa, mihin Puruveden seutu sijoittuu, on todellista järvi- ja saaristoista, jossa saaristoiset järvet ja reitit kattavat 35-75% maa-alasta. Puruvesi kuuluu Suur-Saimaan järvisuotalueeseen, joka rajautuu Salpausselkiin.

Maisemallisesti Puruvesi on avara ja maisemaa hallitsevat mäntymetsät ja harjusaaret. Puruveden keskeisimmällä osalla saaret ja niemet ovat kallioisia, mannerjäätikön ja Muinais-Saimaan paljaaksi kuluttamia. Korkokovaltaan seutu on kankaremaata. Peltojen osuus on pieni (alle 10%) maapinta-alasta.

Luonnonkauneutensa ansiosta alueesta on kehittynyt Järvi-Suomen suosituimpia nähtävyyksiä. Puruvesi tunnetaan laajoista selkävesistä ja niitä jakavista harjusaarista ja – niemistä. Tunnetuin Puruveden luonnonnähtävyys on Punkaharju. (Puruveden luonto- ja maisemaselvitys, 1999.)

2.6 Erityispiirteet ja suojelukohteet

Kaava-alueella on kaksi valtioneuvoston Natura 2000 –verkostoon ehdottamaa aluetta:

- lähes koko Puruveden vesistöalue sekä Harvan- ja Mustanselän ympäristön saaristo sekä
- valkoselkätikkametsät Miklinsalmessa ja Härkövuorella.

Osa Naturaan 2000 –verkostoon ehdotetuista alueista on jo rauhoitettu luonnonsuojelualueiksi. Puruvedellä on lisäksi perustettu luonnonsuojelualueet Kerimäen Hytermän saariin ja Pohja-Puntuseen. Suojelukohteet on selostettu luonto- ja maisemaselvityksessä.

Natura-arvioin täydentäminen tehtiin vuonna 2002. Tästä on erillinen raportti. Natura-arvion täydentämisen yhteydessä selvitettiin pohjaruusu- ja kasvillisuuden esiintyminen puruveden Natura 2000 –alueella. Tavoitteena oli saada yleisluontoinen kuva pohjaruusu- ja kasvillisuuden esiintymisen laajuudesta ja runsaudesta sekä arvioida rantarakentamisen vaikutuksia pohjaruusu- ja kasvillisuuteen. Selvityksen mukaan pohjaruusu- ja kasvillisuutta esiintyy Kesälahden kuntaan kuuluvalla Puruveden osalla yhteensä noin 2000

hehtaarin suuruisella alalla. Runsaimmin pohjaruusu- ja kasvillisuutta esiintyy harjujaksoihin liittyvillä hiekkaisilla rannoilla sekä matalilla moreenirannoilla. Pohjaruusu- ja kasvillisuutta esiintyy hyvin niukasti jyrkillä rantatörmillä ja kalliorannoilla sekä rehevissä lahdissa ja rantasoiden edustalla.

Puruvedellä on Metsäntutkimuslaitoksen Punkaharjun tutkimusaseman tutkimusmetsiä Laukansaassa, Mäkrässä ja Patasalossa.

Puruvedellä on kolme radonriskialuetta: Kömpyrännimen-Hytermän alueella, Savonniemellä ja Kokonlahden – Myllylahden alueella Pihlajaniemen koillispuolella.

2.7 Ympäristön häiriötekijät

Kaava-alueella on vain yksi merkittävä pistekuormittaja, Kerimäen taajama. Kerimäen jätepuhdistamon vaikutus on paikallinen, mutta koko vesialtaaseen laitoksen merkitys on vähäinen. Hajakuormitus on vähäistä, koska maataloutta harjoitetaan valuma-alueella vähäisesti. (Luonto- ja maisemaselvitys, 1999).

Valtateiden ja kantateiden varsilla liikennemelu ylittää teiden läheisyydessä 45 db(A) ohjearvon. Valtioneuvoston melutason ohjearvoista antaman päätöksen (993/1992) 2 §:n mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.

3 TAVOITTEET

Tavoitteet (kappaleet 3.1-3.2.8) on hyväksytty kunkin kunnan kunnanvaltuustoissa, Kerimäen kunnanvaltuustossa 9.11.1999 § 57, Kesälahden kunnanvaltuustossa 15.11.1999 § 71, Punkaharjun kunnanvaltuustossa 18.10.1999 § 52.

Tavoitteet on hyväksytty aikana, jolloin oli voimassa rakennuslaki eikä maankäyttö- ja rakennuslaki. Tavoitteita ei ole valtuustokäsittelyn johdosta muutettu vastaamaan maankäyttö- ja rakennuslakia.

3.1 Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet

Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet pohjautuvat rakennuslakiin (*nykyisin maankäyttö- ja rakennuslakiin, MRL*), seutukaavoihin ja valtakunnallisiin inventointeihin.

Rakennuslain 1.2 §:n mukaan alue on kaavoitettava tai sen käyttäminen muutoin suunniteltava luonnonvarojen ja ympäristön kestävä kehitystä tukevalla tavalla. (*Nykyisin viitattaisiin MRL:n 5 §:än: ”Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet”*).

Rakennuslain 29.1 §:n mukaan

- rantayleiskaava on laadittava niin, että varataan vastaisen kehityksen edellyttämät riittävät alueet eri tarkoituksia varten (esim. asutus, elinkeinot, suojelu ja virkistys),
- rantayleiskaavaa laadittaessa on kiinnittävä huomiota seudun oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin (esim. virkistyspaineet, veneliikenne, kalastus, vesihuolto ja rakentamisen sijoittamisen ohjaamistarve),
- rantayleiskaava on mahdollisuuksien mukaan sopeutettava kaava-alueeseen alueiden rajoittuvien alueiden kaavoitukseen (esim. Pihlajavesi, kuntakeskukset),
- luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa (esim. rantojen suojeluohjelma ja rauhoitetut luonnonsuojelualueet),
- rantayleiskaavalla on edistettävä luonnonsuojelun kannalta arvokkaiden luontotyyppeiden sekä luonnonvaraisille eläimistöille ja kasvistolle tärkeiden luonnon ominaispiirteiden säilymistä (esim. lintujen pesimäalueet) ja

Rantayleiskaavalla on pidettävä silmällä maankäytön taloudellisuutta ja sitä ettei kaavan toteuttamisesta aiheudu maanomistajille kohtuutonta haittaa.

(*Nykyisin viitattaisiin MRL:n 39 §:än: ”Yleiskaavan sisältövaatimukset”, ja MRL:n 73 §:än: ”Ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleis- ja asemakaavan erityiset sisältövaatimukset”*).

Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa (esim. rantayleiskaavaa), jos suunnitelma heikentää valtioneuvoston Natura 2000 –verkostoon ehdottaman tai siihen sisällytetyn alueen luonnonarvoja. Natura 2000–verkostoon kuuluvat

- lähes koko Puruveden vesistöalue sekä Harvan- ja Mustanselän ympäristön saaristo sekä
- valkoselkätikkametsät Rauvanniemellä ja Ylä-Kuonassa.

Näiden lisäksi seutukaavojen suojelualue- ja virkistysaluevaraukset otetaan huomioon.

3.2 Kuntien tavoitteet

3.2.1 Yleistavoitteet

Rantayleiskaavan päätavoitteena on suunnitella rantarakentaminen siten, että maanomistajien tasapuolinen kohtelun vaatimus toteutuu sekä rantojen käyttö siten, että maiseman ja luonnon puolesta arvokkaat ranta-alueet voidaan säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina sekä tukea luonnonvarojen ja ympäristön kestävä kehitystä.

Valtakunnalliset ja seudulliset maankäyttötavoitteet otetaan rantayleiskaavassa huomioon.

3.2.2 Maanomistajat ja osallistuminen

Tavoitteena on turvata maanomistajien mahdollisimman tasapuolinen kohtelu ja osoittaa maanomistajille tasapuolisuuteen perustuva rakennusoikeus. Rakentaminen on tarkoitus selvittää maanomistajakohtaisesti.

Valtion omistamilla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla mitoitusta ei lasketa.

Kaava laaditaan tiiviissä yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa. Maanomistajien ja muiden yhteistyötahojen osallistumista suunnitteluun edistetään.

3.2.3 Elinkeinot

Rantayleiskaavassa pyritään turvaamaan matkailun, maa- ja metsätalouden, kalastuksen ja yritystoiminnan harjoittamisen edellytykset.

Kaavoituksen tulee lisäksi turvata ja sovittaa yhteen kalastuselinkeinon ja muun vesillä tapahtuvan hyötyliikkumisen. Kalastukselle tärkeät alueet kuten apajapaikat otetaan huomioon suunnittelussa.

Rantayleiskaavassa osoitetaan alueet työpaikkojen syntymiseen pääasiassa asutuksen yhteyteen.

3.2.4 Asutus ja rakentaminen

Kaavan tulee selkeyttää ja yksinkertaistaa rakennuslupaprosessia niin, että rakennuslupa voidaan myöntää suoraan rantayleiskaavan perusteella. Tavoitteena on laatia kaava riittävän yksityiskohtaisesti niin, että se poistaa RakL:n 6 a §:n mukaisen rajoituksen. (Nykyisin viitattaisiin MRL:n 72.1 §:än: ”Suunnittelutarve ranta-alueella”, jossa todetaan mm., että ”vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista

oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena”.)

Kuitenkin mm. matkailupalvelualueiden laajempi toteuttaminen vaatii edelleen erikseen asemakaavaa.

Kaavassa tutkitaan loma-asuntoalueiden rajat yleispiirteittäin ja loma-asuntojen määrä maanomistajakohtaisesti. Yksittäisten uusien loma-asuntojen sijainti osoitetaan ohjeellisena. Lopullinen sijoitus täsmentyy rakennuslupamenettelyn yhteydessä hakijan ja rakennustarkastajan neuvottelun pohjalta.

Uusi ympärivuotinen asutus sallitaan alueilla, jotka ovat yhdyskuntarakenteellisesti lähellä nykyisiä kyliä tai kuntakeskuksia ja jotka siten tukevat kylien ja kuntakeskusten palvelujen kehittymistä.

3.2.5 Yleinen virkistys

Kaavassa on turvattava rakentamattomaksi jäävien alueiden säilyminen rakentamattomana.

Asukkaiden virkistysmahdollisuudet, virkistyskalastus ja virkistysveneily Puruvedellä turvataan. Retkeilyreitti- ja retkisatamasuunnitelmat otetaan huomioon.

Yleinen virkistyskäyttömahdollisuus pyritään turvaamaan osoittamalla rantaan pääsypaikat ja rantautumispaikat sekä yleiselle virkistykselle sopivat alueet pääsääntöisesti kuntien tai valtion omistamilta alueilta, mikäli maanomistusolosuhteet mahdollistavat sen.

Selvitetään taajamien lisävirkistystarpeet taajamien lähialueiden rannoilla.

Uusi asutus pyritään sijoittamaan siten, että jokamiehen oikeudella tapahtuva virkistyskäyttömahdollisuus voitaisiin turvata ja että erilaisille virkistys- ja kulkureiteille, kuten moottorikelkkareiteille, olisi käytössä riittävä verkosto.

3.2.6 Maiseman- ja rakennussuojelu

Avoimet niityt, kedot, hakamaat ja muut perinnemaisemat pyritään säilyttämään ja pitämään edelleen avoimina.

Kulttuurimaisemakohteet ja rakennussuojelukohteet otetaan huomioon. Vanhat, arvokkaat ja kauniit rakennukset pyritään säilyttämään.

3.2.7 Liikenneverkko ja tekninen huolto

Kaavassa esitetään nykyinen verkko ja teknisen huollon verkko.

Mikäli mahdollista uusi asutus liitetään olemassa olevaan vesi- ja viemäriverkostoon, muutoin vesihuolto järjestään paikallisin yhteisin järjestelmin tai rakennuspaikkakohtaisesti.

3.2.8 Rakentamisen sijoittuminen

Uudisrakentaminen pyritään ohjaamaan yhdyskuntarakenteellisesti tarkoituksenmukaisille alueille siirtämällä rakennusoikeuksia maanomistusyksiköiden sisällä ja keskittämällä yhtenäisille rakentamiseen jo kuuluville alueille siten, että vapaaksi jää mahdollisimman suuria, yhtenäisiä ranta-alueita.

Loma-asuntojen sijoittamisessa suositaan peitteisiä ranta-alueita. Luonnonarvoiltaan arvokkaat, maisemallisesti kauniit ja muutenkin arat alueet, kuten kapeat niemenkärjet, pyritään säilyttämään rakentamiselta vapaana. Avoimille pelto- ja niittyalueille rakentamista pyritään välttämään. Rakentamattomat korkeat maastokohdat jätetään rakentamattomiksi.

1-2 hehtaarin saaret pyritään säilyttämään rakentamattomina. Valtion omistamilla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla mitoitusta ei lasketa.

Vähintään 50 % rantaviivasta, poikkeustapauksissa pieniä alueita omistavilla maanomistajilla pienempi osuus rantaviivasta, jätetään rakentamatta. Rakentamattomaksi rantaviivaksi luetaan se ranta, joka ei kuulu rakennuspaikkoihin.

3.3 Tavoitteiden vaikutukset

Valtakunnalliset ja seudulliset tavoitteet ovat lähinnä suojelu- ja virkistystavoitteita, joiden toteutuminen edistää luonnonsuojelua ja yleistä virkistystä ja jotka tukevat kestävästä kehitystä.

Kuntien tavoitteet pohjautuvat myös maiseman ja luonnon arvojen huomioon ottamiseen ja suojeluun niiden arvokkaimmilla osin sekä yhdyskuntarakenteen eheänä säilyttämiseen. Tavoitteet ovat kestävästä kehityksen mukaisia.

Puruveden luonne on tarkoitus edelleen säilyttää maaseutumaisena, jossa loma-asutuspaineet sovitetaan yhteen elinkeinojen harjoittamisen, luonnon ja maisemansuojelun sekä virkistystarpeiden kanssa. Tavoitteet edistävät Puruveden säilymistä puhtaana ja luonnon arvojen huomioimista. Tavoitteisiin ei sisälly luonnonarvoja vahingoittavia ja haitallisia ympäristövaikutuksia lisääviä toimenpiteitä. Tärkeintä on rakentamisen ohjaaminen luonnon kannalta mahdollisimman kestäville alueille.

Kantatilakohtainen rakennusoikeustarkastelu takaa parhaiten maanomistajien tasapuolisen kohtelun.

Tavoitteisiin saattaa sisältyä keskenään hankalasti yhteensovittavissa olevia intressierimielisyyksiä, kun tavoitteita kohdennetaan yhtä maanomistajaa koskevaksi: miten sovittaa yhteen maanomistajan rakennustarpeet ja kantatilan periaatteen mukainen rakentamismahdollisuus yleisimpiin suojelu- ja virkistystarpeisiin.

4 MITOITUSPERUSTEET

Mitoitusperusteet (kappaleet 4.1-4.6) on hyväksytty kunkin kunnan kunnanvaltuustoissa, Kerimäen kunnanvaltuustossa 9.11.1999 § 57, Kesälahden kunnanvaltuustossa 15.11.1999 § 71, Punkaharjun kunnanvaltuustossa 18.10.1999 § 52.

4.1 Yleistä

Mitoitusperusteiden tarkoituksena on määritellä yleiskaavassa osoitettava enimmäisrakennusoikeus. Rantayleiskaavassa laskettava mitoitus ilmaisee, kuinka paljon tilalle saa enintään rakentaa tiettyjen periaatteiden mukaisesti.

Rantayleiskaavan mitoitus lasketaan kantatiloittain. Mitoitusperusteet ilmaisevat, kuinka monta rakennuspaikkaa voidaan enintään muodostaa kantatilaa kohti. Mitoitusperusteiden on oltava sellaisia, että

- rantayleiskaavan tavoitteet on mahdollista toteuttaa
- sijainti yhdyskuntarakenteessa otetaan huomioon
- luonnon- ja maaperäolosuhteet sekä maisema otetaan huomioon
- maanomistajan tasapuolisen kohtelun vaatimus toteutuu
- ne sallivat haja-asutusluontoisen rakentamisen
- ne sallivat poikkeustapauksissa myös väljän taaja-asutusrakentamisen, mikäli taaja-asutuspoikkeusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella ja mikäli vesi- ja jätevesihuolto voidaan järjestää rakennuspaikkakohtaisesti eikä rakentaminen vaaranna tarkoituksenmukaisen yhdyskuntarakenteen kehittymistä.

Loma-asutuksen mitoituksen pohjana käytetään pääsääntöisesti rantaviivanormia: loma-asuntojen lukumäärä / muunneltu rantakilometri. Mitoitus voi vaihdella eri osa-alueiden välillä ja sisällä. Vaihtelun tärkeimmät perusteet ovat luonto- ja maisemaselvitysten tulokset ja maaperäolosuhteet.

Mitoituslaskelmien pohjana käytettävä rantaviivaperusteinen mitoitus ei ilmaise omarantaiselta rakennuspaikalta vaadittavaa rantaviivan vähimmäispituutta vaan rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Mitoituksesta on voitava poiketa niissä tapauksissa, joissa mitoituslaskelmien mukainen rakennuspaikkojen lukumäärä johtaa selvästi epäoikeudenmukaiseen ratkaisuun ja kohtuuttomuuksiin.

4.2 Kantatilatarkastelu

Rantayleiskaavan mukainen kokonaismitoitus lasketaan kantatiloittain. Mitoitusperusteet ilmaisevat, kuinka monta rakennuspaikkaa voidaan enintään muodostaa kantatilaa kohti.

Kantatilatarkastelun lähtökohtana on rantakaavasäädösten voimaantulohetki 15.10.1969. Kantatila-kohtainen kokonaisrakennusoikeus jaetaan siitä muodostettujen tilojen kesken vuonna 1998 vallinneen kiinteistöjaotuksen mukaan pääsääntöisesti muunnetun rantaviivan pituuden suhteessa.

4.3 Mitoitusnormit

Mitoitusnormina kantatilan kokonaisrakennusoikeutta laskettaessa käytetään seuraavia vyöhykkeitä:

- Kyläkeskusten alueet: 7 rakennuspaikkaa/ muunnettu rantakilometri
- Puruveden mannerrannat ja yli 100 hehtaarin saaret: 4-6 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri
- 20 – 100 hehtaarin saaret: 4-5 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri
- alle 20 hehtaarin saaret: pienempi seuraavista mitoitusluvuista: 3-4 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri tai 3-4 hehtaaria saaren maa-alueetta/ rakennuspaikka.
- Seutukaavan av-alueella, joka kuuluu rantojensuojeluohjelmaan, mitoituksena käytetään tilan osalle normaalisti tulevaa mitoitusta kerrottuna 75 %:lla .

Mitoitus koskee noin 200 metrin levyistä rantavyöhykettä.

Näiden lisäksi otetaan huomioon rannan rakennettavuus.

Alle 1 ha:n saarilla ei ole rakennusoikeutta. Maisema- ja luonnonolosuhteiden vaikutus mitoitukseen arvioidaan kunkin saaren osalta erikseen ja ne saattavat pienentää laskennallista rakennusoikeutta.

Edellä mainittuja mitoitusnormeja käytetään, jos omistusyksikön koko rakennusoikeus osoitetaan omarantaisina rakennuspaikkoina. Jos rakennusoikeutta sijoitetaan yhteisranta-alueina yli sadan metrin etäisyydelle rannasta tai lomakylämäisenä rakentamisena, voidaan em. mitoitusnormeista poiketa.

Mitoituslaskelmalla ei ole vaikutusta olemassa olevien laillisesti rakennettujen rakennusten laajentamiseen, peruskorjaamiseen ja uudelleenrakentamiseen.

Mitoitusnormia ei sovelleta kaavamaisesti. Mitoitusperusteiden tulee vaihdella eri alueilla rakentamisen soveltuvuuden, kulutuskestävyyden, maisemallisten seikkojen ja palveluiden saatavuuden perusteella.

Samalle maanomistajalle kuuluvia alueita käsitellään yhtenä yksikkönä. Maanomistusyksikön sisällä rakennuspaikkojen sijoittaminen ei ole sidottu kiinteistöyksiköihin: samalle maanomistajalle kuuluvilla alueilla vaikka eri

kantatiloilla kuuluvilla alueilla rakennusoikeutta voidaan siirtää saarista mantereelle ja alueelta toiselle.

Mitoitusnormia sovelletaan seuraavasti luonto- ja maisemaselvityksen maisemaekologinen rantaluokitus huomioon ottaen.

Taulukko 5. Mitoitusnormit

Alueen koko ja tyyppi	Maisemaekologinen rantaluokitus	Mitoitus
Kyläkeskuksen alue	Luokka III, soveltuu hyvin rakentamiseen	7 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
Mannerrannat ja yli 100 hehtaarin saaret	Luokka III, soveltuu hyvin rakentamiseen	6 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
	Luokka II, kestää lievää rakentamista	5 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
	Luokka I, ei rakentamista	4 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
20 – 100 hehtaarin saaret	Luokka III, soveltuu hyvin rakentamiseen	5 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
	Luokka II, kestää lievää rakentamista	4 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri
	Luokka I, ei rakentamista	
1- 20 hehtaarin saaret	Luokka III, soveltuu hyvin rakentamiseen	Pienempi seuraavista mitoitusluvuihin: 4 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri tai 3 hehtaaria saaren maa- aluetta / rakennuspaikkaa
	Luokka II, kestää lievää rakentamista Luokka I, ei rakentamista	Pienempi seuraavista mitoitusluvuihin: 3 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri tai 4 hehtaaria saaren maa- aluetta / rakennuspaikka
Alle 1 ha:n saaret		Ei rakennusoikeutta

Seutukaavan av-alueella, joka kuuluu rantojen suojeleluohjelmaan, mitoituksena käytetään edellä mainittua tilan osalle normaalisti tulevaa mitoitusta kerrottuna 75 %:lla.

Valtion omistamilla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla mitoitusta ei lasketa.

Maisemaekologinen rantaluokitus tulkitaan suurpiirteisesti, jolloin aivan pienimpiä erillisiä alueita ei oteta huomioon.

Kyläkeskuksen alueita ovat kaavaehdotuksessa (15.3.2001) olleet:

- Kesälahti:
  - Kirkonkylän luoteispuoleiset rannat Aittolahdesta Rastinlahdelle
  - Poronniemen etelärannat

- Villala - Huhmovaara
- Ristinlahden itä- ja etelärannat
- Punkaharju:
  - Laukansaaren eteläosa
  - Salkoniemi
  - Turtianniemen länsipuoli
  - Enanniemi
  - Enanlahden eteläosa
  - Vaaran kyläalue
- Kerimäki:
  - Kirkonkylän lähirannat kirkonkylästä etelään Mölsänselällä
  - Ruokoniemen ja Ruokolahden pohjoisosat
  - Hälvänsaarentien ympäristö Hälvän eteläosassa
  - Kumpuranta
  - Pihlajaniemen luoteisosa kantatien 71 ympäristössä

Tarkistetussa kaavaehdotuksessa (10.3.2003) on mitoitusta alennettu kylävyöhykkeillä sekä määrätyillä luonnon ja maiseman kannalta arvokkailta alueilla. Seuraavien kylävyöhykkeiden mitoitusta alennettiin ohjausryhmän kokouksessa 5.2.2002:

- Enanniemen pohjoisosa (Sormusniemestä Kyhärän saaren salmeen)
- Vaaran kyläalue
- Pihlajaniemen luoteisosa kantatien 71 ympäristössä
- Hälvän pohjavesialue ja maisemavyöhyke Mäntyniemestä itään
- Kirkonkylän lähirannat kirkonkylästä etelään Mölsänselällä

Muut mitoituksen alentamisen alueet on lueteltu kohdassa 4.10 Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset tarkistetussa kaavaehdotuksessa 10.3.2003.

4.4 Käytetty ja jäljellä oleva rakennusoikeus

Käytetty rakennusoikeus vähennetään kantatilan ja tilan rakennusoikeudesta.

Yhdeksi käytetyksi rakennusoikeudeksi katsotaan

- rakennettu ympärivuotisen asuinrakennuksen rakennuspaikka,
- rakennettu loma-asunnon rakennuspaikka,
- rakennettu maatilakeskuksen rakennuspaikka, joka sisältää ympärivuotisen asuinrakennuksen rakennuspaikan,
- rakentamaton rakennuspaikka, jolla on voimassa poikkeuslupa,
- rakentamaton rakennuspaikka, jolla on voimassa rakennuslupa.

Vahvistetut rantakaavat otetaan sellaisinaan huomioon.

Kaavassa osoitetaan sekä käytettyjen että jäljellä olevien rakennusoikeuksien lukumäärä rakennuspaikkoina tilakohtaisesti.

Mikäli tila on muodostanut halkomalla tai mikäli tila on jaettu lohkomistoimituksessa käytännössä yhtä moneen yhtä suureen osaan, jaetaan kantatilan rakennusoikeus lohkotilojen kesken.

4.5 Muunnettu rantaviiva

Muunnetun rantaviivan laskemisessa sovelletaan nk. Etelä-Savon liiton kehittämää rantojen mittaus menetelmää. Kantatilan muunnettu rantaviiva saadaan

- pyöristämällä kapeat niemet ja lahdet,
  - ottamalla huomioon vastarannan läheisyys salmissa ja kannaksissa,
  - poistamalla rakennuskelvottomat rannat,
- jolloin jäljellä oleva rantaviiva vastaa todellista käytettävissä olevaa rantaviivaa.

Kantatilan muunnettu rantaviiva esitetään kartalla erikseen, ja se on tulkittu murtoviivana.

4.6 Poikkeukset mitoituksesta

Mitoitusperusteiden mukaan joillakin tiloilla saattaa olla huomattavasti jäljellä rakentamattomia rakennuspaikkoja, vastaavasti joillekin tiloilla/kantatiloilla ei ole rakennusoikeutta lainkaan jäljellä.

Poikkeukset, jolloin mitoitusta ei käytetä eikä uutta rakennusoikeutta myönnetä:

- Mikäli tila on hankittu ja käytetään toisen tilan lisämaana, jotka yhdessä muodostavat rakennuspaikan, ei lisämaana hankitulle tilalle myönnetä erikseen rakennusoikeutta.

Lievennykset yleisestä mitoitusnormista:

- Rakentamattomat tilat, joilla rakennus- tai poikkeuslupa on rauennut mutta joilla ei olisi rakennusoikeutta jäljellä yleisten mitoitusnormien perusteella, voidaan myöntää rakennusoikeus, mikäli se ei kohtuuttomasti vaikeuta kaavoitusta eikä maanomistajien tasapuolista kohtelua.
- Rakentamattomat tilat, joilla ei ole lainkaan myönnetty rakennus- tai poikkeuslupaa ja joilla ei olisi rakennusoikeutta jäljellä yleisten mitoitusnormien perusteella, voidaan myöntää rakennusoikeus,
  - mikäli tila on hankittu rakennuspaikaksi ja
  - mikäli kunta ei ole vastustanut rakennuspaikan lohkomista ja
  - mikäli se ei kohtuuttomasti vaikeuta kaavoitusta eikä maanomistajien tasapuolista kohtelua.

Mikäli maanomistaja omistaa useampia alle yhden hehtaarin peitteisiä saaria, voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella maanomistajalle myöntää rakennusoikeutta.

Mikäli maanomistaja omistaa vain yhden peitteisen saaren, joka on juuri hieman alle yksi hehtaaria pinta-alaltaan, voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella maanomistajalle myöntää rakennusoikeutta.

4.7 Rakennusoikeuslaskelmat

Mitoitusperusteiden mukaan Puruvedelle olisi mahdollista muodostaa lähes 1200 uutta rakennuspaikka, mikä on runsas 62 % lisää nykyiseen määrään verrattuna rantavyöhykkeellä.

Eniten käyttämätöntä rakennusoikeutta rakennuspaikkojen lukumäärällä mitattuna oin Kerimäellä, jonne olisi mahdollista muodostaa 76 % lisää uusia rakennuspaikkoja. Tämä kertoo toisaalta sen, että Kerimäellä on runsaasti vapaata rakentamatonta rantaa.

Vastaavasti vähiten uusia rakentamismahdollisuuksia on Kesälahdella, jonne saisi muodostaa vajaat 30 % lisää uusia rakennuspaikkoja. Kesälahdella rannat ovatkin pitkälti jo täyteen rakennettuja.

Taulukko 6. Jäljellä oleva rakennusoikeus

Mitoitusperusteiden mukaan jäljellä oleva rakennusoikeus rantayleiskaavaluonnosvaiheessa.

Kunta	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Todellista rantaviivaa (km)	384,3	129,3	261,4	775,0
Jäljellä oleva rakennusoikeus	669	138	374	1181
Jäljellä oleva rakennusoikeus / todellinen ranta-km	1,76	1,07	1,43	1,52

4.8 Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen mennessä 15.3.2001

Ohjausryhmä päätti muuttaa kaavan mitoitusvyöhykkeitä rantayleiskaavaluonnoksen oltua nähtävillä viranomaisneuvottelussa 30.12.2000 esille tulleiden tapausten johdosta kolmella alueella: Haapasalossa, Vehkasalossa ja Myllylahdella. Samalla ohjausryhmä päätti, että muilta osin mitoitusperusteita ei muuteta.

Etelä-Savon ympäristökeskuksen vaatimuksesta on muutettu Punkaharjun Haapasalon mitoitusvyöhykettä mannervyöhykkeestä 5 rp/km mannervyöhykkeeseen 4 rp/km, koska saarella on luontoarvoja sen takia, että se kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja Natura-ohjelmaan. Tämän lisäksi todettiin, että Haapasalo kuuluu seutukaavan av-alueeseen, jossa mitoitus on 75 %:n normaalista, jolloin lopullinen mitoitus Haapasalossa on 3 rp/km. Tämän johdosta Haapasalosta poistetaan kaksi korvattavaa ra-rakennuspaikkaa tilalta 6:12, jonka omistaja on UPM-Kymmene Oy.

Etelä-Savon ympäristökeskuksen vaatimuksesta on muutettu Kerimäen Vehkasalon Vehkasuolla olevan kiinteistön mitoitusvyöhykettä mannervyöhykkeestä 6 rp/km mannervyöhykkeeseen 4 rp/km Vehkasuon

luontoarvojen takia. Tämän johdosta Vehkasalosta poistetaan seitsemän RA-1 rakennuspaikkaa tilalta RN:o 1:00. Samalla päätettiin ottaa huomioon omistajan edustajan lähettämässä kirjeessä esitetty toivomus rakennuspaikkojen sijoituksesta.

Etelä-Savon ympäristökeskuksen vaatimuksesta alennettiin Kesälahden Myllylahden mitoitusperusteita, koska ruovikkoinen, soistuva, matala Myllylahti on osittain rakennuskelvotonta. Tämän johdosta päätettiin poistaa Myllylahdelta rakennuspaikkoja.

Seuraavassa taulukossa on laskettu rantarakentamisen tiheys todellista rantakilometriä kohden rantavyöhykkeellä, koska muunnettua rantaviivaa ei ole muodostettu ranta-asemakaava-alueille eikä valtion omistamille Natura 2000 – verkostoon kuuluville alueille. Kun tarkastelee kokonaismitoitusta todellista rantakilometriä kohden, niin suurin tiheys on Kesälahdella ja pienin Punkaharjulla. Tähän on syynä osaltaan se, että Punkaharjulla on runsaasti valtion omistamia saaria, jotka kuuluvat Natura 2000 verkostoon, ja se, että Kesälahdella on jotain rantaosuuksia rakennettu jo nyt huomattavasti tiheimmin kuin mitä kaavan mitoitusperusteiden mukaan olisi mahdollista rakentaa.

Taulukko 7. Mitoitusperusteiden mukainen kokonaismitoitus todellista rantaviivaa kohti

Mitoitusperusteiden mukainen kokonaismitoitus todellista rantaviivaa kohti 200 metrin rantavyöhykkeellä (nykyinen asutus sisältää myös ranta-asemakaava-alueet).

Kunta	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Todellista rantaviivaa (km)	384,3	129,3	261,4	775,0
Nykyiset loma-asunnot ja ranta-asemakaavavaraukset rantavyöhykkeellä	792	366	406	1564
Nykyinen pysyvä asutus ja ranta-asemakaavavaraukset rantavyöhykkeellä	79	85	100	264
Nykyinen asutus yhteensä, sisältää ranta-asemakaavavaraukset rantavyöhykkeellä	871	451	506	1828
Nykyiset rakennuspaikat rantavyöhykkeellä / Todellinen ranta-km	2,27	3,49	1,94	2,36
Jäljellä oleva rakennusoikeus	669	137	372	1178
Jäljellä oleva rakennusoikeus / todellinen ranta-km	1,74	1,06	1,42	1,52
Kokonaismitoitus rantavyöhykkeellä	1540	588	878	3006
Kokonaismitoitus / todellinen ranta-km	4,01	4,55	3,36	3,88
Lisäys %	76,8 %	30,4 %	73,5 %	64,4 %

Kokonaismitoitus on myös laskettu rakentamisen määränä muunnettua rantaviivaa kohden *koko 200 metrin rantavyöhykkeellä*, lukuihin ei sisälly ranta-asemakaava-alueiden rakennuspaikkoja eikä niiden rantaviivaa (Taulukko 8). Muunnettua rantaviivaa ei ole tulkittu ranta-asemakaava-alueilla, koska ranta-asemakaava-alueiden maankäyttö esitetään näiden kaavojen mukaisesti, joita ei rantayleiskaavan yhteydessä mitoiteta. Muunnettua rantaviivaa ei ole tulkittu

myöskään valtion omistamilla Natura 2000 –verkostoon kesällä 1998 ehdotetuilla alueilla.

Kokonaismoitus on myös laskettu ottamalla huomioon *vain tosiasiallisesti rannalla* olevat nykyiset rakennuspaikat (Taulukko 9). Taulukossa ei ole mukana ranta-asemakaava-alueiden rakennuspaikkoja eikä niiden ja valtion omistamien Natura 2000 –verkostoon ehdotettujen saarten rantaviivaa. Kokonaismoitus Puruvedellä tällöin olisi runsas 6 rakennuspaikkaa / muunnettu ranta-km.

Muunnettu rantaviiva on kartan päälle noin 50 metrin janoin kartasta tulkittu rantaviiva, joka siis jo oikaisee todellista rantaviivaa jättäen pois mm. kaikkein kapeimmat niemet ja lahdet. Lisäksi muunnetussa rantaviivassa on otettu huomioon mm. vastaranta, niemet ja lahdet ja siinä on huomioitu mm. rannan rakennuskelpoisuus, katso kappale 4.5 .

Taulukko 8. Mitoitusperusteiden mukainen kokonaismoitus muunnettua rantaviivaa kohti

Mitoitusperusteiden mukainen kokonaismoitus muunnettua rantaviivaa kohti 200 metrin rantavyöhykkeellä (nykyinen asutus sisältää sekä AR ja AO rantarakennuspaikat että ei-omarantaiset rakennuspaikat rantavyöhykkeellä, se ei kuitenkaan sisällä ranta-asemakaava-alueita, joissa muunnettua rantaviivaa ei ole muodostettu).

Kunta	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Muunnettua rantaviivaa (km)	225,2	78,1	131,2	434,4
Nykyiset loma-asunnot rantavyöhykkeellä	635	319	329	1283
Nykyinen pysyvä asutus rantavyöhykkeellä	78	79	80	237
Nykyinen asutus yhteensä rantavyöhykkeellä, ei sisällä ranta-asemakaavavarauksia	713	398	409	1520
Nykyiset rakennuspaikat / muunnettu ranta-km	3,17	5,09	3,12	3,81
Jäljellä oleva rakennusoikeus	669	137	372	1178
Jäljellä oleva rakennusoikeus / muunnettu ranta-km	2,97	1,75	2,84	2,71
Kokonaismoitus rantavyöhykkeellä	1382	535	781	2698
Kokonaismoitus / Muunnettu ranta-km	6,14	6,85	5,95	6,21
Lisäys %	93,8 %	34,4 %	90,1	77,5 %

Taulukko 9. Mitoitusperusteiden mukainen kokonaismitoitus muunnettua rantaviivaa kohti rannalla. (nykyinen asutus sisältää ainoastaan rantarakennuspaikat (AO, AM), se ei siis sisällä ei-omarantaisia rakennuspaikkoja eikä myöskään ranta-asemakaava-alueita, joissa muunnettua rantaviivaa ei ole muodostettu).

Kunta	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Muunnettua rantaviivaa (km)	225,2	78,1	131,2	434,4
Nykyiset loma-asunnot rannalla	623	306	326	1255
Nykyinen pysyvä asutus rannalla	55	53	63	171
Nykyinen asutus yhteensä rannalla, ei sisällä ranta-asemakaavavarauksia	678	359	389	1426
Nykyiset rakennuspaikat / muunnettu ranta-km	3,01	4,60	2,96	3,28
Jäljellä oleva rakennusoikeus	669	137	372	1178
Jäljellä oleva rakennusoikeus / muunnettu ranta-km	2,97	1,75	2,84	2,71
Kokonaismitoitus rannalla	1347	496	761	2604
Kokonaismitoitus / muunnettu ranta-km	5,98	6,35	5,80	5,99
Lisäys %	98,9 %	38,2 %	95,6 %	82,6 %

4.9 Mitoitusperusteiden vaikutukset yleiskaavaehdotuksessa 15.3.2001

Mitoitusperusteiden johdosta Puruveden rantarakentamisen määrä lisääntyisi vajaalla 1200 uudella rakennuspaikalla. Se on 61 % lisää nykyiseen 200 metrin rantavyöhykkeellä olevaan rantarakentamisen määrään nähden. Lukumäärä vaikuttaa suurelta, mutta osalta syynä siihen on Puruveden tämän hetkinen rakentamisen määrän vähäisyys. Mitoitusperusteiden mukainen uusi rakennusoikeus ei vielä tarkoita, että kaikkia näitä rakentamismahdollisuuksia maanomistajat olisivat halukkaita käyttämään.

Toisaalta on ilmeistä, että nytkin käytetyt mitoitusperusteet ei ole riittävän suuria tyydyttämään kaikkien maanomistajien rakentamistarpeita.

Mitoituksen määrän lisäksi on keskeistä, miten uusi rakennusoikeus sijoittuu. Sulkeeko uusi rakentaminen liiaksi virkistykseen ja jokamiehen oikeudella käytettyjä tai käytettäväksi soveltuvia rantoja?

Kokonaismitoitus on 4,0 rakennuspaikkaa todellista rantakilometriä kohden. Mikäli rakennuspaikan keskimääräinen todellinen rantaviivan pituus on 100 metriä, tarkoittaa tämä, että 40 % rannoista rakennetaan.

Kokonaismitoitus oli 6,2 rakennuspaikkaa muunnettua rantakilometriä kohden. Kokonaismitoituksen lukuarvo olisi pienempi, jossa muunnetussa rantaviivan pituudessa olisi mukana myös valtion omistamat Natura 2000-verkoston ehdotetut alueet. Rakennuspaikan keskimääräinen muunnetun rantaviivan pituus on huomattavasti lyhyempi kuin todellisen ja murretun rantaviivan, noin 70 metriä. Tarkoittaa tämä, että runsas 40 % rannoista rakennetaan.

Kumpaakin laskutapaa käytettäessä tavoitteen mukainen 50 % vapaa rannan osuus on mahdollista toteuttaa. Kysymys onkin tällöin, miten nämä vapaat rannat sijoittuvat niin, että muodostuu riittävästi yhtenäisiä rantaosuuksia, ja miten sovittaa yhteen paikallisesti esiintyviä virkistys- ja suojelutarpeita.

4.10 Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset tarkistetussa kaavaehdotuksessa 10.3.2003

Ohjausryhmä päätti alentaa mitoitusvyöhykkeitä rantayleiskaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen sekä täydentävän luontoselvityksen ja Natura-arvion perusteella. Mitoitusvyöhykekartat on esitetty kaavaselostuksen liitteenä.

Tarkistetussa kaavaehdotuksessa (10.3.2003) on mitoitusta alennettu kylävyöhykkeillä sekä määrätyillä luonnon ja maiseman kannalta arvokkailla alueilla. Seuraavien kylävyöhykkeiden mitoitusta alennettiin ohjausryhmän kokouksen 5.2.2002 päätöksellä:

- Enanniemen pohjoisosa (Sormusniemestä Kyhärän saaren salmeen)
- Vaaran kyläalue
- Pihlajaniemen luoteisosa kantatien 71 ympäristössä
- Hälvän pohjavesialue ja maisemavyöhyke Mäntyniemestä itään
- Kirkonkylän lähirannat kirkonkylästä etelään Mölsänselällä.

Seuraavien alueiden mitoitusta alennettiin ohjausryhmän kokouksen 5.2.2002 päätöksellä Etelä-Savon ympäristökeskuksen kirjeen 28.12.2001 johdosta Kerimäen kunnan alueella:

- Kiukuunsaaren Honkaniemen ja Hanhilahden mitoitusvyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Pahtaisniemen ja Savilahden mitoitusvyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 5 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Härkövuoren mitoitusvyöhykettä lasketaan 7 rp/muunnettu ranta-km → 3 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Hietalahden ja Välikallion mitoitusvyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Vehkasalon eteläpäässä mitoitusvyöhykettä laskettiin 5 rp/muunnettu ranta-km → 3 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Hälvässä mitoitusvyöhykettä laskettiin 7 rp/muunnettu ranta-km → 3 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Nunnanniemellä mitoitusvyöhykettä laskettiin 5 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Lautakannaniemellä-Suokonniemellä mitoitusvyöhykettä laskettiin luonto- ja maisemaselvityksen mukaisella maisemavyöhykkeellä 7 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km, muualla 7 rp/muunnettu ranta-km → 6 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta

Seuraavien alueiden. mitoitusta alennettiin ohjausryhmän kokouksen 5.2.2002 päätöksellä Etelä-Savon ympäristökeskuksen kirjeen 28.12.2001 johdosta Punkaharjun kunnan alueella:

- Sorvaslahden mitoitussyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Susijärven mitoitussyöhykettä laskettiin 5 ja 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Sourunsärkän mitoitussyöhykettä laskettiin 5 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Mehtolaniemen mitoitussyöhykettä laskettiin 7 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km luonto- ja maisemaselvityksen johdosta
- Enanlahden (Kirveslahti, Kukkolahti, Harjaniemi) mitoitussyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km. luonto- ja maisemaselvityksen johdosta

Seuraavien alueiden. mitoitusta alennettiin luontoselvityksen täydennyksen 10.3.2003 johdosta Kerimäen kunnan alueella:

- Avo-Puntusen pohjoisrannan mitoitussyöhykettä laskettiin 5 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri → 4 rakennuspaikkaa /muunnettu rantakilometri täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 3 alueella
- Pahtaisniemen mitoitussyöhykettä laskettiin 6 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 20 alueella

Seuraavien alueiden. mitoitusta alennettiin luontoselvityksen täydennyksen 10.3.2003 johdosta Kesälahden kunnan alueella:

- Suokonlahden mitoitussyöhykettä laskettiin 7 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 24 alueella
- Myllylahden mitoitussyöhyke → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 23 alueella
- Ketolanlahden mitoitussyöhykettä laskettiin 7 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 25 alueella
- Selkäsaaresta luontoselvityksen alueelta nro 26 vähennettiin rakennuspaikka
- Ristilahden-Haudanlahden mitoitussyöhykettä laskettiin 6 ja 5 rp/ muunnettu rantakilometri □ 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 29 alueella

Seuraavien alueiden. mitoitusta alennettiin luontoselvityksen täydennyksen 10.3.2003 johdosta Punkaharjun kunnan alueella:

- Syvälahti-Mehtolanlahti mitoitussyöhykettä laskettiin 7 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 28 alueella,
- Hangasniemi (Lukanlahti-Hangaslahti) mitoitussyöhykettä laskettiin 5 rp/muunnettu ranta-km → 4 rp/muunnettu ranta-km täydentävän luontoselvityksen kohteen nro 49 alueella.

Mitoitusvyöhykkeiden alentamisen vaikutus rakennuspaikkoihin on esitetty yksityiskohtaisesti tiloittain ohjausryhmän 5.2.2002 päätöksessä ja kaavoittajan vastineessa Etelä-Savon ympäristökeskuksen kirjeeseen 28.12.2001 sekä ohjausryhmän päätöksessä 11.9.2002 luontoselvityksen täydentämisen aiheuttamista muutoksista. Pohjois-Karjalan ympäristökeskus ja Etelä-Savon ympäristökeskus antoivat luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisestä sekä niistä aiheutuvista muutoksista lausunnot marraskuussa 2002.

5 RANTAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

5.1 Yleisperustelut ja -kuvaus

Rantayleiskaavassa on käsitelty erilaisia Puruvedelle kohdistuvia maankäyttötarpeita. Pääasia on ollut luonnonsuojelun ja loma-asutuksen ja pysyvän asutuksen tarpeiden yhteensovittamisessa, koska keskeinen saaristo Puruvedellä on kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 -verkostoon. Lisäksi Puruvedellä on runsaasti pienempiä paikallisia luontokohteita ja kauniita maisemallisia alueita, jotka on pyritty jättämään rakentamiselta vapaaksi.

Rantayleiskaavassa kaikista rakennuspaikoista on noin 1/3 on uusia. Rakentaminen on käyty läpi kantatilaperiaatteen mukaisesti ja rakentamisalueet on pyritty keskittämään maanomistusolosuhteiden rajoissa niin, että jäisi myös yhtenäisiä vapaa rantaosuuksia jokamiehen oikeudella tapahtuvaa liikkumista varten.

Rantayleiskaavaa on laadittu tiiviissä yhteistyössä maanomistajien kanssa, ja kaavassa on pyritty ottamaan huomioon maanomistajien toiveita mahdollisimman hyvin. Maanomistajien toiveita ei tosin ole voitu täyttää silloin, kun on toivottu tai vaadittu enemmän rakennusoikeutta kuin mitä mitoitusperusteet antaisivat. Myös jotain rakennuspaikkojen sijoittamiseen liittyviä toiveita ei ole voitu täysin toteuttaa, jos yhtenäisen vapaa rantaosuuden vaatimuksesta olisi jouduttu liikaa tinkimään.

Kaavassa on pyritty edistämään myös vesiensuojelua vesihuoltomääräyksillä. Keskeinen ajatus on ollut, että jos rakennetaan niin rakennetaan laadullisesti korkeatasoisesti. Tämän johdosta perinteistä jätevesien johtamista sakokaivojen kautta maastoon ei enää sallita.

5.2 Maanomistus

Kaava-alue on pääosin yksityisomistuksessa. Uudet rakennusoikeudet on osoitettu pääasiassa omarantaisina rakennuspaikkoina yksityisten mailla. Yksityisten mailla Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla on uudet rakennusoikeudet merkitty laskennallisina rakennuspaikkoina, jotka on tarkoitettu valtion hankinta- tai korvauspäätöksen perustaksi.

Rakennusoikeus oli laskettu myös metsäntutkimuslaitoksen alueille, mutta maanomistajan toivomuksesta tätä rakennusoikeutta ei ole esitetty kaavassa muualla kuin Laukansaareissa laitoksen omia tarpeita. Kaava-alueella olevat muut valtion omistamat alueet ovat metsähallituksen hallinnassa, ja nämä alueet on hankittu luonnonsuojelutarkoitukseen. Tämän takia näillä valtion omistamilla alueilla ei ole esitetty rakennuspaikkoja.

Kuntien omistamilla alueilla on rakennusoikeus on laskettu mitoitusperusteiden mukaan ja uudet vastaavat rakennuspaikat on osoitettu kaavassa, mikäli aluetta ei ole varattu johonkin yleiseen tarpeeseen. Kuntien omistamilla alueilla on mm. paljon venesatamia ja -valkamia ja virkistysalueita.

5.3 Kokonaismitoitus

Kaavassa on osoitettu 980 uutta rakennuspaikkaa. Pääosa uusista rakennuspaikoista on perinteisiä omarantaisia loma-asunnon rakennuspaikkoja. Yhteisrantaista ratkaisuja eivät maanomistajat ole toivoneet.

Kyläalueita on noin 100 ha, jonne on mahdollista muodostaa arviolta 130 uutta 5000 m²:n rakennuspaikkaa, näistä alle puolet sijaitsee rantavyöhykkeellä. Käytännössä kiinteistöjaotus ja maastonmuodot estävät näin monen rakennuspaikan muodostumista.

Rantayleiskaavassa uuden asutuksen määrä on pienempi kuin mitä mitoituserusteet olisivat antaneet. Syynä Punkaharjulla ja Kerimäellä tähän on se, että kaavassa ei ole esitetty metsäntutkimuslaitoksen rakennusoikeuksia muuta kuin mitä laitos itse tarvitsee toiminnassaan.

Varsinkin Kesälahdella on lisätty muutama uusi kuivanmaan rakennuspaikka maanomistajien toivomusten perusteella, kun ovat sijainneet yhdyskuntarakenteellisesti järkevästi, yleensä viemäriverkoston varrella kirkonkylän luoteispuolella Salokylän-Rastin alueella. Nämä rakennuspaikat ovat usein rantavyöhykkeellä mutta eivät kuitenkaan rantaan vaan päätieverkostoon.

Taulukko 10. Rantayleiskaavan rakennuspaikat muunnettua rantaviivaa kohti

Seuraavassa taulukoissa on esitetty kokonaismitoitus muunnettua rantaviivaa kohti sekä koko rantavyöhykkeellä. Muunnetun rantaviivan käsitteet, katso kappale 4.7.

Rantayleiskaavan rakennuspaikat muunnettua rantaviivaa kohti 200 metrin rantavyöhykkeellä (nykyinen asutus RA, AO) sisältää sekä rantarakennuspaikat että ei-omarantaiset rakennuspaikat rantavyöhykkeellä, se ei kuitenkaan sisällä ranta-asemakaava-alueita, joissa muunnettua rantaviivaa ei ole muodostettu).

Kunta	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Muunnettua rantaviivaa (km)	225,2	78,1	131,2	434,4
Nykyinen asutus yhteensä rantavyöhykkeellä, (ei sisällä ranta-asemakaavavarauksia) RA ja AO	678	410	441	1529
Nykyiset rakennuspaikat / muunnettu ranta-km	3,01	5,24	3,36	3,52
Uusi asutus rantayleiskaavassa rantavyöhykkeellä				
Pysyvä asutus (ei sisällä kyläalueita)	16	16	16	48
Loma-asunnot,	523	125	300	946
Uusi asutus yhteensä	539	140	314	994
Uusi asutus / muunnettu ranta-km	2,39	1,79	2,4	2,29

Uusien rakennuspaikkojen osuus kaikista rakennuspaikoista	44 %	25 %	41 %	39 %
Asutus yhteensä rantavyöhykkeellä	1217	550	755	2523
Kokonaismitoitus / muunnettu ranta-km	5,40	7,04	5,75	5,81

Taulukossa ei ole mautilojen talouskeskusten alueita (AM), vuokramökkejä (RM/) eikä saunoja (sa). Jos nämä lasketaan mukaan niin Kesälahden kokonaismitoitus on 7,3 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri ja Punkaharju kokonaismitoitus on 6,28 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri. Kun huomioidaan mautilojen talouskeskusten alueet, matkailupalvelujen alueet ja erilliset saunat, uusien rakennuspaikkojen osuus kaikista rakennuspaikoista laskee.

Tilastoissa rakentamisen määrää sekä nykyisissä että uusissa rakennuspaikoissa nostavat vuokramökit. Vuokramökkien muodostumisen periaatteena on ollut, että yhdellä tavanomaisella omarantaisella rakennusoikeudella on voinut saada kaksi 80 kerros-m²:n vuokramökkiä. Tilastoissa kukin vuokramökki on kuin yksi rakennuspaikka. Lisäksi kokonaismitoitusta nostaa se että myös yhteisrantaist sekä rakennuspaikat joilla ei ole rantaa on laskettu vastaavan yhtä rantarakennuspaikkaa. Nämä rakennuspaikat on huomioitu ”kokonaisina” rantarakennuspaikkoina eikä kerrottu esim. kertoimella ½, kuten joissakin rantayleiskaavalaskelmissa on tehty.

Ympäristöministeriön v.2002 selvityksen Maankäyttö- ja rakennuslain aikana hyväksytyistä rantayleiskaavoista mukaan keskimääräinen mitoitus on ollut 6.2 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri. Tämä tulos saatiin 48 vuoden 2000 jälkeen hyväksytyistä rantayleiskaavoista. Selvityksessä tutkittiin myös rantaviivan muuntamista kaavoissa. Kaavoja joissa oli ilmoitettu sekä luonnollinen että muunnettu rantaviiva saatiin mukaan 40 kpl. Näiden kaavojen muunnetun rantaviivan suhde luonnolliseen rantaviivan on keskimäärin 0.62 vaihdellen 0.26 ja 0.85 välillä. Puruvedellä rantaviivan muuntosuhde on $434 \text{ km} / 775 \text{ km} = 0.56$ eli alle maan keskiarvon.

Taulukko 11. Kohdemerkintöjen lukumäärä.

Kohdemerkintä	Kerimäki lkm	Kesälahti lkm	Punkaharju lkm	Yhteensä lkm
arvokas luontokohde (sl)	0	0	2	2
muinaismuisto (sm)	31	21	20	72
kulttuurikohde (k)	5	0	0	5
sauna rakennuksen paikka (sa)	19	7	10	36
korvattava rakennuspaikka (ra)	5	0	14	19

Taulukko 12. Osa-aluemerkinnät.

Osa-alue	Kerimä ki lkm	Kerimä ki ha	Kesälah ti lkm	Kesälah ti ha	Punkah arju lkm	Punkah arju ha	Yhteensä lkm	Yhteensä ha
arvokas luontoalue (sl)	31	147,2	12	155,1	15	93,4	58	395,7
maisema-alue	58	1474,3	21	268,2	54	1173,5	133	2916,0
kulttuurimaisema-alue (km)	2	108,9	0	0,0	3	177,4	5	286,3
rakennettu ympäristö (sr)	2	3,2	0	0,0	5	12,6	7	13,9
pohjavesialueet (pv)	4	760,3	8	650,6	8	731,4	20	2142,3
liikennemelualueet (lm)	2	94,4	0	0,0	0	0,0	2	94,4
radonhaitta-alueet (r)	3	771,1	0	0,0	0	0,0	3	771,1
pohjaruusu-kekasvillisuus (pr)	0	0	12	901,0	0	0	12	901,0

5.4 Aluevarausten ja kaavamääräysten perustelut maankäyttöluokittain

5.4.1 Kyläalueet (AT)

Kaavassa on kuusi varsinaista kyläaluetta (AT). Kyläalueet ovat nykyisen asutuksen luontevia laajentumisalueita. Kyläalueet ei ulotu rantaan asti vaan ovat rannan läheisyydessä rantavyöhykkeellä tai sen ulkopuolella tukeutuen olemassa olevaan päätieverkostoon. Kyläalueet ovat rakentamattomia ja niiden suunnittelu perustuu tarkoituksenmukaiseen kylien kehittämiseen, ei siis mitoituserusteiden mukaiseen rakennusoikeuteen. Kyläalueiden edustalla rannoilla oleva nykyinen ja uusi asutus on esitetty rakennuspaikkakohtaisesti erikseen muulla merkinnällä kantatilatarkastelun perusteella mitoituserusteiden mukaisesti. Kyläalueisiin liittyvä nykyinen asutus rannan ulkopuolella on myös esitetty rakennuspaikkakohtaisesti erikseen muulla merkinnällä.

Taulukko 13. Arvio kyläalueille suunniteltavissa olevista rakennuspaikkojen lukumäärästä.

Kyläalue	Rakennuspaikat (lkm)			Alueen pinta-ala (ha)	Rakennuspaikan keskipinta-ala (ha)
	Ranta- vyöhykkeellä, ei kuitenkaan rannalla	Rantavyöhyk- keen ulkopuolella	yhteensä		
Kerimäki					
Ruokoniemi	3	12	15	14,7	0,98
Hälvä	12	28	40	40,9	1,02
Kumpuranta	11	0	11	5,5	0,50
Pihlajanniemi	4	0	4	3,5	0,87
yhteensä	30	40	70	64,6	0,92
Kesälahti					
Rasti-Salokylä	24	0	24	16,5	0,69
Ristilahti, Aittolahti (nykyiset rakennuspaikat)	2	0	2	0,9	0,46
yhteensä	26	0	26	17,4	0,67
Punkaharju					
Laukansaari	2	31	33	17,9	0,54
YHTEENSÄ	58	71	129	99,9	0,77

Kerimäellä on Hälvän, Ruokoniemen, Kumpurannan ja Pihlajaniemen kyläalueet. Kaikki kyläalueet ovat nauhamaisesti teiden varsilla pääosin rantavyöhykkeen ulkopuolella siten, että tienvarteen on muodostettavissa yksi rivi rakennuspaikkoja. Kyläalueet eivät ulotu Kerimäellä missään rantaan asti.

Ruokoniemen, Pihlajaniemen ja Kumpurannan varsinaiset kylien keskustat ovat kaava-alueen ulkopuolella, mutta rantayleiskaavan AT-alueet sopivat niiden laajentumisalueiksi. Hälvän kyläalue mahdollistaa asutuksen leviämiseen nauhamaisena Tavisalosta itään, ja se liittyy luontevasti Kerimäen keskustaajaman asutukseen.

Punkaharjulla Laukansaassa on merkitty harjualueen osayleiskaavan mukaisesti vielä rakentamattomat A-1 ja A/my -asuntoalueet kyläalueiksi, mikäli tilan pinta-ala täyttää harjualueen osayleiskaavan mukaiset 3000 m²:n tai 4000 m²:n pinta-alavaatimukset. Useat harjualueen osayleiskaavan A-1 tai A/my alueet ovat rantavyöhykkeellä, mutta eivät kuitenkaan rannassa; nämä rakentamattomat alueet on esitetty kyläalueina rantayleiskaavassa. Harjualueen osayleiskaavassa on myös aivan rantaan ulottuva Pitkäniemen A/my-alue, tätä ei ole esitetty rantayleiskaavassa kyläalueena, koska tässä Puruveden rantayleiskaavassa on selvitty rantavyöhykkeen rakennusoikeus maanomistajakohtaisesti erikseen.

Kesälahden Puruveden itärannalla Salokylä-Rastin kyläalue. Se sijoittuu nauhamaisesti Aittolahti-Väärämäki maantien varteen rantavyöhykkeelle, mutta se ei kuitenkaan ulotu rantaan asti. Kyläalue on mahdollista liittää maantietä reunassa kulkevaan kunnan vesi- ja viemäriverkostoon. Kyläalue päättyy Mäntylahdessa siihen, mihin nykyinen viemäriin linja ulottuu.

Kyläalueiden nykyisestä rakentamattomuudesta on kaksi poikkeusta: Kesälahdella Aittolahdella hevosharrastuksen takia yksi nykyinen rakennuspaikka ja Ristilahdella Suurkylässä entisen kansakoulun rakennuspaikka on merkitty yksittäisinä kohteina AT-alueiksi, koska ko. rakennuspaikoilla on halutaan mahdollistaa yritystoiminta. Nämä rakennuspaikat eivät ulotu rantaan, mutta ovat rantavyöhykkeellä. Suurkylä Ristilahdella olisi luontevaa kyläaluetta, mutta se on jo täyteen rakennettu tiivis kylä, eikä rantayleiskaava-alueella ole jäljellä tarkoituksenmukaisia laajentumisalueita.

Kaavamääräyksen mukaan kyläalueelle saa rakentaa pysyvää asutusta, maa- ja kalastustilojen keskuksia, asumista häiritsemätöntä työpaikkatoimintaa, yksityisiä ja julkisia palveluja sekä loma-asuntoja.

Rakennuspaikan pienin koko on 5 000 m². Mikäli rakennuspaikka on liitettävissä yleiseen vesijohtoverkoston ja jätevesien asianmukainen käsittely on järjestettävissä, rakennuspaikka voi olla tätä pienempi, ei kuitenkaan pienempi kuin 3 000 m². Liittymistä yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon halutaan edistää sallimalla pienempi rakennuspaikka rannan ulkopuolella. Koska jätevesiä ei käsitellä kiinteistökohtaisesti ja koska puhdas vesi johdetaan muualta, ei vesihuollon takia tarvitse olla suurta rakennuspaikkaa. Tällä hetkellä määräys koskee vain Kesälahden Salokylä-Rastin kyläaluetta, jossa yleinen vesihuoltoverkosto on olemassa. Omarantaista rakennuspaikkaa koskevat määräykset on poistettu kaavaehdotuksesta, koska kyläalueet eivät ulotu rantaan.

Pysyvän asunnon rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen (kaavaluonnoksessa esitettiin kaksiasuntoisen) asuinrakennuksen, yhden erillisen saunarakennuksen ja käyttötarkoitukseen liittyviä muita talousrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 280

kerros-m² (kaavaluonnoksessa esitettiin 400 kerros-m²). Erillinen saunarakennus saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m².

Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään viisi. Maaseutumaisen rakentamisen perinteeseen on kuulunut, että on mahdollista rakentaa useampi talousrakennus.

Loma-asunnon rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen lomarakennuksen, yhden aitan, yhden saunarakennuksen ja käyttötarkoitukseen liittyviä muita talousrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 200 kerros-m² (kaavaluonnoksessa esitettiin 300 kerros-m²). Aitta saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m². Erillinen saunarakennus saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m². Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään viisi.

Rakennuspaikka on liitettävä yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon, mikäli rakennuspaikka on kohtuullisin edellytyksin liitettävissä alueella olevaan yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon. Kesälahdella Salokylän-Rastin kyläalueella asutus on tällä hetkellä mahdollista liittää yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon. Punkaharjulla on keskusteltu viemäriinjan rakentamista Enanniemestä Laukansaareen ja edelleen liitettäväksi Savonlinnan kaupunkiin johtavaan viemäriverkostoon. Tällöin keskeiset Punkasalmeen liittyvät alueet tulisivat viemäroinnin piiriin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 § nojalla kyläalue muodostaa suunnittelutarvealueen maankäyttö ja rakennuslain 72.1 §:n mukaisen rantavyöhykkeen ulkopuolella. Kyläalueille ei ole tarkoitus rantayleiskaavassa osoittaa rakennuspaikkoja erikseen. Tämän johdosta rantayleiskaavan perusteella ei voida suoraan myöntää rakennuslupia, vaan alueelle tulisi ensin laatia tarkempi osayleiskaava. Asemakaavaa tuskin kyläalueille ei ole tarkoituksenmukaista laatia. Aluksi rakentaminen voi tapahtua myös poikkeamispäätöksin, mikäli rakentamistarpeet kyläalueilla ovat vähäiset. Määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa.

5.4.2 Pientalovaltaiset asuntoalueet (AP)

Pientalovaltaisena alueena (AP) on kaavan merkitty kaksi aluetta, joista toinen on Kerimäellä Kumpurannassa oleva nykyinen vuokrataloyhtiö ja toinen Punkaharjulla Salkoniemessä oleva uusi alue. Salkoniemi liittyy Punkasalmen yhtenä laajentumisalueena. *AP-alueelle on laadittava asemakaava ennen rakentamista*, joten tämän yleiskaavan perusteella ei ole vielä mahdollista rakentaa.

5.4.3 Erillispientalojen alueet (AO ja AO-2)

Yleiskaavaehdotuksessa (15.3.2001) erillispientalojen rakennuspaikkoja (AO) oli kaikkiaan 369. Uusia rakennuspaikkoja oli 47 ja nykyisiä rakennuspaikkoja on 287. Lisäksi 25 nykyistä loma-asunnon rakennuspaikkaa oli muutettu AO-rakennuspaikoiksi.

Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen (10.3.2003) on joitakin loma-asunnon rakennuspaikkoja lisäksi muutettu muistutusten tai poikkeamislupahakemusten perusteella erillispientalojen alueeksi (AO).

Ranta-asemakaava-alueilla sijaitsevia erillispientalojen rakennuspaikkoja (AO-2) on kaikkiaan 18.

AO-alueelle saa rakentaa pysyvää asutusta ja asumista häiritsemätöntä työpaikkatoimintaa.

AO-alueella uuden rakennuspaikan pienin koko on 5 000 m². Kaavaehdotusta laadittaessa määräystä täsmennettiin, että rakennuspaikan vähimmäiskoko vaatimus koskee vain uusia rakennuspaikkoja, koska etenkin Punkaharjulla Laukansaarella ja Enanniemellä on runsaasti vain 1200 – 1600 m²:n rakennettuja rakennuspaikkoja

Taulukko 14. Erillispientalojen rakennuspaikat

Sijainti	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Nykyiset vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat (AO) ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	46	52	58	156
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	10	27	22	65
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	30	5	29	64
Yhteensä	86	84	109	279
Nykyiset loma-asuntojen rakennuspaikat (AO), jotka muutetaan vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikoiksi ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	7	6	12	25
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	0	0	0	0
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	0	0	0
Yhteensä	7	6	12	25
Uudet vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat (AO) ranta-asemakaava-alueen ulkopuolella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	12	3	5	20
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	4	13	8	25
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	0	0	0
Yhteensä	16	16	13	45
Vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat (AO-2) ranta-asemakaava-alueella				
Rantavyöhykkeellä rannalla	2	2	4	8
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	0	0	6	6
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	0	2	2	4
Yhteensä	2	4	12	18
Yhteensä vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikat				
Rantavyöhykkeellä rannalla	67	63	79	209
Rantavyöhykkeellä, ei rannalla	14	40	36	90
Rantavyöhykkeen ulkopuolella	30	7	31	68
Yhteensä	111	110	146	367

Mikäli rakennuspaikka liitetään yleiseen vesijohtoverkoston ja jätevesien asianmukainen käsittely on järjestettävissä, rakennuspaikka voi olla tätä pienempi, ei kuitenkaan pienempi kuin 3 000 m². Omarantaisen rakennuspaikan pienin koko on kuitenkin 5 000 m² ja rantaviivan vähimmäispituus on 50 metriä. Liittymistä yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon halutaan edistää sallimalla pienempi rakennuspaikka rannan ulkopuolella. Koska jätevesiä ei käsitellä kiinteistökohtaisesti ja koska puhdas vesi johdetaan muualta, ei vesihuollon takia tarvitse olla suurta rakennuspaikkaa. Tällä hetkellä määräys koskee vain muutamaa rakennuspaikkaa Kesälahden Salokylä-Rastin alueelle, jossa yleinen vesihuoltoverkosto on olemassa.

AO-alueella loma-asunnon saa muuttaa ympärivuotiseksi asunnoksi, mikäli käyttöväettä on riittävästi saatavissa ja jätevesien asianmukainen käsittely on järjestettävissä ja mikäli rakennus ja rakennuspaikka täyttävät muut maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen vaatimukset. Tämä määräys koskee siis nykyisiä loma-asunnon rakennuspaikkoja.

Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen (kaavaluonnoksessa esitettiin kaksiasuntoisen) asuinrakennuksen, yhden erillisen saunarakennuksen ja käyttötarkoitukseen liittyviä muita talousrakennuksia. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään viisi. Maaseutumaisen rakentamisen perinteeseen on kuulunut, että on mahdollista rakentaa useampi talousrakennus.

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 280 kerros-m² (kaavaluonnoksessa esitettiin 400 kerros-m²). Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 5 000 m², niin lasketaan pysyvän asunnon rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.056 mukaan. Tämä alle 0,5 ha rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrää koskeva määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa, koska muuten nykyisillä pienillä rakennuspaikoilla saisi kohtuuttoman suuren rakennusoikeuden. Rakennusoikeus laskee suoraan pinta-alan suhteessa, jolloin esimerkiksi 2000 m²:n rakennuspaikan rakennusoikeus on 112 kerros-m².

Erillinen saunarakennus saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m². Kaikki rakennukset saunarakennusta lukuunottamatta on sijoitettava samaan taloryhmään. Määräyksellä halutaan estää käytännössä kahden erillisen rakennuspaikan muodostumista.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu erikseen. Uudet rakennuspaikat on osoitettu ympyräsymbolein.

AO-2 erillispientalojen alueella, jossa on voimassa ranta-asemakaava, ei ole tarpeen antaa yleiskaavassa rakentamismääräyksiä, koska yleiskaava ei ole voimassa näillä alueilla. Ranta-asemakaavoja muutettaessa on syytä käyttää tapauskohtaista arviointia. Kaava-alueella on 18 AO-2 rakennuspaikkaa.

5.4.4 Maatilojen talouskeskusten alueet (AM)

Maatilojen talouskeskusten alueiksi (AM) on osoitettu nykyisin vastaavassa käytössä olevat 59 aluetta. AM-alueista 40 on Kerimäellä, 6 Kesälähdellä ja 15 Punkaharjulla. Tarkempi jakautuma eri osa-alueille on esitetty aiemmin erikseen (Taulukko 4). Uusia maatilojen talouskeskuksia ei ole osoitettu.

AM-alue on tarkoitettu maatalouden harjoittamiseen liittyvää pysyvää asutusta sekä maa- ja kalastustilojen talouskeskuksia varten. Osa tiloista harjoittaa myös kalastusta.

Alueelle saa rakentaa maa- ja metsätaloutta sekä kalastusta palvelevia tuotanto- ja talousrakennuksia sekä enintään kaksi asuinrakennusta ja käyttötarkoitukseen liittyviä talousrakennuksia. Alueelle saa rakentaa myös ympäristöä häiritsemättömiä työtiloja, mikäli toiminta ja rakentaminen sopeutuu ympäristöön ja alueen maisemallisiin arvoihin.

AM-alueelle ei ole tarpeen antaa tarkempia rakennusoikeuden määrää koskevia määräyksiä, koska kukin maa- tai kalastustila on erilainen riippuen tilan tuotantosunnasta ja siten tilan tarvekin vaihtelee huomattavasti. Myöskään asuinrakennuksen kokoa ei ole tarpeen rajoittaa. Maatiloilla on perinteisesti ollut mahdollisuus rakentaa tarvittaessa isokin asuinrakennus kuten kartano. Toisaalta maatiloilla on usein tarvetta kahteen erilliseen asuinrakennukseen mm. sukupolven vaihdosta edistämään.

Alueelle ei saa muodostaa uusia rakennuspaikkoja. Tarkoituksena on, että mm. kahdella asuinrakennuksella ei muodosteta kahta erillistä rakennuspaikkaa.

Asuinrakennukset tulee sijoittaa siten, että ne muodostavat yhtenäisen taloryhmän rakennuspaikan maataloutta palvelevien rakennusten kanssa. Määräys omalta edistää rakennuspaikan säilymistä yhtenä kokonaisuutena.

5.4.5 Palvelujen ja hallinnon alueet (P)

Palvelujen ja hallinnon alueiksi (P) on merkitty kaavassa neljä aluetta. Kerimäellä Hälvässä on yrittäjän tarkoituksena on kehittää entisessä kansakoulussa koulutus- ja kurssitoimintaa, tätä varten hän tarvitsee myös majoitustiloja. Kerimäellä kantatien 71 varrella Lintusalmissa on kesäkioski, ja yrittäjä haluaa varautua liiketoiminnan kehittämiseen. Kolmas Kerimäellä sijaitseva P-alue on kantatien 71 varrella motelli-ravintola Lomasaaret. Punkaharjulla on Turtianniemellä sijaitseva tanssilava varattu P-alueeksi.

Koska kullakin P-alueella on erilaiset kehitystavoitteet, ei rantayleiskaavassa on syytä antaa tarkempia määräyksiä, vaan rakentaminen tällöin tarvittaessa edellyttää joko asemakaavan tai tarkemman osayleiskaavan laatimista tai sitten poikkeamismenettelyä.

5.4.6 Julkiset palvelut (PY)

Julkisten palvelujen alueiksi (PY) on merkitty kaavassa kuusi aluetta, jotka kaikki ovat Punkaharjulla. PY-alueita ovat Enanniemen vanhainkoti, Rynkänniemen seurakunnan leirikeskus, metsäntutkimuslaitoksen tutkimusasema Laukansaassa, metsämuseo- ja metsätietokeskus Lusto sekä kaksi rakentamatonta PY-aluetta Laukansaassa. Toinen rakentamattomista on varaus metsäntutkimuslaitoksen tulevaisuuden tarpeita varten ja toinen on harjualueen osayleiskaavan mukainen varaus valtatie 14 varrella.

Koska kukin PY-alue on luonteeltaan erilainen, ei rantayleiskaavassa on syytä antaa tarkempia määräyksiä, vaan rakentaminen tällöin tarvittaessa edellyttää joko asemakaavan tai tarkemman osayleiskaavan laatimista tai sitten poikkeamismenettelyä.

5.4.7 Teollisuusalueet, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)

Teollisuusalueita, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, on rantayleiskaavassa kolme, kaikki sijaitsevat Kesälahdella. TY-alueita ovat Ristilahdessa mylly, Rastissa saha ja Ristilahdessa liimalevytehdas. Uusia TY-alueita ei ole suunniteltu.

Koska kukin TY-alue on luonteeltaan erilainen, ei rantayleiskaavassa on syytä antaa tarkempia määräyksiä, vaan rakentaminen tällöin tarvittaessa edellyttää joko asemakaavan tai tarkemman osayleiskaavan laatimista tai sitten poikkeamismenettelyä.

5.4.8 Retkeily- ja ulkoilualueet (VR)

Retkeily- ja ulkoilualueita (VR) on 18, joiden yhteispinta-ala on 186 ha. Näistä on 12 Kerimäellä ja neljä Kesälahdella ja kaksi Punkaharjulla. Pääosa VR-alueista on kunnan tai valtion omistuksessa. Vakanlahti-Karasniemi Ruokkeenniemellä on ainoa merkittävä yksityisomistuksessa oleva alue, joka tulisi hankkia kunnan tai valtion omistukseen.

Kerimäellä retkeily- ja ulkoilualueita (yhteensä 113,9 ha) ovat

- Pujoniemi Hälvässä (2,6 ha), yhteinen alue,
- Kuhisevanniemi Pajuselällä (74,8 ha) kunnan omistuksessa,
- Tölkönniemi (1,6 ha), Myhkyrä (3,0 ha), Sammalsaari (1,2 ha), Kokkosaari (4,7 ha) ja Hanhiluodot (0,3 ha) Kuhisevanniemen Pajuselällä edustalla, kaikki kunnan omistuksessa, saariin pääsee vain veneellä,
- Tölkäänniemi Patasalo (16,2 ha), valtion omistuksessa, saareen pääsee vain veneellä,
- Hietaniemi Hevossalossa (0,8 ha), valtion omistuksessa, saareen pääsee vain veneellä,
- Kurronsaari Mölsänselällä (6,0 ha), kunnan omistuksessa, saareen pääsee vain veneellä,
- Väljäsalmi Mäkrässä (1,1 ha), valtion omistuksessa ja

- Sepänniemi Mäkrässä (1,1 ha), valtion omistuksessa.

Kesälähdellä retkeily- ja ulkoilualueita (yhteensä 38,1 ha) ovat

- Linnasaari (6,9 ha), kunnan omistuksessa, saareen pääsee vain veneellä,
- Vakanlahti-Karasniemi Ruokkeenniemellä (23,9 ha), yksityisomistuksessa,
- Likolahti Hummonsellä (3,3 ha), kunnan omistuksessa ja
- Levonsaari Hummonsellä (4,0 ha), yksityisomistuksessa, tarkoitettu Ruokkeen lomakeskuksen käyttöön, saareen pääsee vain veneellä.

Punkaharjulla retkeily- ja ulkoilualueita (yhteensä 33,8 ha) ovat

- Kyhärän saari (32,9 ha), kunnan omistuksessa, ranta-asemakaavassa, saareen pääsee vain veneellä ja
- ja osa Petriä (0,9 ha), valtion omistuksessa, saareen pääsee vain veneellä.

Poikkeama seutukaavasta

VR-alueen rajaus Kuhisevanniemellä Pajuselällä poikkeaa seutukaavan rajauksesta. Seutukaavassa ei ole esitetty Kuhisevanniemen VR-alueelle kohdekohtaista varausperustetta. VR-alueen rajaus seutukaavassa kulkee Kuhisevanniemen poikki siten, että virkistykseen kannalta arvokkain kokonaisuus ei kuulu kokonaisuudessaan virkistysalueeseen, rajaus tältä osin ei ole tarkoituksenmukainen.

Seutukaavan VR-alueiden yleisten varausperusteiden mukaan Kuhisevanniemeä koskee lähinnä maanomistusolosuhteet, alueenhan omistaa pääosin kunta. Kuhisevanniemi ei sijaitse kaupungin tai taajaman läheisyydessä, alueen saavutettavuus maitse on huono. Alue on kuitenkin hyvin saavutettavissa vesitse. Alue ei ole toistaiseksi varsinaisessa virkistyskäytössä.

Kuhisevanniemi on luonnonolosuhteiltaan kuitenkin sopivaa virkistysaluetta. Niemi on kangasmaastoa, ja alueelta on hyvät yhteydet Rauvanniemen metsiin ja Avo-Puntusen rakentamattomille rannoille. Varsinainen Kuhisevanniemi on rakentamaton, ja varsinaisesta niemestä on muodostettavissa yhtenäinen, tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen aluekokonaisuus virkistykselle.

Rantayleiskaavan tarkoitus on, että Kuhisevanniemestä muodostettaisiin virkistykseen ja retkeilyyn varsinainen toiminta-alue. Tämä alue on kokonaisuudessaan kunnan omistuksessa. Tähän alueeseen liittyvät myös alueen itäpuolella Pitkäniemi (välissä olevalla Kaupinlahden soistumalla on erityisiä ympäristöarvoja) ja eteläpuolella Leppäniemen pohjoispuoli. Alueen keskellä on yksityisen omistuksessa oleva Huttuniemen alue. Se ja siihen liittyvä uusi loma-asuntoalue sekä Leppäniemen loma-asuntoalue näiden takamaastoineen on rajattu pois retkeily- ja virkistysalueesta, koska virkistystoimintaa ei ole tarkoituksenmukaista ohjata suoraan loma-asutuksen takamaastoon. VR-alueesta on muodostettavissa alueellisesti yhtenäisempi ja laajempi, mikäli rantayleiskaava-alueen ulkopuolella, mutta virkistysalueen keskellä oleva laaja metsäalue sisällytetään siihen.

Virkistys- ja retkeilyalueen pinta-ala ei muutu seutukaavan nähden, koska korvaavia alueita on erityisesti Kuhisevanniemen kärki ja itäpuoli sekä

Pitkäniemi. Rantayleiskaavan mukainen ratkaisu on tarkoituksenmukainen ja seutukaavan tavoitteet on jopa paremmin nyt toteutettavissa.

Rantayleiskaavassa on edellä olevan johdosta esitetty perusteltu poikkeama seutukaavasta.

5.4.9 Lähivirkistysalueet (VL)

Kaikki lähivirkistysalueet on ranta-asemakaavoissa olevia kohteita ja siten tarkoitettu ranta-asemakaava-alueiden käyttöön.

5.4.10 Uimarannat (VV)

Uimaranta-alueita (VV) on kymmenen, joista kolme Kerimäellä ja neljä Kesälahdella ja kolme Punkaharjulla. Osa varauksista perustuu ranta-asemakaavaan ja nämä alueet ovat yksityisomistuksessa. Yleiseen käyttöön tulisi varmistaa ainakin uimarantavaraukset Laukansaassa ja Nunnanlahdella.

Kerimäellä uimaranta-alueet (yhteensä 1,9 ha) ovat

- Sorsasaassa (0,3 ha), yksityisomistuksessa, ranta-asemakaavassa, saareen pääsee vain veneellä,
- Nunnanlahdella (0,9 ha), yksityisomistuksessa,
- Mäkrässä (0,7 ha), valtion omistuksessa.

Kesälahdella uimaranta-alueet (yhteensä 3,4 ha) ovat

- Helysenrannassa Ranta-Salokylässä (0,3 ha), yksityisomistuksessa, ranta-asemakaavassa,
- Hirviniemellä (0,6 ha), yksityisomistuksessa, ranta-asemakaavassa,
- Mäntylahdessa (1,0 ha), kunnan omistuksessa ja
- Kylmälahti Ristilahdella (1,5 ha), kunnan omistuksessa.

Punkaharjulla uimaranta-alueet (yhteensä 3,5 ha) ovat

- Kangasniemi Naaranlahdella (0,1 ha), yksityisomistuksessa, ranta-asemakaavassa,
- Hapimag Enanlahdella (1,1 ha), yksityisomistuksessa, ranta-asemakaavassa ja
- Ketvele Laukansaassa (2,3 ha), yksityisomistuksessa.

5.4.11 Loma-asuntoalueet (RA, RA-1, RA-2, RA-3, RA-4 ja RA-5)

Loma-asuntojen alueita on kuudella eri merkinnällä RA, RA-1, RA-2, RA-3 RA-4 ja RA-5.

RA-alueet ovat mantereella tai saarissa, joihin on kiinteä ajoyhteys. RA-1 alueet ovat saarissa, joihin ei ole olemassa kiinteätä ajoyhteyttä. RA- ja RA-1 alueet ovat loma-asuntoalueiden varsinaiset päämaankäyttömuodot. RA-2 alueet ovat vahvistettujen tai ehdotusvaiheessa olevien ranta-asemakaavojen loma-asuntojen

rakennuspaikkoja. RA-3 alueet sijaitsevat alle 0,5 ha:n saarissa. Saarien pienuudesta johtuen rakentamisen määrää on tarpeen rajoittaa huomauttavasti RA-1 alueisiin nähden.

RA-4 alueet sijaitsevat saarissa, joiden pinta-ala on 0,5 – 5 ha tai joilla on erityisiä luonnonarvoja kuten seutukaavan av-alueella. Saarien pienuudesta tai luonnonolosuhteista johtuen rakentamisen määrää on tarpeen rajoittaa hieman RA-1 alueisiin nähden. RA-5 alueet sijaitsevat saarissa, joissa on voimassa alueellisen ympäristökeskuksen päätös luonnonsuojelualueen perustamisesta. Saaret kuuluvat valtioneuvoston ehdottamaan Natura 2000 –verkostoon. RA-5 alueille rantayleiskaavassa ei osoiteta erikseen rakennusoikeutta, vaan se perustuu alueellisen ympäristökeskuksen päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta.

RA-alueet

RA-alueet ovat mantereella tai saarissa, joihin on kiinteä ajoyhteys. Aivan pienempiä saaria, joihin on olemassa kiinteä ajoyhteys, mutta jotka kuitenkin erottuvat maisemasta pieninä saarina, ei ole osoitettu RA-alueina, vaan RA-3 tai RA-4 alueina.

Yleiskaavaehdotuksessa 15.3.2001 RA-rakennuspaikkoja oli kaikkiaan 1959, mikä on 74 % kaikista loma-asuntojen rakennuspaikoista. RA-rakennuspaikoista olemassa olevia oli 1151 ja uusia on 808. RA-rakennuspaikoista Kerimäellä on 910, Kesälahdella on 423 ja Punkaharjulla 626.

Tarkistetusta yleiskaavaehdotuksesta 10.3.2003 on uusia RA-rakennuspaikkoja mitoituksen alentamisen vuoksi vähennetty. Kymmenen RA-paikkaa on muutettu laskennallisiksi rakennuspaikoiksi (ra), jotka ovat tarkoitettu valtion hankinta- tai korvauspäätöksen perustaksi. 13 RA-rakennuspaikkaa on poistettu luontoselvityksen täydennyksen johdosta. 40 RA-rakennuspaikkaa on poistettu Etelä-Savon ympäristökeskuksen mitoitukseen liittyvän lausunnon 28.12.2001 johdosta (mitoituksen laskeminen kyläalueilla ja luonto- ja maisemaselvityksen alueilla).

Tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (10.3.1003) Kerimäellä Sivinsaareen on mantereelta siirretty kaksi uutta RA- rakennuspaikkaa ja Eteissaareen viisi RA-rakennuspaikkaa (kaavamerkintä muuttuu RA-1:ksi). Näin RA alueiden lukumäärä on vähentynyt seitsemällä rakennuspaikalla.

Yleiskaavaehdotuksessa 1.7.2003 RA-rakennuspaikkoja oli kaikkiaan 1883, mikä on 83 % kaikista loma-asuntojen rakennuspaikoista. RA-rakennuspaikoista olemassa olevia oli 1113 ja uusia on 770. RA-rakennuspaikoista Kerimäellä on 907, Kesälahdella on 392 ja Punkaharjulla 584.

Uuden RA-rakennuspaikan pienin koko on 3 000 m². Omarantaisen rakennuspaikan rantaviivan vähimmäispituus on 40 metriä. Kaavaehdotusta laadittaessa määräystä täsmennettiin, että rakennuspaikan vähimmäiskoko vaatimus koskee

vain uusia rakennuspaikkoja, koska etenkin Puruvedellä on runsaasti alle 3000 m²:n rakennettuja rakennuspaikkoja.

Kaavaehdotuksessa 15.3.2001 oli seuraava kaavamääräys: *Mikäli RA-rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m² (kaavaluonnoksessa esitettiin 3 000 m²), niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 200 kerros-m². Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.04 mukaan. Tämä alle 0,5 ha rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrää koskeva määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa, koska muuten nykyisillä pienillä rakennuspaikoilla saisi kohtuuttoman suuren rakennusoikeuden. Rakennusoikeus laskee suoraan pinta-alan suhteessa, jolloin esimerkiksi 2000 m²:n rakennuspaikan rakennusoikeus on 80 kerros-m².*

Tarkistettuun kaavaehdotukseen yllämainittu muutettiin seuraavanlaiseksi kaavamääräykseksi saatujen lausuntojen perusteella: *Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 200 kerros-m².*

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on välillä 3 750 - 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.04 mukaan.

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on välillä 2 000 – 3 750 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 150 kerros-m².

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 2 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.04 mukaan.

Kaavaluonnoksessa oli esillä seuraava määräys: *Mikäli kaikki muut rakennukset kuin saunarakennus sijaitsevat yli 50 m rannasta, RA-rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kolme loma-asuntoa, joka sisältää myös mahdollisen vierasmajan, sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään seitsemän.* Maanomistajat usein toivoivat enemmän rakennusoikeutta, koska perillisiä tai omistajia on useampia. Tätä varten ajatuksena oli kestävän kehityksen mukaisesti käyttää jo rakennettua rakennuspaikkaa ja rantaviivaa tehokkaammin kuin että otettaisiin vielä rakentamattomia rantaosuuksia jossain muualla käyttöön. Tämän takia haluttiin antaa mahdollisuus rakentaa kolme loma-asuntoa samalla rakennuspaikalle, jos rakennukset rakennetaan kauemmaksi rannasta. Tällöin loma-asukkaat käyttäisivät yhteisesti yhtä samaa rantasaunaa. Tämä määräys ja määräystä vastaava rakennusoikeus on kuitenkin poistettu alueellisten ympäristökeskusten lausuntojen johdosta laadittaessa kaavaehdotusta.

Kullekin RA-rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden loma-asunnon, aitan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään viisi. Loma-asuntojen rakennuspaikoilla on usein ollut useampi pienempi rakennus. Käytännössä rakennuspaikalle voi rakentaa loma-asunnon, saunan ja aitan lisäksi kaksi talousrakennusta esimerkiksi halkovajan ja autotallin. Aittakäytäntö on mahdollistanut majoitustilojen rakentamisen samalle rakennuspaikalle, jolloin on voitu välttyä erillisten rakennuspaikkojen hankinnalta ja rakentamiselta. Aittaa kutsuttiin vielä

kaavaluonnoksessa vierasmajaksi, mutta alueellisten ympäristökeskusten lausuntojen johdosta termi on muutettu laadittaessa kaavaehdotusta, koska vierasmaja oli käsitteenä alueellisten ympäristökeskuksille vieras. Mm. Etelä-Savon ympäristökeskus ilmoitti lausunnossaan kaavaluonnoksesta, että vierasmajan rakentamista ei ole rantayleiskaavoissa Etelä-Savossa hyväksytty.

Kaavaehdotuksessa (10.3.2003) oli seuraava kaavamääräys: *Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 100 kerros-m². Mikäli loma-asunto sijaitsee yli 50 m rannasta, se saa olla kooltaan enintään 150 kerros-m². Aitta saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m² ja erillinen saunarakennus enintään 30 kerros-m².* Nykyisin loma-asuntojen koko on kasvamassa, kun halutaan, että niissä on mahdollista lomailla myös talvisaikaan. Tämän johdosta sallitaan 100 kerros-m²:n suuruinen loma-asunto. Toisaalta halutaan rakentaa vieläkin suurempia loma-asuntoja kuin 100 kerros-m², tämän takia sallitaan aina 150 kerros-m²:n suuruiset loma-asunnot, jos rakennetaan ne yli 50 metrin päähän rannasta. Tällöin yleensä rakennuksen massa saadaan sijoitettua maastoon siten, etteivät ne hallitse maisemakuvaa. Aitan kooksi riittää 30 kerros-m², koska ei ole tarkoitus, että siitä muodostuisi varsinaisesti uutta loma-asuntoa vaan pelkästään majoitusrakennus.

Lopulliseen kaavaan (6.11.2003) kaavamääräystä tarkennettiin seuraavanlaiseksi, jotta se ei olisi ristiriidassa kaavan yleisten määräysten kanssa: *Mikäli loma-asunnon kerrosala on yli 120 m² sen on sijaittava yli 40 m rannasta. Loma-asunto saa olla korkeintaan 150 m², jolloin sen on sijaittava yli 50 m rannasta.*

Kaikki rakennukset saunarakennusta lukuunottamatta on sijoitettava samaan taloryhmään. Määräyksellä halutaan estää käytännössä kahden tai useamman erillisen rakennuspaikan muodostumista.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu erikseen. Uudet rakennuspaikat on osoitettu ympyräsymbolein.

RA-1 alueet

RA-1 loma-asuntoalueet sijaitsevat saarissa, johon ei ole olemassa kiinteätä ajoyhteyttä. Saaren pinta-ala on yli 5 ha. Rakennuspaikat pienemmillä saarilla on osoitettu RA-3 ja RA-4 alueina.

Yleiskaavaehdotuksessa (15.3.2001) Saarissa olevia RA-1 rakennuspaikkoja oli kaikkiaan 328, joista uusia oli 184. Syynä uusien rakennuspaikkojen suhteellisen suureen määrään on pitkälti se, että saaret ovat säilyneet varsin rakentamattomina näihin päiviin asti. RA-1 rakennuspaikoista Kerimäellä on 261, Kesälahdella on 49 ja Punkaharjulla 18.

Tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (10.3.1003) Kerimäellä Sivinsaareen on mantereelta siirretty kaksi rakennuspaikkaa ja Eteissaareen viisi rakennuspaikkaa. Kesälahdella Selkäsaareesta on poistettu yksi RA-1 rakennuspaikka. Näin RA-1 alueiden lukumäärä on lisääntynyt kuudella rakennuspaikalla.

Tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (1.7.2003) Saarissa olevia RA-1 rakennuspaikkoja oli kaikkiaan 311, joista uusia oli 164. Syynä uusien rakennuspaikkojen suhteellisen suureen määrään on pitkälti se, että saaret ovat säilyneet varsin rakentamattomina näihin päiviin asti. RA-1 rakennuspaikoista Kerimäellä on 248, Kesälahdella on 46 ja Punkaharjulla 17.

Yli 5 ha:n saaria, joihin ei ole kiinteä tieyhteyttä, on 61 kappaletta. Suurimmat saaret ovat Hevossalo (706 ha), Vehkasalo (413 ha), Patasalo (348 ha), Vasattari (152 ha), Haapasalo (148 ha) ja Ketolansaari (125 ha). Suurista saarista Vasattaria ja Haapasaloo on ehdotettu Natura 2000 –verkostoon.

Uuden RA-1 rakennuspaikan pienin koko on 5 000 m². Omarantaisen rakennuspaikan rantaviivan vähimmäispituus on 40 metriä. RA-1 alueet sijaitsevat saarissa, joihin ei ole olemassa kiinteä tieyhteyttä. Tällöin vedenhankinta ja jätevesien käsittely täytyy hoitaa rakennuspaikalla. Usein ongelmana on tarkoitukseen sopivasta maaperästä, missä vesihuollon voi järjestää. Tämän takia saarirakennuspaikoilla vaaditaan suurempaa rakennuspaikan kokoa kuin mantereella olevilla rakennuspaikoilla. Kaavaehdotusta laadittaessa määräystä täsmennettiin, että rakennuspaikan vähimmäiskoko vaatimus koskee vain uusia rakennuspaikkoja, koska etenkin Puruvedellä on myös alle 5000 m²:n rakennettuja rakennuspaikkoja saarissa.

Kaavaehdotuksessa 15.3.2001 oli seuraava kaavamääräys: *Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 100 kerros-m² (kaavaluonnoksessa esitettiin 150 kerros-m²).* Saarilla olevien rakennuspaikkojen rakennusoikeutta on laskettu alueellisten ympäristökeskusten lausuntojen johdosta. Rakennusoikeuden määrä laskee edelleen, kun kyseessä on alle viiden hehtaarin rakennuspaikoista (RA-4) ja alle puolen hehtaarin rakennuspaikoista (RA-3). *Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.02 mukaan.* Tämä alle 0,5 ha rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrää koskeva määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa, koska muuten nykyisillä pienillä rakennuspaikoilla saisi kohtuuttoman suuren rakennusoikeuden. Rakennusoikeus laskee suoraan pinta-alan suhteessa, jolloin esimerkiksi 2000 m²:n rakennuspaikan rakennusoikeus on 40 kerros-m².

Tarkistettuun kaavaehdotukseen 10.3.2003 yllämainittu kaavamääräys muutettiin lausuntojen perusteella seuraavaksi: *Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 100 kerros-m².*

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on välillä 3 000 - 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.02 mukaan.

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on välillä 2 000 - 3 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 60 kerros-m².

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 2 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.02 mukaan

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden loma-asunnon, aitan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään neljä (kaavaluonnoksessa sallittiin vielä viisi rakennusta). Rakennusten määrä on pienempi kuin mantereella, mutta rakennuspaikan rakennusoikeuden määrän takia ei usein ole tarkoituksenmukaista rakentaa edes neljää erillistä rakennusta.

Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 80 kerros-m². Aitta saa olla kooltaan enintään 30 kerros-m² ja erillinen saunarakennus enintään 30 kerros-m². Saarissa sallitaan pienemmät loma-asunnot kuin mantereella luonnonolosuhteiden takia.

Kaikki rakennukset saunarakennusta lukuunottamatta on sijoitettava samaan taloryhmään. Määräyksellä halutaan estää käytännössä kahden tai useamman erillisen rakennuspaikan muodostumista.

Rakennuspaikalle ei saa rakentaa vesikäymälää. Vesikäymäläkielto on saarissa tarpeellinen, koska käymäläjätevesien käsittely saarissa on usein ongelmallista eikä umpikaivojen tyhjennys ole käytännössä mahdollista. Saaritontit on usein muutenkin tarkoitettu lähinnä kesälomailuun, koska kulkuyhteydet varsinkin kelirikon ja heikkojen jäiden aikaan ovat hankalat.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu erikseen. Uudet rakennuspaikat on osoitettu ympyräsymbolein.

Rakennuslupahakemuksessa on osoitettava, että rakennuspaikalla on käytettävissä venepaikka, jonne on olemassa kiinteä tieyhteys. Saaritontille on oltava kulkuyhteys. Rantayleiskaavassa on joidenkin rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä varten merkitty kaavaan LV-alue, mutta kaikkien varsinkaan uusien rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä maanomistajat eivät ole vielä järjestäneet. Myöskin rantayleiskaavassa on mahdotonta velvoittaa mantereella olevan maanomistajan järjestämään kulkuyhteys saarille, vaan vastuun tässä asiassa on oltava saarirakennuspaikkojen omistajalla. Mikäli saarille ei kulkuyhteyttä ole järjestettävissä, niin nämä rakennuspaikat eivät ole rakennettavissa.

RA-2 -alueet

RA-2 alueella on voimassa ranta-asemakaava. RA-2 alueelle ei ole tarpeen antaa yleiskaavassa rakentamismääräyksiä, koska yleiskaava ei ole voimassa näillä alueilla. Ranta-asemakaavoja muutettaessa on syytä käyttää tapauskohtaista arviointia.

RA-3 -alueet

RA-3 loma-asuntoalueet sijaitsevat saarissa, joiden pinta-ala on alle 0,5 ha. Näissä pienissä saarissa on 9 rakennuspaikkaa, jotka kaikki on jo rakennettu. RA-3 rakennuspaikoista Kerimäellä on 4, Kesälahdella on 2 ja Punkaharjulla 3. Koska rakennuspaikat ovat jo olemassa, niin ei ole tarpeen antaa määräyksiä rakennuspaikan vähimmäiskoosta.

Alueella oleva rakennuskanta tulee ensisijaisesti säilyttää peruskorjaamalla olemassa olevan rakennusoikeuden mukaisesti. Mikäli alueelle rakennetaan kuitenkin uudisrakennuksia, noudatetaan seuraavia määräyksiä:

- *Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 50 kerros-m². Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.01 mukaan.*
- *Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden loma-asunnon, joka voi sisältää saunan, ja talousrakennuksen. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään kaksi.*
- *Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 50 kerros-m².*
- *Kaikki rakennukset on sijoitettava samaan taloryhmään.*

Tämä alle 0,5 ha saarten rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrää koskeva määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa, koska muuten pienillä saarilla saisi kohtuuttoman suuren rakennusoikeuden. Pienten saarten rakennusoikeus on puolet suurten saarten rakennuspaikkojen rakennusoikeudesta. Syynä tähän ovat maisemalliset tekijät ja luonnonolosuhteet, pienet saaret eivät kestä niin suurta rakentamista ja kulutusta kuin suuret saaret.

Koska luonnonolosuhteet ovat herkkiä pienillä saarilla, on tärkeätä säilyttää nykyinen kasvillisuus rakennuspaikalla. Tämän takia RA-3 alueella oleva rakennuskanta tulee ensisijaisesti säilyttää peruskorjaamalla olemassa olevan rakennusoikeuden mukaisesti, uudisrakentaminen on siten toissijaista.

Perusrakennusoikeus on ilmoitettu 5 000 m² rakennuspaikalla, koska jokin rakennuspaikka saattaa olla todellisuudessa hieman yli 0,5 ha, rantayleiskaavan saarten pinta-ali tiedot perustuvat karttamittaukseen. Rakennusoikeus laskee suoraan pinta-alan suhteessa, jolloin esimerkiksi 2000 m²:n rakennuspaikan rakennusoikeus on 20 kerros-m².

Rakennusten määrä on kaksi, joka pienempi kuin mantereella, mutta rakennuspaikan rakennusoikeuden määrän takia ei usein ole tarkoituksenmukaista rakentaa edes useita erillisiä rakennuksia, koko rakennusoikeuden on siten rakennettavissa yhteen rakennukseen. Erillistä saunarakennusta ei saa rakentaa.

Rakennuspaikalle ei saa rakentaa vesikäymälää. Vesikäymäläkielto on saarissa tarpeellinen, koska käymäläjätevesien käsittely saarissa on usein ongelmallista eikä umpikaivojen tyhjennys ole käytännössä mahdollista. Saaritontit on usein muutenkin tarkoitettu lähinnä kesälomailuun, koska kulkuyhteydet varsinkin kelirikon ja heikkojen jäiden aikaan ovat hankalat.

Alueelle ei saa muodostaa uusia rakennuspaikkoja. Tarkoitus ei sallia nykyisten rakennuspaikkojen jakamista kahtia. Uusia rakennuspaikkoja ei ollut tarkoitus osoittaa näille alle 0,5 ha:n saarille.

Rakennuslupahakemuksessa on osoitettava, että rakennuspaikalla on käytettävissä venepaikka, jonne on olemassa kiinteä tieyhteys. Saaritontille on

oltava kulkuyhteys. Rantayleiskaavassa on joidenkin rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä varten merkitty kaavaan LV-alue, mutta kaikkien varsinkaan uusien rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä maanomistajat eivät ole vielä järjestäneet. Myöskin rantayleiskaavassa on mahdotonta velvoittaa mantereella olevan maanomistajan järjestämään kulkuyhteys saarille, vaan vastuun tässä asiassa on oltava saarirakennuspaikkojen omistajalla. Mikäli saarille ei kulkuyhteyttä ole järjestettävissä, niin nämä rakennuspaikat eivät ole rakennettavissa.

RA-4 alueet

RA-4 loma-asuntoalueet sijaitsevat saarissa, joiden pinta-ala on 0,5 – 5 ha. Näissä pienissä saarissa on 77 rakennuspaikkaa, joista uusia on vain kymmenen. Rakennusoikeutta on pyritty siirtämään näiltä pieniltä saarilta muualle. RA-4 rakennuspaikoista Kerimäellä on 44, Kesälahdella on 8 ja Punkaharjulla 25.

Tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (1.7.2003) Näissä pienissä saarissa on 60 rakennuspaikkaa, joista uusia on vain yhdeksän. Rakennusoikeutta on pyritty siirtämään näiltä pieniltä saarilta muualle. RA-4 rakennuspaikoista Kerimäellä on 35, Kesälahdella on 7 ja Punkaharjulla 18.

Uuden RA-4 rakennuspaikan pienin koko on 5 000 m². Omarantaisen rakennuspaikan rantaviivan vähimmäispituus on 40 metriä. RA-4 alueet sijaitsevat saarissa, joihin ei ole olemassa kiinteä tieyhteyttä. Tällöin vedenhankinta ja jätevesien käsittely täytyy hoitaa rakennuspaikalla. Usein ongelmana on tarkoitukseen sopivasta maaperästä, missä vesihuollon voi järjestää. Tämän takia saarirakennuspaikoilla vaaditaan suurempaa rakennuspaikan kokoa kuin mantereella olevilla rakennuspaikoilla.

Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m², niin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 75 kerros-m². Mikäli rakennuspaikan pinta-ala on pienempi kuin 5 000 m², niin lasketaan rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus tehokkuusluvun (kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan) e 0.015 mukaan. Tämä 0,5 - 5 ha saarten rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrää koskeva määräys on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa, koska muuten pienillä saarilla saisi kohtuuttoman suuren rakennusoikeuden. 0,5 – 5 ha:n suuruisten saarten rakennusoikeus on 3/4-osaa suurten saarten rakennuspaikkojen rakennusoikeudesta. Syynä tähän ovat maisemalliset tekijät ja luonnonolosuhteet, pienet saaret eivät kestä niin suurta rakentamista ja kulutusta kuin suuret saaret. Rakennusoikeus laskee suoraan pinta-alan suhteessa, jolloin esimerkiksi 2000 m²:n rakennuspaikan rakennusoikeus on 30 kerros-m².

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden loma-asunnon, saunarakennuksen ja talousrakennuksen. Erillisten rakennusten lukumäärä saa olla enintään kolme. Rakennusten määrä on pienempi kuin mantereella, mutta rakennuspaikan rakennusoikeuden määrän takia ei usein ole tarkoituksenmukaista rakentaa edes useita erillisiä rakennuksia. Rakennusten määrä on kuitenkin yksi enemmän kuin RA-3 alueilla.

Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 75 kerros-m². Erillinen saunarakennus enintään 30 kerros-m². Tämä mahdollistaa mm. koko rakennusoikeuden sijoittamisen yhteen rakennukseen.

Kaikki rakennukset saunarakennusta lukuunottamatta on sijoitettava samaan taloryhmään. Määräys tarkoittaa siis, että loma-asuntoa ja talousrakennusta ei saa sijoittaa erilleen, mikäli erillistä saunaa ei rakenneta.

Rakennuspaikalle ei saa rakentaa vesikäymälää. Vesikäymäläkielto on saarissa tarpeellinen, koska käymäläjätevesien käsittely saarissa on usein ongelmallista eikä umpikaivojen tyhjennys ole käytännössä mahdollista. Saaritontit on usein muutenkin tarkoitettu lähinnä kesälomailuun, koska kulkuyhteydet varsinkin kelirikon ja heikkojen jäiden aikaan ovat hankalat.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu erikseen. Uudet rakennuspaikat on osoitettu ympyräsymbolein.

Rakennuslupahakemuksessa on osoitettava, että rakennuspaikalla on käytettävissä venepaikka, jonne on olemassa kiinteä tieyhteys. Saaritontille on oltava kulkuyhteys. Rantayleiskaavassa on joidenkin rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä varten merkitty kaavaan LV-alue, mutta kaikkien varsinkaan uusien rakennuspaikkojen kulkuyhteyttä maanomistajat eivät ole vielä järjestäneet. Myöskin rantayleiskaavassa on mahdotonta velvoittaa mantereella olevan maanomistajan järjestämään kulkuyhteys saarille, vaan vastuun tässä asiassa on oltava saarirakennuspaikkojen omistajalla. Mikäli saarille ei kulkuyhteyttä ole järjestettävissä, niin nämä rakennuspaikat eivät ole rakennettavissa.

RA-5 alueet

RA-5 loma-asuntoalueet sijaitsevat saarissa, jotka on esitetty Natura 2000 – verkkoon ja joissa on jo voimassa alueellisen ympäristökeskuksen päätös luonnonsuojelun alueen perustamisesta. RA-5 rakennuspaikkoja on vain kolme kappaletta Punkaharjulla.

Rakennuspaikan rakennusoikeus on määritelty alueellisen ympäristökeskuksen päätöksessä luonnonsuojelun alueen perustamisesta. Koska rakentamista ohjaa rauhoituspäätös. Rauhoituspäätöksissä on yleensä määrätty, että alueella sallitaan käyttää ja kunnostaa olemassa olevaa rakennuspaikkaa. Lisäksi niissä yleensä määrätään, että mahdollisesti tehtävät peruskorjaukset ja lisärakentaminen tulee toteuttaa niin, etteivät ne vaikeuta suojelun tavoitteiden saavuttamista eivät turmele erityisen arvokasta maisemaa.

Kaikki rakennukset saunarakennusta lukuunottamatta on sijoitettava samaan taloryhmään. Määräys on vastaava kuin muissakin RA-alueiden määräyksissä.

Rakennuspaikalle ei saa rakentaa vesikäymälää. Vesikäymäläkielto on saarissa tarpeellinen, koska käymäläjätevesien käsittely saarissa on usein ongelmallista eikä umpikaivojen tyhjennys ole käytännössä mahdollista. Saaritontit on usein muutenkin tarkoitettu lähinnä kesälomailuun, koska kulkuyhteydet varsinkin kelirikon ja heikkojen jäiden aikaan ovat hankalat.

Alueelle ei saa muodostaa uusia rakennuspaikkoja. Tarkoitus ei sallia nykyisten rakennuspaikkojen jakamista kahtia.

Rakennuslupahakemuksessa on osoitettava, että rakennuspaikalla on käytettävissä venepaikka, jonne on olemassa kiinteä tieyhteys. Määräys on vastaava kuin muissakin ilman kiinteä tieyhteyttä koskevissa RA-alueiden määräyksissä.

5.4.12 Matkailupalvelujen alueet (RM, RM (7), RM/2 ja RM-2)

RM-alueet

Matkailupalvelujen alueita (RM) on kaava-alueella 15 kappaletta. *Maankäyttö- ja rakennuslain 72.1 §:n nojalla määrätään, että tätä yleiskaavaa ei ole laadittu siten, että yleiskaavaa voitaisiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena RM-alueella.* Nämä matkailupalvelujen alueet vaativat tätä rantayleiskaavaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, useimmiten erillistä ranta-asemakaavaa. Maatilamatkailukohteissa, jonne ei rakenneta kovin paljon, saattaa riittää muu tarkempi maankäytöllinen suunnittelu, joka hyväksytään poikkeamismenettelyn yhteydessä.

Kerimäellä RM-alueita ovat

- Mustasaari, maatilamatkailu, saareen pääsee vain veneellä
- Mikli Rauvanniemen ja Hevossalon välissä, Suomen hovimestarien kilta, saareen pääsee vain veneellä,
- Ollilan lomatila Ruokolahdella ja
- Korkeamäen Majatalo Oy Ruokolahdella.

Kesälahdella RM-alueita ovat

- Karjalan lomakeskus,
- Lomarasti, Martela Oy,
- Mäntyranan leirintäalue,
- Hirvilahti, Kesälahden Rakennus Oy
- Ruokkeen lomakylä ja sen laajennus,
- Louhiniemi Hummonlahdella, Novitop Oy,
- Tervolahti Ängervöinen, UPM-Kymmene Oy ja
- Mäntyrananta, uusi hanke.

Punkaharjulla RM-alueita ovat

- Harjaniemi Enanlahdella, maatilamatkailu,
- Lamminkylä Enanniemellä, maatilamatkailu ja sen laajennus sekä
- Pokettaja Sääsänlahdella, verkkokatos (maatilamuseo), Kaarion Lomamökit

RM (7) -alueet

Kesälahdella Suokonniemessä maanomistaja haluaa kehittää matkailua, mutta toiminnan sisältö on vielä suunnittelematta. Tämän takia on käytetty poikkeavaa RM-merkintää, jonka selitys on seuraava: *RM-merkinnän jälkeen suluissa oleva numero ilmaisee rantayleiskaavan perusteena olevien omarantaisten*

rakennuspaikkojen lukumäärän. Näin esimerkiksi ranta-asemakaavaa laadittaessa tiedetään rantayleiskaavan lähtökohdat alueen kehittämiseksi.

Suokonniemessä oli yleiskaavaehdotuksessa (15.3.2001) RM(3) alue. Tämä alue muutettiin maanomistajan toivomuksesta kolmeksi uudeksi omarantaiseksi loma-asuntojen (RA) rakennuspaikaksi.

RM (7) -alueella on voimassa vastaa määräys kuin RM-alueella: *Maankäyttö- ja rakennuslain 72.1 §:n nojalla määrätään, että tätä yleiskaavaa ei ole laadittu siten, että yleiskaavaa voitaisiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena RM-alueella.*

RM/2 -alueet

Matkailupalvelujen alue RM/2 on tarkoitettu vuokramökkitoimintaa varten. *Kauttaviivan jälkeinen luku ilmoittaa alueella sallittujen loma-asuntojen enimmäismäärän. Loma-asunto saa olla kooltaan enintään 80 kerros-m². Tämän lisäksi saa rakentaa kokonaisrakennusoikeuteen kuulumattomia saunarakennuksia ja talousrakennuksia 10 % kokonaisrakennusoikeudesta.*

Puruvedellä on muutamia matkailuyrittäjiä, jotka vuokraavat yksittäisiä loma-asuntoja, mutta joilla ei ole muita matkailupalveluja. Kaavassa on maanomistajan toivomuksesta voinut muuttaa RA-rakennuspaikan kahden vuokramökin rakennuspaikaksi. RA-alueen rakennusoikeus on tavallisesti 200 kerros-m², mutta kahden vastaavan vuokramökin rakennusoikeus on $2 \times 80 \text{ kerros-m}^2 + 10 \% = 176 \text{ kerros-m}^2$, joten rakennusoikeuden määrän mukaan maanomistaja menettää rakennusoikeutta, mutta vastaavasti hän voi rakentaa kaksi loma-asuntoa yhden sijasta. Maanomistajien käsityksen mukaan 80 kerros-m² riittää erittäin hyvin vuokramökkitoimintaan, tärkeintä on, että ne sijaitsevat järven rannalla näkösuojan etäisyydellä toisistaan.

Määräyksen mukaan *alue tulee säilyttää yhtenä rakennuspaikkana.* Tarkoituksena ei ole ollut, että tätä mahdollisuutta käytettäisiin kahden erillisen rakennuspaikan muodostamista varten, jos rakentamisen määrä, 80 kerros-m² + 10 %, muuten riittäisi omistajalle.

Tarkistetussa kaavaehdotuksessa (10.3.2003) on RM/2 alueilla mitoituksen alentaminen tilojen kohdalla vähentänyt loma-asuntojen enimmäismäärää.

Taulukko 15. Vuokramökit

Sijainti	Kerimäki	Kesälahti	Punkaharju	Yhteensä
Kaikki vuokramökit sijaitsevat rannalla				
Nykyiset vuokramökit	0	1	20	21
Uudet vuokramökit	2	4	33	39
Vuokramökit yhteensä	2	5	53	60

Kaikki vuokramökkialueet sijaitsevat mantereella tai saarissa, joihin on olemassa kiinteä ajoyhteys. Eniten vuokramökkejä, 17 kpl, on Kaarion Lomamökeillä Punkaharjussa Sääsänlahdella.

RM-2 -alueet

RM-2 alueilla on voimassa ranta-asemakaava. Kaavassa on yhdeksän RM-2 aluetta.

5.4.13 Tiealueet

Tieverkko on merkitty olemassa olevan tilanteen mukaisesti jaoteltuna toiminnallisiin luokkiin valtatie tai kantatie, seututie, yhdystie sekä pääsytie. Pääsytteistä on esitetty vain keskeisimmät. Loput kaava-alueella olevista teistä on pääsytiealuokkaisia yksityisteitä.

Kaavassa ei ole tutkittu uusien rakennuspaikkojen liittymistä yleiseen tieverkkoon. Tämän johdosta rakennuslupavaiheessa on neuvoteltava tiepiirin kanssa liittymäluvan saamiseksi. Kyläalueilla on liittymät ryhmiteltävä.

Kaavaan on lisätty kaavaehdotusta laadittaessa Natura-arvioinnin tuloksena uusi pääsytie Kerimäen Härkövuoren SL-alueen pohjoispuolella olevalta uudelta rakennuspaikalta kantatielle 71 siten, ettei se kulje SL-1 ja SL-alueiden kautta. Syy Härkövuoren valkoselkätikkametsä, joka on myös kaavassa osoitettu SL-1 -alueeksi.

5.4.14 Liikennemelualueet (lm)

Liikennemelualuemerkinnot osoittavat alueet, jotka sijaitsevat Tiehallinnon määrittämän 55 dB:n melualueen sisällä. Kantatie 71 varrelle on esitetty Kaakkois-Suomen tiepiirin lausunnon johdosta ohjeellisen liikennemelualueet. Alueen rajausta on ohjeellinen, koska melualueen tarkkaa vaikutusta ei ole selvitetty, mutta tiepiirin lausunnon mukaan tiepiirissä 1990-luvun alussa tehdyssä päätieverkon melutarkastelussa kantatiellä 71 55 dBA:n melualue ulottuu 85-90 metrin päähän tiestä. Loma-asutusalueille asetettu 45 dBA:n rajausta liikennemäärien kasvu levittävät vaikutusalueita vielä tuostakin.

Liikennemelualueella on meluntorjumiseksi seuraava määräys: *Rakennuspaikalle sijoitettavan rakennuksen kattorakenteiden, ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 40 dB(A).*

Suosituksena on annettu lisäksi, että *käytettäessä aluetta metsätalouteen on huolehdittava riittävän reunavyöhykkeen jättämisestä näkö- ja pölysuojaksi.*

5.4.15 Rautatiet

Olemassa oleva Parikkala – Savonlinna rata on esitetty yhdysratana Laukansaareissa.

5.4.16 Venevalkamat (LV, LV-1 ja LV-2)

Venevalkamat on kaavassa kolmella eri merkinnällä LV, LV-1 ja LV-2.

LV-alueet ovat yleisiä venevalkamia. LV-alueita on kaavassa 22, joista 5 on Kerimäellä, 7 Kesälahdella ja 10 Punkaharjulla. LV-kaavamääräyksen mukaan *alueella saa olla myös uimaranta.*

LV-1 alueet ovat venevalkamia, jotka on tarkoitettu jakokunnan tai paikallisten asukkaiden käyttöön. Alueilla saa olla myös uimaranta. LV-1 alueita on kaavassa 13, joista 8 on Kerimäellä, 2 Kesälahdella ja 3 Punkaharjulla.

LV-2 alueet ovat venevalkamia, jotka on tarkoitettu yksityiseen käyttöön. LV-2 alueita on kaavaan merkitty 29. Näistä 25 on Kerimäellä, 2 Kesälahdella ja 3 Punkaharjulla.

5.4.17 Satama-alue (LS)

Satama-alueita (LS) on kaavassa kolme: Kerimäen Mustalahden kalasatama ja Kesälahden Mäntyniemen kalasatama ja Rastinlahden UPM-Kymmene Oy:n tukin pudotuspaikka. Kaikki satamat ovat jo käytössä, mutta laivaväyliä niihin ei ole vielä merkitty.

5.4.18 Laivaväylät

Rantayleiskaavaan on merkitty kaikki olemassa olevat väylät. Lisäksi eri merkinnällä uudet väylät. Uusien väylien tavoitteena on ollut, että kaikkiin laivasatamiin johtaisi väylä. Lisäksi venesatamiin ja merkittävimpiin retkeilysaariin, Linnasaareen ja Petriin, johtaisi ja Raikuun kanavan retkeilyreitillä olisi merkityt venereitit.

Kaavassa on esitetty seuraavat uudet väylät, jotka on tarkoitettu toteuttaa veneväylinä tai venereitteinä:

Kerimäellä:

- Kärjäselältä Pihlajaniemenselän kautta Raikuun kanavalle
- Pihlajaniemenselältä Rauvanniemen ja Hevossalon venesatamiin Miklinsalmessa
- Väylä Mustalahden kalasatamaan
- Sammaselältä Kuoppiinlammen venesatamaan.
- Mölsänselältä kummaltakin väylältä Tölkäänniemen venesatamaan ja virkistysalueelle Patasalossa.
- Väylä Pääkantaan

Kesälahdella:

- Hummonselältä Linnasaaren virkistysalueelle ja edelleen Kevätösniemen venesatamaan
- Hummonselältä Mäntyniemen kalasatamaan
- Hummonselältä Rastinlahden tukin pudotuspaikkaan
- Hummonselältä Karjalan lomakeskukseen
- Hummonselältä Särkänpään venesatamaan

- Kärjäselältä Mustapohjan venesatamiin Siikasaarenselällä ja edelleen Suurikylän venesatamaan.
- Aittolahteen johtava väylä

Punkaharjulla:

- Harvanselältä Kukkonniemen Mellonkallion venesatamaan
- Harvanselältä Rynkäniemen venesatamaan
- Harvanselältä Mustanselän kautta Petrin retkeilyalueelle
- Mustanselältä Mykkiinselän Kaivannonlahden venesatamaan
- Mustanselältä Naaranlahden venesatamaan
- Enanlahdella Harjaniemen venesatamaan
- Enanselältä Laukansaaren pohjoispuolitse Tuunaansaareen (väylä on venekerhon hoidossa)
- Punkasalmelta Laukanlahden Luston venesatamaan
- Punkasalmelta Enanniemen Astuinlahden venesatamaan.

5.4.19 Lentoliikenteen alueet (LL)

Lentoliikenteen alueeksi (LL) on kaavassa merkitty Punkaharjun Punkasalmen pienlentokenttä.

5.4.20 Erityisalueet (E-1 ja E-2)

Rantayleiskaavassa on erikseen osoitettu metsäntutkimuslaitoksen metsäntutkimuskäyttöön varatut alueet erityisalueina E-1. Merkintä on samansisältöinen kuin Punkaharjun harjualueen osayleiskaavassa ja rajaukset Punkaharjulla ovat myös tämän osayleiskaavan mukaisia niillä alueilla, jotka jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen 10.3.2003 lisättiin Unnikin saari E-1 alueeksi. Lisäksi Kerimäellä on metsäntutkimuskäytössä oleva Mäkrä ja Patasalo varattu E-1 erityisalueiksi.

E-1 alue varataan metsäntutkimustoimintaa varten. Aluetta saa käyttää ohjatuilla reiteillä myös virkistykseen. Virkistystoimintaa ei saa kuitenkaan haitata metsäntutkimustoimintaa. Alueen ulkopuolista käyttöä varten on varattava rantautumismahdollisuus, riittävä polkuverkosto ja kevyen liikenteen reitistö.

E-1 alueilla on otettava huomioon myös virkistystarpeet. Parhaiten virkistystarpeet tulevat otetuksi huomion ohjaamalla retkeilijät käyttämään alueen polkuverkostoa ja suunnittelemalla varsinkin Mäkään ja Patasaloon tarvittaessa uusia polkuja. Laukansaareissa on varsin kattavan polkuverkosto jo olemassa. Rantautumismahdollisuuksia varten sekä Mäkrässä että Patasalossa on venesatamat ja aktiivisinta retkeily- ja ulkoilua varten omat VR-alueet.

Laukansaareissa on Lustossa on metsäntutkimuslaitoksen tutkimusasemaa vastapäätä E-2 alue, joka varataan metsäntutkimustoimintaa varten. Alueelle saa rakentaa tutkimustoimintaan, hallintoon ja majoitukseen liittyviä tiloja sekä henkilökunnan asuntoja. Näiden tilojen ja asuntojen suunnittelu edellyttää

tarkempaa maankäytön suunnittelua. Merkintä ja aluevaraus perustuvat Punkaharjun harjualueen osayleiskaavaan.

5.4.21 Luonnonsuojelualueet (SL)

Kaavassa on luonto- ja maisemaselvityksen sekä seutu-, harjualueen osayleiskaava- ja ranta-asemakaavavarausten perusteella osoitettu luonnonsuojelualueita, jotka eivät sisälly Natura 2000 –verkostoon. *SL-alue on luonnonsuojelulla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu.*

Toistaiseksi vain pieni osa Pohja-Puntusen alueesta on suojeltu luonnonsuojelulla. Suurin osa kohteista on esitetty suojeltavaksi linnuston takia. Puruvedellä on useita selkälökkiluotoja.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa uudisrakennuksia. Alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistusyksiköittäin AT-, AO-, AM-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4, RA-5, RM- tai P -alueille.

Kaavassa on selvitetty rakennusoikeus kantatiloittain, ja rakennusoikeus on pystytty siirtämään pois luonnonsuojelualueilta. Osa kohteista on pieniä saaria ja luotoja, joissa ei olisi muutenkaan rakennusoikeutta. SL-alueet on maapinta-alaltaan pienialaisia, joten ne eivät ole myöskään kohtuuttomia maanomistajille. Suurimmat alueet ovat soita, jotka eivät ole rakennuskelpoisia. Ainoa suurempi kuivalla maalla oleva kohde on Hietalahti Hälvässä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty maaperän kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen, täyttäminen, puiden kaataminen sekä muut alueen luonnontilaa vaarantavat toimenpiteet, kunnes siitä on muodostettu luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue, kuitenkin enintään 5 vuotta kaavan hyväksymisestä. Tämän jälkeen maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty maaperän kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen, täyttäminen, puiden kaataminen sekä muut alueen luonnontilaa vaarantavat toimenpiteet ilman kunnan myöntämää maisematyölupaa.

SL-alueella on kielletty myös maanmuokkaustoimenpiteet ja puiden kaato. Kielto on voimassa 5 vuotta, jota on pidettävä kohtuullisena aikana suojelualan toteuttamiseksi. Ja tämänkin jälkeen nämä toimenpiteet ovat luvanvaraisia. Suurimmalla osalla SL-alueista ei liene vaaraa tulla maanmuokkausten kohteeksi, mutta puiden kaato voi tulla kysymykseen ensi vaiheessa Hälvässä Hietalahdella.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeiltä alueilta.

Lupahakemuksesta on pyydettävä alueellisen ympäristökeskuksen lausunto. Lausuntomenettely antaa alueelliselle ympäristökeskukselle vielä mahdollisuuden käynnistää mm. alueen suojelutoimenpiteet.

Poikkeama seutukaavasta

Punkaharjun kunnan alueella sijaitseva Sorvaslahden rajausta on hieman pienempi kuin seutukaavan rajausta. Yleiskaavassa Sorvaslahden länsireunalla olevan lentoliikenteen alueen (LL) viereiset maa-alueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi sekä loma-asuntoalueiksi (RA). Yleiskaavassa maankäyttö on osoitettu seutukaavaa tarkemmin.

Taulukko 16. Luonnonsuojelualueet (SL) yleiskaavaehdotuksessa 15.3.2001

Alueen nimi, kunta	Suojeluperuste ¹	Arvo-luokka ²	Kohteen kuvaus	Pinta-ala (ha)
Näätlahden lehto, Kerimäki	MetsäL 10.2§: Rehevä lehtolaikku	Maakunnallinen	Tervaleppälehto	1,0
Hietalahti, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji; LSL 38§: Erityisesti suojeltu eläinlaji	Valtakunnallinen	Valkoselkätikka	6,3
Vehkasuo, Kerimäki	MetsäL 10.2§: Ruoho- ja heinäkorpi, saniaiskorpi, lehtokorpi, letto; LSL 29§: Tervaleppäkorpi, LSL 46§; Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Maakunnallinen	Kaakkurilampi, tervaleppäkorpi, isovarpuräme, sarakorpi ja kangaskorpi	43,1
Pohja-Puntunen, Kerimäki	Seutukaavan aluevaraus, luonnonsuojelualue 4 ha 11.2.1981	Maakunnallinen	Suokasvillisuus	54,7
Selkäluoto, Kesälahti	Valtakunnallisesti silmälläpidettävä, taantunut laji; Monipuolinen linnusto	Paikallinen	Kala-, nauru-, pikku-, selkä- ja harmaalokkikolonia	0,6
Sieraluoto, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Maakunnallinen	Harmaalokkeja, selkälukkeja ja kalalokkeja.	0,7
Tuhkaluoto, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Selkälökkipari, harmaalökkipari, nauru- ja pikkulokkeja, kalalokkeja ja tukkakoskelopari.	0,9
Vakankallio, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Naurulokkeja ja yksi selkälökkipari sekä tukkakoskelopari.	0,9
Koivusaari, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Selkälukkeja, kuikkia.	4,5
Tiiosaari ja Tiironlinna, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Maakunnallinen	Kuikkapari, 4 selkälökkiparia, tylli, kalatiiroja, kalalokkeja	36,9
Hukkuluoto, Punkaharju	Rantojensuojelualue	Paikallinen	Tiiraluoto	0,1
Voivakkanen,	Harjualueen oyk			0,1

¹ LSL: luonnonsuojelulaki

² Arvoluokka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen, jossa selvityksen tekijä on arvottanut kohteet merkittävyyden mukaan.

Punkaharju				
Nuotsaari, Punkaharju	Harjualueen oyk			0,5
Sorsasaari, Kerimäki	Ranta-asemakaava			0,4
Sorvaslahti, Punkaharju	Seutukaava			140,5
Paakkunaisnie mi, Kerim	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji		Valkoselkätikkametsä	9,8

Taulukko 17. Luonnonsuojelualueet (SL), jotka on lisätty yleiskaavaehdotukseen 10.3.2003.

Tarkempi kohdekuvaus on esitetty luontoselvityksen täydennysraportissa (Puruveden rantayleiskaavan luontoselvityksen täydentäminen, 10.3.2003).

Alueen nimi, kunta	Luontoselvityksen täydennyksen (9.9.2002) kohdenumero tai muu peruste
Vehkasalo ja sen Itikkasalmen puoleiset osat Kerimäki	1 ja 35
Paavalinsaaren ympäristö Kerimäki	2 ja 40
Härtiera Kerimäki	8
Pienilahti (Naaranniemen koillispuolella), Punkaharju	48
Kaakkolampi, Kerimäki	Seutukaava, maakunnallisesti merkittävä

Taulukko 18 Luonnonsuojelualueet (SL), rantayleiskaavaehdotuksessa 10.6.2003

jotka on lisätty tarkistettuun rantayleiskaavaehdotukseen 10.6.2003
ohjausryhmän päätöksellä

Alue, kunta	Suojeluperuste ³	Arvol uokka ⁴	Kohteen kuvaus, lisätty luonnonsuojelupiirin ilmoituksen perusteella	Pint a-ala
Kalmoluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikal linen	Selkälokki, harmaalokki, pikku- ja naurulokkeja sekä kalatiirapari.	1,2
Antinsaaret, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Maak unnall inen	Selkälokin pesimäsaari	15,3
Käräjänsele n saari, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikal linen	Linnusto	5,6
Levonluoto,	LSL 46§:	Paikal	Harmaalokkeja, selkälokkeja ja kalalokkeja	1,9

³ LSL: luonnonsuojelulaki.

⁴ Arvoluokka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen, jossa selvityksen tekijä on arvottanut kohteet merkittävyyden mukaan.

Kesälahti	Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	linen		
Koivuluoto, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikalinen	Selkälökkipari, harmaalokki, naurulokki, kalalokki ja tukkakoskelopari.	3,6

5.4.22 Luonnonsuojelualueet (SL-1)

SL-1 alue on luonnonsuojelulla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu. Alue kuuluu valtioneuvoston esittämään Natura 2000 -verkostoon. SL-1 alueen määräys on muuten samansisältöinen kuin SL-alueen.

SL-1 alueiksi on merkitty

- lähes koko Puruveden vesistöalue sekä Harvan- ja Mustanselän ympäristön saaristo,
- valkoselkätikkametsät Miiklinsalmessa Rauvanniemellä ja Härkävuorella Ylä-Kuonassa sekä Varpaniemessä ja
- Hytermän saaret.

Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen 10.3.2003 on edellisten lisäksi SL-1 alueiksi merkitty

- Eevanluoto, Hiekkaluoto ja Koivuluoto
- Pahankivenluodot
- Halmesaaren eteläpuolinen nimetön saari
- Raunionluoto

Tarkistettuun rantayleiskaavaehdotukseen 10.6.2003 on lisätty ohjausryhmän päätöksellä edellisten lisäksi SL-1 alueiksi merkitty

- Selkäluoto, Punkaharju
- Harvanselkä, Koivuluoto, Punkaharju

Natura-2000 verkostoon ehdotettujen yksityisten maiden rakennusoikeus on pyritty siirtämään muualla maanomistusolojen rajoissa. Puruveden saaristossa Natura-alueilla on käytetty 25 % pienempää mitoitusta kuin tavallisesti. Tästä huolimatta kaikkia rakennusoikeutta ei ole ollut mahdollista siirtää muualle, vaan ne on osoitettu laskennallisina rakennusoikeuksina, jotka on tarkoitettu valtion hankinta- tai korvauspäätöksen perustaksi. Laskennallisia rakennusoikeuksia on 21 kappaletta.

5.4.23 Arvokkaat luontoalueet ja -kohteet (sl)

Sl-alueet ovat arvokkaita luonnonalueita. Ne eivät ole kuitenkaan luonnonsuojelulain mukaan tarkoitettu suojella, vaan ainoastaan rantayleiskaavalla. Suurin osa kohteista on linnustokohteita, pieniä lintujen pesimäsaaria ja -luotoja. Lisäksi on muutama pienialainen lehtokohde. Luontoalueet ovat yleensä paikallisesti merkittäviä.

Sl-alueilla maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueelle ei saa rakentaa uudisrakennuksia. Alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistusyksiköittäin AT-, AO-, AM-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4, RA-5, RM- tai P -alueille.

Kaavassa on selvitetty rakennusoikeus kantatiloittain, ja rakennusoikeus on pystytty siirtämään pois arvokkailta luontoalueilta. Suurin osa kohteista pieniä saaria ja luotoja, joissa ei olisi muutenkaan rakennusoikeutta. Sl-alueet on maapinta-alaltaan pienialaisia, joten ne eivät ole kohtuuttomia maanomistajille.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät sen suojeluarvoa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty maaperän kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen, täyttäminen, puiden kaataminen sekä muut alueen luonnontilaa vaarantavat toimenpiteet ilman kunnan myöntämää maisematyölupaa.

Sl-alueella on maanmuokkaustoimenpiteet ja puiden kaataminen luvanvaraisia, ts. kunta joutuu harkitsemaan, onko luvan myöntämiselle edellytyksiä. Koska suurin osa kohteista on pieniä luotoja, niin tuskin maisematyölupia tullaan hakemaan sl-alueille. Kuitenkin lupaharkinnan ehtona on, että toimenpide ei saa vähentää suojeluarvoa. Tämä määräys on ehdoton, mutta koska se kohdistuu hyvin pienelle alueelle, se ei ole maanomistajalle kohtuuton.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeitä alueilta.

Taulukko 19 sl-osa-alueet yleiskaavaehdotuksessa (15.3.2001)

Alueen nimi, kunta	Suojeluperuste ⁵	Arvoluokka ⁶	Kohteen kuvaus	Pinta-ala
Ahmaluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Selkälökin pesimäsaari, harmaalokki.	0,9
Heikinluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikkapari, pesintä, tukkakoskelopari, isokoskelo, kalalokkeja ja harmaalokkeja sekä selkälökki	8,4
Honkaniemi, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Linnusto	7,9
Iso Lehtiluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikka	4,6
Kalliolahti, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikka	5,3
Kiviluoto, Kerimäki		Paikallinen	Linnusto	3,3
Kurronsaari, Kerimäki	Maisemallinen arvo	Paikallinen	Linnusto	3,7
Kärjäkallio		Maakunnallinen	Kalatiiroja ja naurulokkeja.	1,6
Lehtosaaren nimetön luoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikan pesimäreiviiri	2,1
Lintusaari, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikan pesä, selkälökki, kalalokki, kalatiira ja tukkakoskelo.	6,5
Möykky, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Linnusto	1,5
Nimetön saari, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Linnusto	1,3
Pajuluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Selkälökki, kalalokki, harmaalokki ja kalatiira.	1,5
Savilahti, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikka, selkälökki	5,6

⁵ LSL: luonnonsuojelulaki.

⁶ Arvoluokka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen, jossa selvityksen tekijä on arvottanut kohteet merkittävyyden mukaan.

Taulukko 19 sl-osa-alueet jatkuu.

Alueen nimi, kunta	Suojeluperuste ⁷	Arvoluokka ⁸	Kohteen kuvaus	Pinta-ala
Tiiraluoto, Kerimäki	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji, rantojensuojelualue	Maakunnallinen	Selkälokkeja, harmaalokkeja, kalalokkeja, kalatiiroja ja pikkulokkeja.	0,7
Ketolanlahti ja Ketolanlahden suo, Kesälahti		Paikallinen	Avosuo	8,1
Ketolansaaren rantalehto, Kesälahti	MetsäL 10.2§: Rehevä lehtolaikku	Paikallinen	Lehtipuuvaltainen rantalehto. Sen kasvistoon kuuluvat mm. Hiirenporras, vadelma, kiolo, mansikka, metsäalvejuuri, paatsama, oravanmarja ja nurmilauha.	0,1
Ketolansaaren rantalehto B, Kesälahti	MetsäL 10.2§: Rehevä lehtolaikku	Paikallinen	Hiirenporrasvaltainen harmaaleppä-tervaleppälehto. Soistumia. Nurmilauhaa on runsaasti. Muita viitakastikka, suo-orvokki, korpiorvokki, vadelma, käenkaali, kangasmaitikka ja kevätpiippo.	0,2
Vakanlahti, Kesälahti	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikan pesimäreviiri.	8,2
Kallioluoto, Punkaharju		Paikallinen	Kalatiiran pesimäluoto, tukkakoskelo ja tukkasotka	0,7
Kanervaluoto, Punkaharju		Paikallinen	Pikku- ja kalalokkeja, harmaalokkeja ja kalatiiroja.	2,3
Lopotti, Punkaharju	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Selkälökki	2,5
Matikanniemi, Punkaharju		Paikallinen	Linnusto	7,9
Munaluodot, Punkaharju	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikkapari ja selkälökkipari	13,4
Musturinniemi, Punkaharju	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Kuikan pesimäreviiri.	2,9
Pantionsaari, Punkaharju	LSL 46§: Valtakunnallisesti uhanalainen eläinlaji	Paikallinen	Nuolihaukan pesimäsaari.	2,1
Raatoluoto, Punkaharju		Paikallinen	Naurulokin perimäsaari	0,3

Punkaharjulla on kaksi arvokasta luontokohdetta: Pienen Niinisaaren lehmusmetsikkö ja uhrivetäjä Laukansaassa. Arvokkaille luontokohteille ei ole annetta tarkempia kaavamääräyksiä

⁷ LSL: luonnonsuojelulaki.

⁸ Arvoluokka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen, jossa selvityksen tekijä on arvottanut kohteet merkittävyyden mukaan.

Taulukko 20. sl-osa-alueet, jotka lisätty yleiskaavaehdotukseen 10.3.2003 lausuntojen perusteella

Alueen nimi, kunta	Suojeluperuste ⁹	Arvo- luokka ¹⁰	Kohteen kuvaus
Pöllän pohjoisosa	<i>Uhanalainen laji</i>	paikallinen	<i>Kuikan pesimäreviiri</i>
Kallioluoto	<i>Uhanalainen laji ja maisema</i>	paikallinen	<i>Kuikan pesimäreviiri. Alueella on maisemallista arvoa</i>

Taulukko 21. sl-osa-alueet, jotka on lisätty yleiskaavaehdotukseen 10.3.2003 täydentävän luontoselvityksen (Puruveden rantayleiskaavan luontoselvityksen täydentäminen, 10.3.2003) perusteella

Alueen nimi Kunta	Luontoselvityksen (9.9.2002) täydennyksen kohde numero:
Ruokoniemi Kerimäki	Täydennyksen kohde nro 5
Avo-Puntusen pohjoisranta	Täydennyksen kohteet nro:t 3 ja 38
Nunnanniemi-Hattuharju Kerimäki	Täydennyksen kohteet nro:t 5 ja 45
Törönniemi Kerimäki	Täydennyksen kohde nro 12
Mutasalmen itäosa Kerimäki	Täydennyksen kohde nro 12
Suokonlahti Kesälahti	Täydennyksen kohde nro 24
Ketolanlahti Kesälahti	Täydennyksen kohde nro 25
Syvälähti-Mehtolanlahti (kohde Punkaharjun puolella)	Täydennyksen kohde nro 28
Ristilahti-Haudanlahti	Täydennyksen kohde nro 29
Vartiosaari-Eteisaari (Mustasalmi-Välisalmi) Kerimäki	Täydennyksen kohde nro 32
Petäjäsaari Kerimäki	Täydennyksen kohde nro 32
Hangasniemi (Lukanlahti-Hangaslahti) Punkaharju	Täydennyksen kohde nro 49
Putkiniemi (Sairanlahti-Havanlahti) Punkaharju	Täydennyksen kohde nro 50

⁹ LSL: luonnonsuojelulaki

¹⁰ Arvoluokka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen, jossa selvityksen tekijä on arvottanut kohteet merkittävyyden mukaan.

Taulukko 22. sl-osa-alueet, jotka on lisätty rantayleiskaavaehdotukseen 10.6.2003 ohjausryhmän päätöksellä

Kotaluodot, Hälvän länsirannalla, Kerimäki	Lintuluoto, luonnonsuojelupiirin ilmoitus
Niloskallio, Pajuselkä, Käppäsaarten länsipuolella Kerimäki	Lintuluoto, luonnonsuojelupiirin ilmoitus

5.4.24 Maisemallisesti arvokkaat alueet

Puruvedellä on 133 maisemallisesti arvokasta aluetta, jotka kattavat 5,5 % kaava-alueen pinta-alasta. Maisema-alueista 58 on Kerimäellä, 21 Kesälahdella ja 54 Punkaharjulla. Alueet perustuvat tehtyyn luonto- ja maisemaselvitykseen, ja ne on esitetty osa-aluemerkinnän tavoin vaakaviivoituksella.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueen pääkäyttötarkoituksen mukainen toiminta ja rakentaminen on sopeutettava alueen maisemallisiin arvoihin. Alueen maisemakuvaa ei saa turmella.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alue on suunniteltava siten, että alueen nykyinen ympäristökuva säilyy tai korjaantuu. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että uudisrakentaminen ja olemassa oleviin rakennuksiin tehtävät muutokset sopeutuvat ympäristöön.

Maisema-alueet ovat lähinnä järvenranta- ja saaristomaisemia, joissa maisema-arvo perustuu kauniiseen luonnonmaisemaan. Lisäksi Puruvedellä on 7 peltokulttuurimaisema, joiden arvo perustuu vanhaan järven rannalla sijaitsevaan maanviljelysmaisemaan.

Maisemallisesti arvokkailla alueilla ei rakentaminen ole sinällään kielletty, mutta rakennettaessa on otettava huomioon maisemalliset arvot. Mikäli on ollut mahdollista, uudet rakennuspaikat on siirretty maisema-alueiden ulkopuolelle.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeitä alueilta.

5.4.25 Kulttuurimaisemallisesti arvokas alue (km)

Puruvedellä on 5 kulttuurimaisemallisesti arvokas aluetta: Ruokolahden ja Haapaniemen kylämaisemat sekä Punkaharjulla Vaaran kylämaisema, Paljakan rantamaisema ja Muholanlahti-Tieaho –maisema.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueen pääkäyttötarkoituksen mukainen toiminta ja rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuurimaisemallisiin arvoihin. Alueen maisemakuvaa ei saa turmella. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kokonaisuudet on säilytettävä.

Kulttuurimaisemallisesti arvokkailla alueilla ei rakentaminen ole sinällään kielletty, mutta rakennettaessa on otettava huomioon kulttuurimaisemalliset arvot.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeitä alueilta.

Poikkeamat seutukaavasta

Yleiskaavan kulttuurimaisema-alueista Haapaniemen, Vaaran ja Muholanlahti-Tieahon rajaukset poikkeavat hieman seutukaavan aluevarauksista. Ero johtuu siitä että rantayleiskaavassa seutukaavan rajauksia on tarkennettu ja siitä että rajauksen ulkopuolelle jätetyillä alueilla eivät ole kulttuurimaisemallisesti merkittäviä alueita.

5.4.26 Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus tai rakennettu alue tai kohde (sr)

Puruvedellä on 7 rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokasta aluetta. Kerimäellä Ruokoniemellä on Eerikkälän maatila ja Hälvässä Lamminpään tila. Punkaharjulla Laukansaassa on Turvalan maatila ja Luston asema - metsäntutkimuslaitoksen alue ja Vaarassa Niilola-Hiirenlahti-Hiiriniemen mautilojen alue. Nämä varaukset perustuvat seutukaavan kohdemerkintöihin. Lisäksi Laukansaassa on metsäntutkimuslaitokselle kuuluvaa kaksi sr-aluetta, nämä alueet perustuvat harjualueen osayleiskaavaan. Luston asema - metsäntutkimuslaitoksen alue on myös seutukaavan lisäksi harjualueen osayleiskaavassa suojeltu.

Kesälahdelle lisättiin yksi rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus tai kohdemerkintä (sr) tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen (10.3.2003). Tämä Kotirantaniminen kohde on merkitty Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen inventointiluettelon perusteella (Kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti merkittävien rakennusten luettelo). Kohdemerkinnällä osoitettu rakennusryhmä sijaitsee tilalla 24840100270015 Poroniemessä ja inventointilomakkeeseen valintaperusteeksi on merkitty sen rakennushistoriallinen arvo. Luettelo on kaavaselostuksen liitteenä. Luettelon muut kohteet sijaitsevat kaava-alueen ulkopuolella.

Puruveden rantayleiskaavan yhteydessä ei ole tehty erillistä arvokasta rakennuskantaa koskevaa inventointia. Tämän johdosta alueella saattaa olla vielä paikallisesti merkittäviä rakennuskohteita, joita ei otettu huomioon rantayleiskaavassa.

Sr-alueilla ja kohteella on voimassa seuraavat määräykset:

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueen pääkäyttötarkoituksen mukainen toiminta ja rakentaminen on sopeutettava alueen rakennustaiteellisiin, kulttuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden ja käyttötarkoitusten muutosten on oltava sellaisia, että rakennusten rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvan kannalta arvokas luonne säilyy. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että uudisrakentaminen ja olemassa oleviin rakennuksiin tehtävät muutokset sopeutuvat ympäristöön.

Suositus: Rakennusten kunnostusten tai peruskorjausten yhteydessä on pyrittävä säilyttävään peruskorjaukseen tai palauttamaan rakennus alkuperäiseen asuunsa.

Määräykset koskevat rakennustapaa niin, että vanhaa rakennusperinnettä kunnioitettaisiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeitä alueilta.

Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen (10.3.2003) lisättiin seuraava kaavamääräys: *Maankäyttö- ja rakennuslain 127.1 §:n nojalla määrätään, että rakennusten purkaminen ei ole sallittua ilman lupaa.*

5.4.27 Kulttuurihistoriallisesti tai historiallisesti arvokas kohde (k)

Kaavaan on merkitty viisi kulttuurihistoriallisesti tai historiallisesti arvokasta kohdetta Ängervöisen ja Raikuun kanavan rannoilla Kerimäellä. Kohteet ovat osa Salpalinjaa. Kohteet eivät nuoruuden vuoksi täytä vielä muinaismuistolain vaatimuksia, mutta ovat muinaismuistoihin verrattavissa olevia kohteita.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty.

5.4.28 Muinaismuistoalue (SM)

Puruvedellä on 3 muinaismuistoaluetta (SM). Ne perustuvat museoviraston aineistoon. Muinaismuistot on ilman kaavaakin jo rauhoitettu muinaismuistolain nojalla, kaavaan ne on merkitty lähinnä informatiivisuonteisesti. SM-alueita ovat Punkaharjun Pahatsonlammen kivikautinen asuinpaikka ja Kerimäen Raikuunkankaan Martinniemiellä laaja muinaismuistojen alue, jossa on voimassa ranta-asemakaava.

Muinaismuistolain nojalla muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen ilman lupaa on kielletty. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä lausuntoa varten Museovirastoon.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Teleliikennemastot

vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeiltä alueilta.

5.4.29 Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös (sm)

Puruvedellä on 72 muinaismuistoa. Ne perustuvat museoviraston aineistoon. Muinaismuistot on ilman kaavaakin jo rauhoitettu muinaismuistolain nojalla, kaavaan ne on merkitty lähinnä informatiivisluonteisesti.

Muinaismuistolain nojalla muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen ilman lupaa on kielletty. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä lausuntoa varten Museovirastoon.

5.4.30 Saunarakennuksen paikka (sa)

Rantayleiskaavassa on 45 saunarakennuksen paikkaa. Ne ovat yleensä maataloihin perinteisesti kuuluvia rantasaunoja. Lisäksi alueella on muutama uusi saunarakennuksen paikka esitetty silloin, kun varsinainen muu rakennusoikeus on sijoitettu rannan ulkopuolelle.

Alueelle saa rakentaa yhden enintään 30 kerros-m²:n suuruisen yksikerroksisen saunarakennuksen.

Saunarakennuksen koko on sama kuin pysyvän ja loma-asunnon rakennuspaikoilla.

5.4.31 Laskennalliset rakennuspaikat (ra)

Kaavassa on esitetty laskennallisia rakennuspaikkoja, jotka on tarkoitettu valtion hankinta- ja korvauspäätöksen perustaksi. Rakennuspaikka sijaitsee valtioneuvoston esittämällä Natura 2000 -verkoston alueella. Rakennuspaikka perustuu kantatilakohtaiseen rakennusoikeustarkasteluun. Rakennuspaikka on esitetty laskennallisena silloin, kun sitä ole voitu siirtää muualle kaava-alueelle. Korvattavia rakennuspaikkoja oli yleiskaavaehdotuksessa (15.3.2001) kaavassa yhteensä 16, joista 2 on Kerimäellä Iso Lehtosaarella ja 14 Punkaharjulla Haapasalossa (9), Harvansaarella (2), Lehtosaarella (2) ja Iso Konttisaarella (1).

Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen muutettiin laskennallisiksi rakennuspaikoiksi Paavalinsaarten ympäristön kolme rakennuspaikkaa ja Pienilahden seitsemän rakennuspaikkaa täydentävän luontoselvityksen ja ympäristökeskuksen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Pienilahden kuusi laskennallista rakennuspaikkaa muutettiin lopulliseen kaavaan lomarakennuspaikoiksi, kuitenkin niin että kiinteistön 61841900010049 tilalle ei merkitty ollenkaan rakennusoikeutta rannan huonon rakennettavuuden vuoksi.

Tilan 61841300010005 alueen koillisrannan yksittäinen rakennuspaikka siirrettiin Pienilahden luoteisnurkkaan.

Kesälahdelle tilalle RN:o 29:9 on merkitty 7 laskennallista rakennusoikeutta maanomistajan muistutuksen perusteella. Kaavamääräyksessä *merkintä osoittaa ko. tilan mitoituksen omarantaisten rakennuspaikkojen lukumäärän, joita ei ole osoitettu kaavaan aluevarauksina.*

5.4.32 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M ja M-1)

Pääosa kaava-alueesta on rantavyöhykkeeseen kuuluvaa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). M-alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten.

M-alueella on voimassa rakennuskielto: *Maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n nojalla määrätään, että muu kuin alueen pääkäyttötarkoituksen tarpeita varten tapahtuva rakentaminen on kielletty. Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistusyksiköittäin AT-, AO-, AM-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4, RA-5, RM- tai P -alueille.*

Kaavassa on selvitetty rakennusoikeus kantatiloittain, ja rakennusoikeus on esitetty erikseen M-alueiden ulkopuolella. M-alueelle saa kuitenkin rakentaa maa- ja metsätaloutta palvelevia talousrakennuksia.

M-1 on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka sijaitsee n 200 metrin rantavyöhykkeen ulkopuolella. M-1 alueella ei ole voimassa yleiskaavasta johtuvaa rakennuskieltoa eikä tällä alueella ole selvitetty rakennusoikeutta kantatiloittain.

5.4.33 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla erityisiä ympäristöarvoja (MY-1, MY-2 ja MY-3)

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja on kolmella merkinnällä MY-1, MY-2 ja MY-3. MY-1 ja MY-2 -alueet sijaitsevat 200 metrin rantavyöhykkeellä ja MY-3 rantavyöhykkeen ulkopuolella.

MY-1 alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Alueella on metsälain mukainen luontokohde. Alueen rajaukset perustuvat luonto- ja maisemaselvitykseen. Kaavassa on 15 MY-1 aluetta, niiden pinta-ala yhteensä on 89 ha.

Kerimäellä on yhdeksän MY-1 aluetta: Sormikonlahden rantalehto, Koivurannan lehto, Koppelonniemen lehto, Vartiosaaren suo, Paavalinsaaren luhtaniitty, Varpaniemen haka, Kaupinlahden rantasuo, Raikuunkangas ja Kulhankangas.

Kesälahdella on kaksi MY-1 aluetta: Selkäsaaren luhta ja rantaniitty sekä Ketolanlahden suo. Punkaharjulla on neljä MY-1 aluetta: Hovinluhta, Rynkänniemi, Kirveslahdensuo ja Tyssinniemen saraniitty ja luhta.

MY-2 alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Alueella on jokin muu ympäristöarvo kuin metsälain mukainen kohde. Alueen rajaukset perustuvat luonto- ja maisemaselvitykseen, maakuntakaavoihin, valtakunnalliseen harjutuskimukseen 1976 ja Lyytikäisen & Kontturin teokseen 1980: Pohjois-Karjalan harjuluonto. Kaavassa on 24 MY-2 aluetta, niiden pinta-ala yhteensä on 688 ha. MY-2 alueet sisältävät useita arvokkaita harjuja ja soita. MY-2 alueilla on myös kaksi perinnebiotyyppejä: Kerimäen Haapaniemen ja Punkaharjun Raunioniemen metsälaitumet. Vesirannan alue Kerimäellä lisättiin täydentävän luontoselvityksen (9.9.2002) perusteella MY-2 alueeksi tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen.

MY-1 ja MY-2-alueilla on voimassa rakennuskielto: *Maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n nojalla määrätään, että muu kuin alueen pääkäyttötarkoituksen tarpeita varten tapahtuva rakentaminen on kielletty. Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistusyksiköittäin AT-, AO-, AM-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4, RA-5, RM- tai P -alueille.*

Kaavassa on selvitetty rakennusoikeus kantatiloittain, ja rakennusoikeus on esitetty erikseen MY-1 ja MY-2 -alueiden ulkopuolella. MY-1 ja MY-2 -alueille saa kuitenkin rakentaa maa- ja metsätaloutta palvelevia talusrakennuksia.

MY-3 on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka sijaitsee n 200 metrin rantavyöhykkeen ulkopuolella. MY-3 alueella ei ole voimassa yleiskaavasta johtuvaa rakennuskieltoa eikä tällä alueella ole selvitetty rakennusoikeutta kantatiloittain. Kaavassa MY-3 alueiden pinta-ala on 52 ha. Ne ovat MY-1 ja MY-2 alueiden jatkeena rantavyöhykkeen ulkopuolella.

MY-1, MY-2 ja MY-3-alueilla on voimassa toimenpiderajoitus: *Maankäyttö- ja rakennuslain 43.2 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty maaperän kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen, täyttämisen sekä muut alueen luonnontilaa vaarantavat toimenpiteet ilman kunnan myöntämää maisematyölupaa.*

MY-alueilla on useita soraharjuja, ja ne täyttävät maa-aineslain 3 §:n kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien vaatimuksen. Myös puuston käsittelyssä olisi otettava huomioon alueiden erityiset ympäristöarvot.

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen. Määräys koskee kaikkia MY-alueita. Teleliikennemastot vaikuttavat häiritsevästi luonnonmaisemaan, ne tulisi sijoittaa ranta-alueiden ulkopuolelle varsinkin luonto- ja maisema-arvoiltaan tärkeiltä alueilta.

Tarkistettuun kaavaehdotukseen lisättiin Etelä-Savon maakuntaliiton lausunnon johdosta seuraava kaavamääräys MY-2 ja MY-3 alueille: *Erityisesti on huomiota kiinnitettävä harjujen suojeluun soran otolta.* Voimassa olevassa seutukaavassa on Punkaharjun ja Kerimäen osalla vastaava määräys.

5.4.34 Pohjavesialueet (pv)

Kaavassa on 20 tärkeää tai vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (pv), joiden pinta-ala on yhteensä 2142 ha. Rajaukset perustuvat ympäristökeskusten tietoihin.

Pohjavesialueelle on annettu seuraavat määräykset pohjavesien suojelemiseksi:

Alueella on kemikaalien ja pohjavesien kannalta haitallisten jätteiden varastointi kielletty. Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maanpäälle katettuun vesitiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuus vastaa vähintään varastoitavan öljyn enimmäismäärää.

Alueelle ei saa sijoittaa sellaisia laitoksia tai rakenteita, jotka saattavat aiheuttaa pohjaveden likaantumista tai muuttumista. Uudisrakentaminen pohjavesialueilla edellyttää jätevesien käsittelymenetelmiä, joiden on täytettävä ympäristöministeriön asetuksen ja kunnan ympäristönsuojelumääräysten vaatimukset.

Osa-alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa vesilain 1 luvun 18 § (pohjaveden muuttamiskielto) ja ympäristönsuojelulain 8 § (pohjaveden pilaamiskielto). Rakennuslautakunnan on tarpeen vaatiessa pyydettävä asiasta asianomaisen ympäristökeskuksen lausunto.

5.4.35 Radonhaitta-alueet (r)

Kaavassa on Kerimäellä 3 säteilyturvakeskuksen määrittelemää radonhaitta-alueita (r), joiden pinta-ala on yhteensä 771 ha. Rajaukset perustuvat Kaakkois-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän lausuntoon.

Alueella rakennettaessa tulee varautua mahdollisiin radonin torjuntatoimiin, ettei sisäilman radonpitoisuus nouse yli 200 Bq/m³.

Kerimäellä Kulhankankaan radonhaitta-alue rajoittuu Kesälahden kunnanrajaan. Aluetta ei ole laajennettu Kesälahden puolelle, koska Keski-Karjalan kansanterveystyön kuntayhtymä ilmoitti lausunnossaan, että Kesälahden puolella Puruvedellä ei ole todettu radonhaitta-alueita.

5.4.36 Alueen osa, jolla sijaitsee pohjaruusu- ja kasvillisuutta (pr)

Luontoselvityksen ja Natura-arvion täydentämisen yhteydessä selvitettiin 2002-2003 pohjaruusu- ja kasvillisuuden esiintymisaluetta. Näistä alueista on enemmän erillisessä Natura-arvion täydentämisen raportissa. Pohjaruusu- ja kasvillisuutta on merkitty kaavaan Kesälahden kunnan puolelle 12 eri osa-alueita, jotka on esitetty myös erikseen Kesälahden kunnan Puruveden kaavan selostuksen liitteessä.

Alueen osalla, jolla sijaitsee pohjaruusu- ja kasvillisuutta on seuraava kaavamääräys: *Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alue on säilytettävä luonnontilaisena siten ettei aluetta ruopata.*

5.4.37 Vesialue (W)

Pääosa itse järviolueesta, joka ei ole Natura 2000 –verkostossa, on vesialuetta (W). W-alueen pinta-ala on 17 % koko kaava-alueen pinta-alasta.

5.4.38 Arvokas vesistöalue (W-1)

Arvokas vesistöalue W-1 kuuluu Natura 2000 -verkostoon. W-1 alue kattaa valtaosan Puruveden selkää. W-1 alueen pinta-ala on 58 % koko kaava-alueen pinta-alasta.

5.4.39 Vesi- ja jätehuoltoa koskevat määräykset

Kaavaan eräänä keskeisenä tavoitteena on ollut, että asutus ei saa pilata kuuluisaa puhdasta ja kirkasta Puruvettä. Tämän takia kaavassa on annettu sellaiset jätevesien käsittelyä koskevat määräykset, että jätevedet eivät joutuisi milloinkaan käsittelemättöminä järveen. Ei edes talousjätevesiä saa johtaa perinteisen kaksi- tai kolmiosaista sakokaivon jälkeen suoraan luontoon tai vesistöön, vaan tämän jälkeen talousvedetkin on käsiteltävä joko maasuodattimessa tai vastaavassa laitteessa tai imeytettävä maahan. Kaavassa on erikseen annettu saarilla oleville loma-asuntojen rakennuspaikoille (RA-1) vesikäymäläkielto.

Rantayleiskaavassa on seuraavat yleiset vesi- ja jätevesihuoltomääräykset:

Jätevesien käsittely ei saa aiheuttaa vaaraa vesistölle eikä pohjavedelle. Käymälä-, talous-, pesu- ja saunavesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön.

Rakennuspaikoilla rakennus on liitettävä yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon, mikäli se on kohtuullisesti järjestettävissä. Milloin rakennusta ei voida liittää yleiseen vesijohto- ja viemäriverkkoon, niin suositellaan alueittain yhteistä talousveden hankintaa sekä jätevesien käsittelyä. Ennen jätevesien käsittelyjärjestelmien rakentamista tulee erillisillä tutkimuksilla ja tarkemmalla suunnittelulla osoittaa, ettei toimenpiteistä aiheudu ympäristölle haittaa. Jätevesien käsittelyjärjestelmää koskevat suunnitelmat on kunnassa hyväksyttävä.

Muina jätevesien käsittelytapoina tulevat kysymykseen seuraavat kunnan viranomaisen hyväksymällä tavalla toteuttavat vaihtoehdot:

- 1. Käymäläjätteet käsitellään kuivakäymälässä tai kompostikäymälässä ja muut jätevedet johdetaan tiiviin 2-3 -osaisen saostuskaivon jälkeen joko maasuodattimeen tai vastaavaan laitteeseen tai maahan imeytykseen, mikäli paikka voidaan maaperätutkimuksin osoittaa tähän soveltuvaksi, tai*
- 2. Vesikäymäläjätteet johdetaan tiiviiseen jätevesisäiliöön ja kuljetetaan edelleen käsiteltäväksi ja muut jätevedet johdetaan tiiviin 2-3 -osaisen saostuskaivon jälkeen joko maasuodattimeen tai vastaavaan laitteeseen tai maahan imeytykseen, mikäli paikka voidaan maaperätutkimuksin osoittaa tähän soveltuvaksi, tai*

3. *Kaikki jätevedet johdetaan tiiviiseen jätevesisäiliöön ja kuljetetaan edelleen käsiteltäväksi.*

Talous-, pesu- ja saunavesien käsittelyssä suositellaan kiinteistöjen yhteistä käsittelyä.

Rakennuslupahakemuksissa on osoitettava, että käyttövedtä on riittävästi saatavissa ja että jätevesistä huolehditaan siten, ettei pohjavesiä saastuteta.

Maapuhdistamojen ja imeytyspaikkojen sijoittamisessa on otettava huomioon suojaetäisyydet keskivedenkorkeuden mukaiseen rantaviivaan (30 m), talousvesikaivoon (50 m) ja naapurin rajalle (5 m). Imeytyspaikka on kuitenkin sijoitettava niin etäällä naapurin rajasta, ettei naapurin pohjaveden pilaantumisen vaaraa ole.

Kuivakäymälät tai vastaavat laitteet on rakennettava vähintään 30 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta ja talousvesikaivoista sekä vähintään 5 metrin etäisyydelle naapurin rajasta.

Umpikaivo on sijoitettava vähintään 30 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta (30 m). Umpikaivon alapinnan on oltava järven keskivedenkorkeuden yläpuolella, mikäli umpikaivo sijaitsee 100 m lähempänä rannasta.

Kaavassa on annettu seuraava jätehuoltoa koskeva määräys;

Maatuvia jätteitä varten tulee rakentaa asianmukainen komposti, johon kuivakäymälä voidaan tyhjentää. Kompostisäiliö tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle rantaviivasta ja talousvesikaivosta. Palamattomat ja maatumattomat sekajätteet tulee toimittaa kunnallisen jätteenkeräyksen piiriin.

5.4.40 Muut kaavamääräykset

Rantayleiskaavassa on annettu seuraavia rakentamisen sijoittumista koskevia määräyksiä:

Rakennusten vähimmäisetäisyydet keskivedenpinnan mukaisesta rantaviivasta ovat:

- sauna 15 m*
- asuinrakennukset 40 m ja loma-asunnot 30 m, kun kerrosala alle 120 m² ja 40m, kun kerrosala yli 120 m²*
- muut rakennukset 20 m*

Rakennukseen kuuluvan katetun kuistin koko saa olla enintään puolet rakennuksen kerrosalasta, mikäli rakennus sijaitsee 30 m lähempänä rannasta.

AT-, AO-, AM-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4, RA-5 ja P-alueilla rakennuspaikan rantapuusto tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena ja kullekin rantarakennuspaikalle saadaan järjestää yksi enintään 15 x 10 m:n venevalkama- ja uimaranta-alue.

Rantametsiä tulisi käsitellä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion metsänhoitosuosituksen mukaisesti ja siten, että kiinnitetään erityistä huomiota maiseman luonnonmukaisuuteen.

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi myöntää määräyksestä poikkeuksen, jos ratkaisu parantaa rakennuksen sopeutumista maastoon ja maisemaan.

Rakennukset on sijoitettava siten, että ne muodostavat yhtenäisen rakennusryhmän. Rakennuspaikan rakennusoikeutta koskevien määräysten estämättä saadaan olemassa olevaa rakennusta peruskorjata ja tuhoutunut rakennus korvata uudella vastaavalla rakennuksella.

Tarkoituksena rantayleiskaavoituksessa on ollut helpottaa rakennuslupakäsittelyä. Tämän takia kaava on laadittu niin yksityiskohtaisesti, että valtaosa rakennusluvista olisi mahdollista myöntää suoraan rantayleiskaavan perusteella. Tätä koskeva määräys on seuraava: *Maankäyttö- ja rakennuslain 72.1 §:n nojalla määrätään, että AM-, AO-, RA-, RA-1, RA-3 ja RA-4 alueilla sekä niillä RM-alueilla, jotka on tarkoitettu vuokramökkitoimintaa varten, tätä osayleiskaavaa saadaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena.*

Määräys ei koske RA-5 alueita, joita koskevat luonnonsuojelulain nojalla annetut rauhoitusmääräykset. RA-5 alueilla on syytä edellyttää aina alueellisen ympäristökeskuksen poikkeamispäätöstä, jotta rakennusvalvonta tietää, ettei hanke ole vastoin suojelutarkoituksia.

Määräys ei ole siten varsinaisilla matkailupalvelujen alueilla, jonne suunnitellaan tavanomaista vuokramökkitoimintaa tehokkaampaa maankäyttöä ja jonne on siten eikä myöskään AP-alueilla, jonne on laadittava ensin asemakaava.

Määräys ei ole myöskään voimassa P-, PY-, TY- ja E-2 alueilla, jotka on myös tarkoitettu rakentamiseen.

Määräys ei ole voimassa AT-alueilla. Rantavyöhykkeen AT-alueet ei siten vapaudu MRL 72.1 §:n suunnittelutarpeesta, lisäksi AT-alueen määräyksessä on MRL 16.3 §:n nojalla määrätty suunnittelutarpeen koskevan myös rantavyöhykkeen ulkopuolisia kyläalueita.

Ranta-asemakaava-alueilla rantayleiskaava ei ole voimassa, ja niillä alueilla rakentaminen perustuu ranta-asemakaavoihin.

Koska radonhaitta-alueita on esitetty vain Kerimäellä ja koska Keski-Karjalan kansanterveystyön kuntayhtymä ilmoitti lausunnossaan, että Kesälahden puolella Puruvedellä ei ole todettu radonhaitta-alueita, vaikka Kerimäen Kulhankankaan radonhaitta-alue rajoittuu Kesälahden kunnanrajaan, niin rantayleiskaavassa on haluttu kuitenkin antaa varoitus mahdollisesta radonhaitasta kaavassa olevien radonhaitta-alueiden ulkopuolellakin. Tämän takia kaavassa on määräys, että *rakentamisen suunnittelussa on otettava huomioon mahdollinen radonhaitta.*

Tarkistettuun yleiskaavaehdotukseen (10.3.2003) lisättiin vielä seuraava yleinen kaavamääräys: *Mikäli rakennuspaikka tarvitsee yleiselle tielle liittymän niin rakennuslupavaiheessa on neuvoteltava tiepiirin kanssa liittymäluvista.*

Kyläalueille ja muille lähekkäin oleville rakennuspaikkojen alueille liittymät on ryhmiteltävä ja liittymäluvista on neuvoteltava tiepiirin kanssa ennen ensimmäisen rakennusluvan toteuttamista.

6 VAIKUTUSSELVITYS

6.1 Tutkimukset ja selvitykset

MRL:n 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Suunnittelun lähtökohtana ovat olleet seutukaavat, joista käyvät ilmi valtakunnalliset ja seudulliset intressit Puruvedellä.

Rantayleiskaavoissa pääpaino on perinteisesti ollut riittävässä luonto- ja maisemaselvityksissä. Työn alussa on laadittu erillinen luonto- ja maisemaselvitys, jonka tarkoituksena on ollut palvella ainoastaan rantayleiskaavoitusta. Luonto- ja maisemaselvitystä täydennettiin työn kuluessa. Luonto- ja maisemaselvitystä on pidetty hyvin laadittuna ja riittävänä.

Muinaismuistot perustuvat museoviraston aineistoon. Työn yhteydessä ei ole tehty erillistä rakennusinventointia, vaan näiltä osin on tukeuduttu olemassa oleviin inventointeihin ja seutukaavoihin. Puruvedeltä puuttuu lähes kokonaan Pihlajaveden alueen kaltaiset ”varhaisempaan kesähuvilakulttuuriin” liittyvät matkailun ja lomavieton kohteet. Rantayleiskaava-alueen ulkopuolelle jää suuri osa Punkaharjua.

6.2 Mitoitus

6.2.1 Mitoituksen vaikutus kaavan lopputilanteeseen

Rantayleiskaavoissa on osoitettu alle 1000 uutta rakennuspaikkaa Kerimäen, Punkaharjun ja Kesälahden alueelle. Uusien AO ja RA rakennuspaikkojen osuus koko Puruvedellä kaikista rakennuspaikoista on noin 39% 200 metrin rantavyöhykkeellä (selostuksen taulukko nro 11). Uusien rakennuspaikkojen osuus kaikista rakennuspaikoista on pienempi, jos laskennassa huomioidaan erilliset saunat, matkailupalvelujen alueet ja maatilojen talouskeskusten määrä. Pääosa uusista rakennuspaikoista on perinteisiä omarantaisia loma-asunnon rakennuspaikkoja. Vaikka uusien rakennuspaikkojen lukumäärä vaikuttaakin suurelta, niin todennäköisesti kaikki rakennuspaikat eivät koskaan tule toteutetuksi. Mm. Etelä-Savon ympäristökeskus on rantayleiskaavasta antamassaan lausunnossaan todennut, että Etelä-Savossa kuntien laajamittainen rantojen yleiskaavoitus on johtanut tähänhetkiseen hyvin suureen loma-asuntojen rakennuspaikkavarantoon.

Ongelmana onkin kaavoituksessa, miten ennakoida ne rakennuspaikat, jotka toteutuvat ja jotka eivät toteudu ja miten tällöin toteutetaan maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus. Rantayleiskaavoitus perustuu kantatilakohtaiseen tarkasteluun, jolloin maanomistajien tasapuolisen vaatimuksen katsotaan yleisesti tulleen toteutuneeksi. Maanomistajien tasapuolisuuden vaatimus on johdettavissa perustuslaista, jossa todetaan, että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä (perustuslaki 6.1 §).

Useissa tapauksissa rantayleiskaavan rakennuspaikat varataan jälkipolville mahdollista rakentamista varten. Nämä rakennuspaikat eivät silloin tule

milloinkaan julkisesti myytäväksi ja niiden toteutuminenkin on verraten hidasta. Mutta mitä haittaa on rantayleiskaavan mahdollisesta ylimitoituksesta? Koska pääosa rakentamisesta on lomarakentamisesta ja koska rakentamisesta ja rakennuksen tarvitsemasta kunnallistekniikasta ja pääsytiestä vastaa rakennuspaikan haltija eikä esimerkiksi kunta tai valtio, niin mahdollinen ylimitoitus ei aiheuta kunnille taloudellisia rasitteita.

Kaavaa laadittaessa useat maanomistajat esittivät omistamille mailleen korkeampaa rantamitoitusta. Tältä osin vuorovaikutukseen perustuvat suunnittelu ei ole tuottanut heidän osaltaan toivomaansa tulosta. Rantayleiskaava tullee aiheuttamaan näiltä osin merkittäviä haitallisia sosiaalisia vaikutuksia, kun mm. perikunnat eivät voi jakaa maitaan suunnitteleamalla tavallaan. Useissa tapauksissa perikunnat joutunevat luopumaan suvun rantarakennuspaikastaan, kun kenelläkään ei ole mahdollisuuksia lunastaa sisarusuuksia tai kun jäljellä olevista rakennuspaikkojen jaosta ei päästä yksimielisyyteen. Toinen vaihtoehto on tutkia rakennusoikeuden uudelleen jakamista ja lisärakentamismahdollisuuksia ranta-asemakaavan laadinnan yhteydessä.

Rakennusoikeuden osoittaminen tasapuolisesti ei ole ollut helppoa samalla kun rakennuspaikkojen sijoittamisessa on käytetty perusteena rakentamisen soveltuvuutta ja viihtyisyyttä sekä luonnon ja maiseman säilymistä.

6.2.2 Mitoitusarvio suurten saarten osalta

Kaavassa on noudatettu mitoitusta, jonka mukaan yli 100 ha saaret rinnastetaan mannerrantoihin. Suurehkoihin ilman kiinteää tieyhteyttä vailla oleviin saariin kuten Vehkasaloon, Hevossaloon ja Petäjäsaareen osoitettu lisärakentaminen on nähty ongelmalliseksi tarkistetusta kaavaehdotuksesta saaduissa lausunnoissa. Seutukaavassa ei Kerimäen Hevossaloon ole osoitettu loma-asuntoalueita. Punkaharjun Haapasalon ja Kerimäen Vehkasalon mitoitusta on alennettu (vertaa kaavaselostuksen kohta Mitoitusvyöhykkeiden tarkistus).

Kerimäen Hevossaloon mitoituksesta tehtiin kaavaprosessin loppuvaiheessa tarkastelu, jonka tulokset on esitetty seuraavassa:

Kerimäen Hevossalo on yli 100 ha saari ja siellä on käytetty kaavan mitoituserusteiden mukaan 6 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri muualla paitsi saaren luoteispäässä, jossa mitoituksena on käytetty 5 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri. Tässä tarkastelussa laskettiin rakennuspaikkojen väheneminen rantavyöhykkeellä, jos koko saaren mitoitus lasketaan 5 rakennuspaikkaan / muunnettu rantakilometri.

Hevossalossa on yhteensä 42 olemassa olevaa rakennuspaikkaa, joista yhteensä 33 on rantavyöhykkeellä. Saareen on osoitettu 48 uutta rakennuspaikkaa eli rakennuspaikkoja 90 rakennuspaikkaa.

Jos mitoituksena käytettäisiin koko Hevossalossa 5 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri vähentäisi se rakennuspaikkojen lukumäärää 11 rakennuspaikalla. Uusien rakennuspaikkojen lukumäärä alenisi 37 rakennuspaikkaan. Mitoituksen alentaminen

vähentäisi saaren rakennuspaikkojen osuutta (11/90) 12 %:lla. Hevossalon mitoituksen alentamisesta on tehty erillinen tarkastelu. Mitoituksen alentamisella 6:sta 5:een rakennuspaikkaan / rantakilometri ei ole oleellista merkitystä Hevossalon rakennuspaikkojen lopulliseen määrään. Tätä selittää osittain saassa olevien tilojen suuri lukumäärä.

Seutukaavassa ei Kerimäen Hevossaloon ole osoitettu loma-asuntoalueita. Tältä osin kaavaratkaisu eroaa seutukaavasta. Rantayleiskaavassa on noudatettu kantatilatarkasteluun perustuvaa mitoitusta. Kantatilatarkastelu ei ole ollut seutukaavoituksen lähtökohtana, jonka vuoksi rantayleiskaavan ja seutukaavan aluevaraukset poikkeavat toisistaan erityisesti alueilla missä on runsaasti vähän rakennettuja tiloja. Rantayleiskaavassa pitkän aikavälin kantatilatarkastelu on maanomistajien tasapuolista kohtelua, koska menettelyssä otetaan huomioon rantakaavalainsäädännön jälkeen tapahtuneet myynnit ja ositukset. Menettely karsii rakennuspaikkojen määrää verrattuna siihen mikäli mitoituksen tarkasteluvuodeksi otettaisiin nykyinen kiinteistöjaotus.

Vehkasaloo, Hevossaloo ja Ketolansarta lukuun ottamatta suurille saarille on ajoyhteys, joten ne muistuttavat siten saavutettavuudeltaan mannerolosuhteita. Hevossaloon on osoitettu yleinen venevalkama.

6.2.3 Mitoituksen alentaminen

Mitoitusta on alennettu osa-alueilla kaavaselostuksessa tarkemmin selostetuissa kohdissa kaavaluonnos- ja kaavaehdotusvaiheissa. Mitoituksen alentamisesta on tehty erilliset asiakirjat, joissa alentaminen on tutkittu tiloittain.

Kaavan korkeimman mitoituksen eli kyläkeskusten alueilla rannat ovat jo tiiviisti rakennettuja. Kyläkeskusalueilla on käytetty 7 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri. Kesälahdella näitä alueita on Purujärven kylässä, Poroniemessä, Mäntyranassa ja Myllylahdessa.

- Purujärven kylän kaavan korkeimmalle mitoitusvyöhykkeelle kaavassa tuli yksi uusi rakennuspaikka.
- Poroniemessä uusia rakennuspaikkoja tuli myös kaavaan yksi, joka oli siirretty kylävyöhykkeelle muualta.
- Mäntyranan osoitettiin 11 uutta rakennuspaikkaa, joista osa oli siirretty Aittosaaresta, Ignata-saaresta sekä Ketolan saaresta mantereen kylävyöhykkeelle.
- Myllylahdesta vähennettiin rakennuspaikkoja sen jälkeen kun kaava oli ollut luonnoksena nähtävillä.

Kyläkeskusten mitoitus 7 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri ei ole oleellisesti vaikuttanut uusien rakennuspaikkojen lukumäärään Kesälahdella. 7 rakennuspaikkaa / muunnettu rantakilometri perusteltiin kyläkeskusten alueilla sillä että näin asutusta haluttiin keskittää olemassa olevan asutuksen yhteyteen.

Vanha rakentamistehokkuus nostaa koko suunnittelualan keskimääräistä mitoitusarvoa. Osa maanomistajista / tiloista ei ole rakentanut eikä käyttänyt rakennusoikeutta. Osa tiloista / maanomistajista on ylittänyt huomattavasti mitoituksen mukaisen rakennusoikeuden. Korkea mitoitus johtuu myös maanomistuksen pirstoutuneisuudesta ja vanhoista rakennuspaikoista, joilla ei ole mitoituksen vaatimaa rantaviivaa. Nämä ovat merkitty kaavaan olemassa oleviksi rakennuspaikoiksi.

Kaavan rakennuspaikkakohtainen mitoitusta pienennettiin kaavaluonnokseen nähden. Ensinnäkin rakennuspaikalle ei enää sallittu rakentaa kolme vaan ainoastaan yksi loma-asunto. Toiseksi rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeutta pienennettiin saarissa 150 k-m²:sta 50-100 k-m²:iin.

Liitteessä on selvitys kaavaratkaisun mitoituksesta ja uusista rakennuspaikoista.

Mitoituksen vaikutuksia on erikseen käsitelty myös kaavoituksen yhteydessä tehdyissä Natura-arvioinneissa.

6.3 Rantayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset

6.3.1 Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 73.1 §:ssä on määritelty mm. ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset. Tämän mukaan laadittaessa mm. yleiskaavaa pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi ranta-alueelle on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

- 1) suunniteltu rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön;
- 2) luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet otetaan muutoinkin huomioon; sekä
- 3) ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta.

6.3.2 Rantamaisema

Rantayleiskaavassa on pyritty uuden asutuksen sijoittamisessa ottamaan huomioon rantamaisema ja ympäristö. Kaavan mitoituserusteena on käytetty maisemaekologista rantaluokitusta, joka perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen. Maisemallisesti arvokkaat alueet on osoitettu omalla merkinnällä kaavaan ja uudet rakennuspaikat on pyritty osoittamaan maisemallisesti arvokkaiden alueiden ulkopuolelle. Kaikissa tapauksessa uutta rakentamista ei ole voitu sijoittaa näiden alueiden ulkopuolelle, mutta tällöin maisemalliset tekijät kaavamääräyksen mukaan ohjaavat rantarakentamista ja sen sijoittumista. Vastuu näiden tavoitteiden toteutumisesta jääkin pitkälti rakennusvalvonnalle.

Muu maankäyttö kuin rakentaminen on lähinnä maa- ja metsätalous. Useilla arvokkaille alueilla on annettu puiden kaatamista koskeva joko ehdoton toimenpidekielto tai kunnanhallituksen luvanvaraisuuteen perustuvat ehdollinen

toimenpiderajoitus. Kunnanhallituksen lupaharkinnan pohjaksi jää tällöin kaavamerkinnän tavoitteet ja MRL 39.4 §:n vaatimus, että yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Luonnonsuojelu

Rantayleiskaavassa on otettu huomioon luonnonsuojelu sellaisenaan, kun sen ollut tiedossa kaavaa laadittaessa. Kaavan pohjaksi on laadittu luonto- ja maisemaselvitys, jonka tulokset näkyvät erilaisina ympäristöarvojen huomioonottamisina kaavassa. Puruvedelle on esitetty uusia luonnonsuojelualueita, jotka eivät sisälly valtakunnallisiin suojeluohjelmiin. Näiden kohteiden arvo on ollut tällöin paikallinen. Natura 2000 –verkostoon ehdotetuilla Puruveden keskeisillä saarilla on käytetty 25 % pienempää mitoitusta. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun periaate ei salline tämän suurempaa eriarvoisuutta maanomistajien kesken.

Luonnon ominaispiirteet

Puruveden ominaispiirteisiin kuuluvat laajat selkävedet ja harjusaaret - ja niemet ja laajojen vesien selkävesilinnut. Puruveden selkävesilinnustoon kuuluvat kuikka, selkälokki, kalatiira ja koskelo. Puruvesi on veden laadultaan erinomaisen puhdas- ja kirkasvetinen nuottaruoho -tyypin järvi. Rantojen kasvillisuus on hyvin niukkaa. Saarten ja mannerrantojen kasvillisuus on harjualueille tyypillistä. Metsät ovat pääosin karun ja kuivan kankaan männiköitä. Muutamia laajaa lahdet ovat luonteeltaan reheviä ja niillä on monipuolinen rantalinnusto. Näissä lahdissa pesii tai ruokailee mm. kalasääksi, kaulushaikara, ruskosuohaukka ja härkälintu.

Uhanalaisen selkävesilintujen ja merkittävien rantavesilinnuston pesimäalueille ja -paikoille tai aivan niiden läheisyyteen ei ole osoitettu loma-asutusta tai pysyvää asutusta esim. kaavassa kuikan pesäpaikoille tai aivan niiden läheisyyteen (noin 150-200 metrin päähän) ei pääosin ole osoitettu loma-asutusta. Merkittävimmät lintuluodot ja -saaret sekä lahdet on osoitettu SL - alueeksi tai arvokkaaksi luontokohteeksi.

Loma-asutuksen lisääntymisen myötä linnustoon kohdistuva häirintä kasvaa mm. retkeilyn ja veneilyn seurauksena. Erityisesti tästä kärsii selkälokki, jota on häirinyt nykyinenkin vesiliikenne ja retkeily. Selkälokilla häirinnän lisääntyminen on erityisesti mahdollista niillä alueilla, missä pesäpaikka on venereitin varressa ja pesä on riittävän kokoisella saarella, jolle voi rantautua. Lisääntyvä loma-asutus lisää myös todennäköisyyttä, että tahaton tai tahallinen häirintä kasvaa kallioluodoilla olevilla lokki- ja tiirakolonioissa. Esim. viime vuosina on Käräjäkallion ja Vakankallion tiira- ja loppipesiä on useasti tuhottu ja lintuja häiritty. Tätä haittaa voidaan lieventää määräämällä luonnonsuojelumääräyksissä mairinnouskielto niillä luodoille tai saarille, jotka kaavassa on osoitettu SL- alueeksi. Lisääntyvän häirinnän seurauksena eräiden lintujen kannat, kuten selkälokin, voivat pitkällä aikavälillä taantua.

Lisäksi rantaluonnon pirstoutuminen vähentää eläimille sopivia pesimäympäristöjen lukumäärää.

Rantarakentamisen seurauksena nykyinen kasvillisuusjakauma muuttuu. Luonnontilainen kasvillisuus väistyy rakentamisalueilta ja näiden alueiden kasvillisuus tulee olemaan kulttuurivaikutteista kasvillisuutta. Puruveden kaava-alueelta tiedossa olevat merkittävimmät kasviesiintymät jäävät rakentamisen ulkopuolelle.

Maisema-arvot

Myös luonnonmaisema-arvot perustuvat pitkälti juuri kaavan yhteydessä tehtyyn luonto- ja maisemaselvitykseen. Lisäksi seutukaavoituksen ohjausvaikutus näkyy kulttuurimaisemien merkitsemisenä kaavaan. Puruveden maisema-arvot painottuvat kuitenkin pääasiassa luonnonmaisemaan, ei kulttuurimaisemaan.

Puruvedelle keskeiset maisema-alueet eli rantojensuojeluohjelmassa olevat Puruveden aavat selät saarineen on kaavalla pystytty turvaamaan.

Kaavaan arvokkaat maisemakohteet merkittiin maisemallisesti arvokkaiksi alueiksi (vaakarasterimerkintä kaavassa). Näille alueille on pyritty välttämään uusien rakennuspaikkojen osoittamista. On huomattavaa että maisemallisesti arvokkailla alueilla on olemassa olevia rakennuspaikkoja. Maisema-alueen kaavamääräyksillä määrätään mm. että alueen pääkäyttötarkoituksen mukainen toiminta ja rakentaminen on sopeutettava alueen maisemallisiin arvoihin ja että alueen maisemakuvaa ei saa turmella.

Seuraavassa tarkastellaan kunnittain alueet, joissa uusia rakennuspaikkoja on osoitettu maisemallisesti arvokkaille alueille:

Kerimäellä arvokkaita maisema-alueita, joille uusia rakennuspaikkoja on osoitettu on Nunnanniemi, josta osa uusista rakennuspaikoista siirrettiin pois. Uudet rakennuspaikat sijaitsevat Nunnanniemessä olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteydessä. Niemen koillispuolelta kaikki rakennuspaikat poistettiin kaavoituksen loppuvaiheessa.

Mustasaaren länsipuolella olevaan Naisten saareen on osoitettu uusi rakennuspaikka. Kaavassa rakennuspaikka ei voi siirtää. Rakennuspaikka on osoitettu saaren pohjoispuolelle jotta maisemallinen haitta olisi pienempi.

Toinen laaja maisemallisesti arvokas alue, jonka sisäpuolelle on jouduttu osoittamaan uusia rakennuspaikkoja on Paavalinsaari. Näitä paikkoja ei voi siirtää ja Paavalinsaaren ympäristössä onkin osa rakennuspaikoista merkitty korvattavaksi rakennuspaikoiksi luontoselvityksen täydennyksessä todettujen arvojen vuoksi.

Herttuasaaren länsiosaan Unikuopan kallion lähelle on osoitettu uusi rakennuspaikka, joka sivuaa maisemallisesti arvokkaaksi merkittyä aluetta. Samoin Vartiosaaren ja Eteissaaren välille. Rauvanniemen Käärmeniemen, sekä Hanhilahden (Kiukuuunsaari) merkittyjen maisemallisesti arvokkaiden alueiden reunoille on osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Rakennuspaikat eivät aiheuta merkittävää maisemamuutosta kyseisillä alueilla.

Kesälahdella arvokkaita maisema-alueita, joille uusia rakennuspaikkoja on osoitettu on Ristilahden pohjoisrannalle tilalle 24840300200059, joka kokonaisuudessaan sijaitsee arvokkaan maisema-alueen sisällä.

Suurikylän rantaan on tilalle 24840300390024 osoitettu uusi rakennuspaikka kaavan maisemallisesti arvokkaalle alueelle, tilalla ei ole muualla rantaa.

Kärjäselällä olevaan Raatosaareen tilalle 24840300210020 on osoitettu rakennuspaikka, tilalla ei ole muualla rantaa.

Pienen Aittolahden uudet rakennuspaikat rajoittuvat Susilahden maisemallisesti arvokkaaseen alueeseen.

Punkaharjulla maisemallisesti arvokkaita alueita, joille uusia rakennuspaikkoja on osoitettu on Muholanlahden Kontionlahden laaja maisema-alue. Alue on suhteellisen rakennettua aluetta ja uudet rakennuspaikat eivät täten muuta alueen maisemallista luonnetta. Uusien rakennuspaikkojen siirto ei ole mahdollista.

Susiniemen Malisenkallion maisemallisesti arvokkaan alueen itäreunaan tilan Koskela Rn:o 3.34 alueella siirrettiin rakennuspaikka tarkistetusta kaavayleiskaavaehdotuksesta saadun muistutuksen perusteella. Rakennuspaikka merkittiin suureksi, jotta rakennus voidaan sijoittaa kauemmaksi rantaviivasta maisemallisten arvojen vuoksi.

Saunasaareen Lukanlahden pohjoisosaan on osoitettu uusi rakennuspaikka olemassa olevan rakennuspaikan viereen.

Putkinimen Liistelahden maisemallisesti arvokasta aluetta rajoittaa uudet rakennuspaikat. Pohjoispuolelle uusi rakennuspaikka on osoitettu olemassa olevan rakennuspaikan viereen ja eteläpuolella uudet on osoitettu neljän rakennuspaikan ryhmäksi. Putkinimen koko pohjoisranta sekä Kärjäkankaan Vääräniemen alue on maisemallisesti arvokasta aluetta. Alueelle osoitetut uudet rakennuspaikat on osoitettu mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen, alueella on käytetty maisemaekologisen mitoituksen alhaisinta mitoitusarvoa (4 rak.paikkaa / muunnettu ranta-km).

Likolahden pohjoisrannalle on osoitettu uusi rakennuspaikka maisema-alueen sisään olemassa olevan rakennuspaikan viereen, maisema-alueen reunaan on osoitettu lisäksi uusia rakennuspaikkoja.

Vaaran kylän Mehtolanniemen maisema-alueelta mitoitusta alennettiin niin että alueelle jäi kaksi uutta rakennuspaikkaa.

Rantojen rakentamisalueilla maisemalliset vaikutukset riippuvat rakennusten sijoittamisesta sekä rantavyöhykkeen käsittelystä. Kaavassa annettujen määräysten lisäksi rakennuslupaviranomaisilla on maiseman säilymisen kannalta paljon merkitystä.

6.3.3 Virkistys

Kaavassa on esitetty pieniä virkistysalueita eri puolille Puruvedtä. Useimmat näistä palvelee lähinnä veneilijöitä. Virkistysalueet on merkitty sen perusteella, mihin on tarkoituksenmukaista yhteiskunnan järjestää retkeilijöille palveluita, kuten jätehuolto ja mahdolliset nuotiopaikat. Kuntien keskustaajamat eivät ulotu kaava-alueelle, mutta näiden asukkaiden virkistystarpeet saattavat osin purkautua myös Puruveden rantayleiskaava-alueelle.

Kaavassa jää runsaasti rantoja maa- ja metsätalousalueilla, joissa on mahdollista liikkua jokamiehen oikeudella. Koska kuntien asukasmäärä on pieni, ei ole suurta tarvetta suunnitella erikseen laajoja virkistysreittejä ja -alueita paikallisten asukkaiden tarpeiden tyydyttämiseksi, vaan tämä voidaan hoitaa pitkälti maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla ja muutamilla virkistysalueilla, jonne on järjestetty virkistyspalvelut.

Seudullisen virkistystarpeen ohjaamiseksi alueelle on ohjeena käytetty maakuntakaavoja, joiden suunnittelussa nämä on otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 28.3 §:n 7-kohdan mukaisesti.

6.3.4 Vesiensuojelu

Kaava-alueella ei ole juuri teollisuutta lainkaan. Suurin vesien saastuttaja Puruvedellä on kuntien keskustaajamat, maatalous ja haja-asutus. Keskustaajamat ja niiden jätevesihuolto eivät kuulu rantayleiskaavaan. Maataloutta varten ei yleiskaavalla voida antaa sitovia vesiensuojelumääräyksiä, maatalouden vesiensuojelua voidaan parhaiten edistää muilla ohjauskeinoilla kuten maataloustukiin perustuvilla taloudellisin ohjauskeinoin.

Haja-asutusta varten kaavassa on annettu verraten tiukat jätevesien käsittelymääräykset. Näiden vaikutuksesta Puruveden pitäisi säilyä tulevaisuudessa puhtaana ja puhdistua edelleen, kun vanhaa rakennuskantaa aikaa myöten korjataan ja niiden jätevesien käsittelyä parannetaan.

Yksi mahdollinen vesiensaastuttajaryhmä ovat moottoriveneilijät, mikäli moottoriveneistä pääsee vesistöön päästöjä. Rantayleiskaavassa ei kuitenkaan voida rajoittaa liikkumista, vaan liikkumisen ohjaamiseksi on käytettävä muita ohjausvälineitä, kuten vesiliikennelakia.

Vesiensuojelua on erikseen käsitelty myös kaavoituksen yhteydessä tehdyssä Natura-arvioinnissa.

Natura-arvioinnissa selvitettiin vaikutuksia Puruveden veden laatuun sekä Natura-ohjelmaan kuuluviin suojeltaviin alueisiin kuten Puruveden keskeisiin saariin ja valkoselkätikkametsiin.

Vesistöön kohdistuvien vaikutusten osalta noin 250 uuden vakituisen asukkaan ja runsaan 3000 uuden loma-asukkaan johdosta Puruveden typpi- ja fosforikuormitus

kasvaa vain alle 1 %. Asia tutkittiin myös erikseen kahdella suljetummalla lahdella, ja tulokset eivät tältä osin juurikaan muuttuneet.

Taulukko 23. Rantayleiskaavan mukaisen asutuksen kasvun aiheuttama vesistökuormituksen kasvu.

Alue	Asutuksen kasvusta aiheutuva vesistön kokonaiskuormituksen kasvu nykytilanteeseen verrattuna, %	
	Fosfori	Typpi
Koko Puruveden alue	+0,7 %	+0,1 %
Aittolahden alue	+0,7 %	+0,1 %
Pihlajaniemenselän alue	+0,9 %	+0,2 %

Loma-asutuksen vaikutus Puruveden fosfori- ja typpipäästöihin on siis kokonaisuudessaan pieni. Merkittävämpiä vesistön laatuun vaikuttavia paikallisia tekijöitä ovat maa- ja metsätalous sekä muutamat yksittäiset pistekuormittajat (taajamat, teollisuus). Suurin kuormittaja on kuitenkin kaukolaskeuma Puruveden ulkopuolelta ja luonnonhuuhtouma Puruveden valuma-alueelta. Vaikutustarkastelu vesistön osalta on esitetty tarkemmin kaavaselostuksen liitteenä.

6.3.5 Rakentamattomat rannat

Ranta-alueille on jätävä riittävästi yhtenäisiä rakentamattomia alueita. MRL:n yksityiskohtaisessa perusteluissa todetaan, että rakentamattomien alueiden riittävyys ratkaistaan tapauskohtaisesti. Uusi lisärakentaminen luonnollisesti sulkee rantoja, mutta kaavassa on pyritty keskittämään rakentamista osin maanomistajien tahdon vastaisestikin, jotta jäisi riittävästi yhtenäisiä rakentamattomia alueita. Näiltä osin vuorovaikutukseen perustuvalla suunnittelulla on pyritty yhteisymmärryksen saavuttamiseen maanomistajien kanssa. Ongelmana kaavaa laadittaessa on maanomistuksen pirstoutuneisuus, jolloin rakentamisalueita ei voida riittävästi keskittää. Puruvesi oli tältä osin helpompi suunnitella, jos maanomistajia olisi vähän.

Pisimmät yhtenäiset vapaat rannat ovat valtion omistamalla Natura 2000 – verkostoon kuuluvilla alueilla sekä metsäntutkimuslaitoksella Mäkrässä, Patasalossa ja Laukansaareissa. Kaavassa kuitenkin jää kokonaan tai osin rakentamattomia rantoja myös valtion maiden ulkopuolellekin. Kaavassa ei ole osoitettu uutta rakentamista alle 2 hehtaarin rakentamattomille saarille. Yhtenäisten vapaiden rantaosuuksien määrä mantereella ja saarilla, jonne on olemassa kiinteä tieyhteys vaihtelee alueittain, koska muutamat alueet ovat jo entuudestaan rakennettu lähes täyteen kuten Kesälahdella Hummonselän puoleiset rannat. Pisin yhtenäinen mannerrantaosuus, joka on yksityisen omistuksessa ja joka ei sisälly ranta-asemakaava-alueisiin, on Pihlajaniemessä Kerimäellä, pituus 1,5 km.

Vapaan rantaviivan (korttelin rajasta – korttelin raja) muutoksen analysointi rantayleiskaavassa on tehty muissa paitsi taulukossa 22 vapaata rantaa mittaavasta murtoviivasta. Taulukossa 22 vertailtavina lukuarvoina on käytetty todellisen rantaviivan pituutta. Muutos käytettävistä arvoista taulukossa 22 on tehty sen vuoksi, että pituudet saataisiin vertailukelpoisiksi keskenään vertailtaessa vapaan rannan osuutta todellisesta rantaviivasta. Vaikka vertailu tehdäänkin yhdessä taulukossa todellisesta rantaviivasta ja muissa taulukoista murtoviivasta ei asian informatiivisuus häviä, koska luvut ovat suhteessa verrannollisia toisiinsa nähden ja samassa yhteydessä suoritettava vertailu suoritetaan samaan ”yksikköön” todelliseen- tai murrettuun rantaviivaan muutettuna.

Taulukko 22 vapaitten rantojen pituus on murtoviiva, joka muutettu vastaamaan todellista rantaviivaa tietyllä korotuksella, joka on laskettu kunnittain murtoviivan ja todellisen rantaviivan suhteen. Korotukset ovat Kerimäki 21,2 %, Kesälahti 22,8 % ja Punkaharju 30 %. Puruveden rantayleiskaavan vapaan rannan osuus todellisesta rantaviivasta (775 km) on nyt 88 % eli noin 680 km. Kaavan mukaisen uusien rakennuspaikkojen toteutuessa vapaan rantaviivan osuus laskee 88 %:sta 74 %:n eli noin 575 km:n. Kilometreinä vapaan rannan vähennys on 105,4 km:ä. Kuntakohtainen % osuuden muutos on luettavissa taulukosta 22. Taulukon muissa sarakkeissa vapaaksi rantaviivaksi on huomioita 100 m, 300m, 500m ja 1000m ylittävät kaistaleet.

Tarkastelu osoittaa vapaan rantaviivan %-osuuden muuttumisen kaavan mukaisen mitoituksen toteutuessa. Eri kaistaleilla tapahtuva rantaviivan %

pituuden muutos todelliseen rantaviivaan verrattuna on koko kaava-alueella 13,6-16 % yksikköä.

Taulukko osoittaa muun muassa sen, että kaavassa osoitettujen uusien rakennuspaikkojen toteutumisen myötä vapaan rannan osuus todellisesta rantaviivasta on:

- Kaikki vapaat rannat 74,4 %,
- yli 100 metrin kaistaleet 71,4 %,
- yli 300 metrin kaistaleet 58,3 %,
- yli 500 metriä 48,7 % ja
- yli 1000 metriä 29,8 %.

Kilometrimääräiset vähennykset tarkasteltavana olevista rantakaistaleista ovat:

- kaikki vapaat rannat 105,4 km,
- yli 100metrin kaistaleet 109,4 km:ä,
- yli 300 metrin kaistaleet 123,9 km:ä,
- yli 500 metrin kaistaleet 117,7 km:ä ja
- yli 1000 metrin kaistaleet 115,3 km:ä

Taulukko 24. Vapaan rannan % osuus rantayleiskaava-alueella todellisesta rantaviivasta

	Vapaat rannat		Vapaat rannat yli 100 m		Vapaat rannat yli 300 m		Vapaat rannat yli 500 m		Vapaat rannat yli 1000 m	
	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa
Kerimäki 384,3 km	336,8 km	283,9 km	327,1 km	271,6 km	289,2 km	223,6 km	251,6 km	181,4 km	182,5 km	123,1 km
%- osuus	87,6 %	73,9 %	85,1 %	70,7 %	75,3 %	58,2 %	65,5 %	47,2 %	47,5 %	32,0 %
Kesälahti 129,3 km	102,3 km	83,4 km	97,6 km	77,7 km	80,4 km	60,2 km	63,7 km	45,9 km	38,8 km	21,0 km
%- osuus	79,1 %	64,5 %	75,5 %	60,1 %	62,2 %	46,6	49,3 %	35,5 %	30,0 %	16 %
Punkaharju 261,4 km	243,2 km	209,6 km	238,2 km	204,2 km	206,1 km	168,0 km	180,0 km	150,3 km	125,1 km	87,0 km
%- osuus	93,0 %	80,2 %	91,1 %	78,1 %	78,8 %	64,3 %	68,9 %	57,5 %	47,6 %	33,3 %
Yht. 775,0 km	682,3 km	576,9 km	662,9 km	553,5 km	575,7 km	451,8 km	495,3 km	377,6 km	346,4 km	231,1 km
%- osuus	88,0 %	74,4 %	85,5 %	71,4 %	74,3 %	58,3 %	63,9 %	48,7 %	44,7 %	29,8 %

Taulukko 23 osoittaa tarkasteltavien kaistaleiden sisällä %-muutoksen alku- ja lopputilanteen välillä. Eli %-muutos rivillä oleva luku esittää sen, kuinka monta prosenttia vähemmän rantaviivaa on keskimäärin kaavan mukaisen rakennusoikeuden toteutuessa tarkasteltavana olevalla kaistaleella. Taulukko osoittaa, että kaikkien vapaiden rantojen prosentuaalinen vähennys koko kaava-alueella alku- ja lopputilanteen välillä on 15,5 %. Kaikkiaan vapaata rantaa katoaa todellisena rantaviivana edellä mainittu n. 106 km:ä, joka saadaan myös taulukosta 23, kun käytetään muuntokerrointa, joka on koko kaava-alueella käsiteltäessä 24,6 %. Kuntakohtaiset muutokset ovat luettavissa taulukosta

kunkin kunnan rivin kohdalla, ja kilometrien muuntokertoimet on annettu taulukkoa 22 käsittelevässä kappaleessa.

Taulukosta 23 voidaan nähdä se, että suurimmat prosentuaaliset muutokset tapahtuvat yli 1000 metriä pitkien vapaiden rantakaistaleiden osalta. Tämä luku ilmoittaa sen, että yli 1000 metriä pitkistä rantakaistaleista katoaa noin kolmasosa lyhyempien kaistaleiden sarakkeisiin kaavan mukaisen rakennusoikeuden toteutuessa.

Taulukko 25. Vapaan rannan muutos tarkastelu kaistaleittain

	Vapaat rannat		Vapaat rannat yli 100 m		Vapaat rannat yli 300 m		Vapaat rannat yli 500 m		Vapaat rannat yli 1000 m	
	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa
Kerimäki	277,9 km	234,2 km	269,9 km	224,1 km	238,6 km	184,5 km	207,6 km	149,7 km	150,6 km	101,6 km
%- muutos	100 % - 84,27 % = 15,75 %		100 % - 83,03 % = 16,97 %		100 % - 77,33 % = 22,67 %		100 % - 72,11 % = 27,89 %		100 % - 67,46 % = 32,54 %	
Kesälahti	83,3 km	67,9 km	79,5 km	63,3 km	65,5 km	49,0 km	51,9 km	37,4 km	31,6 km	17,1 km
%- muutos	100 % - 81,51 % = 18,49 %		100 % - 79,62 % = 20,38 %		100 % - 74,81 % = 25,19 %		100 % - 72,06 % = 27,94 %		100 % - 54,11 % = 45,89 %	
Punkaharju	187,2 km	161,2 km	183,2 km	157,1 km	167,8 km	136,8 km	146,6 km	115,6 km	96,2 km	66,9 km
%- muutos	100 % - 86,11 % = 13,89 %		100 % - 85,75 % = 14,25 %		100 % - 81,53 % = 18,47 %		100 % - 78,85 % = 21,15 %		100 % - 69,54 % = 30,46 %	
Yht.	548,4 km	463,3 km	532,6 km	444,5 km	471,9 km	370,3 km	406,1 km	302,7 km	278,4 km	185,6 km
%- muutos	100 % - 84,48 % = 15,52 %		100 % - 83,35 % = 16,65 %		100 % - 78,5 % = 21,5 %		100 % - 74,5 % = 25,5 %		100 % - 66,7 % = 33,3 %	

Vaikka taulukon 23 mukaan yli 1000 metrin vapaista rantakaistaleista katoaakin kaavan mukaisen rakennusoikeuden toteutuessa kolmasosa jää silti taulukon 24 mukaan yli 1000 metrin kaistaleiden osuudeksi kaikesta vapaasta rantaviivasta 40 %. Kaiken vapaan rannan osuus yli 1000 metrin kaistoista vähenee 10 % kaavan toteutuessa eli osuuden ollessa nykyisin 50 % tulee se olemaan kaavan toteuduttua 40 %. Taulukko 24 osoittaa myös sen, että kaikesta vapaasta rannasta 80 % on yli 300 metrin kaistaleissa. Tämä osoittaa, että ainoastaan 20 % vapaasta rantaviivasta on alle 300 metrin kaistaleissa ja näistäkin vain 4 % on alle 100 metrin kaistaleissa.

Taulukko 26. Vapaan rannan prosenttiosuus kaistaleittain kaikesta vapaasta rannasta

	Vapaat rannat		Vapaat rannat yli 100 m		Vapaat rannat yli 300 m		Vapaat rannat yli 500 m		Vapaat rannat yli 1000 m	
	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa
Kerimäki	277,9 km	234,2 km	269,9 km	224,1 km	238,6 km	184,5 km	207,6 km	149,7 km	150,6 km	101,6 km
%-osuus vapaasta rannasta alussa	100 %		97,1 %		85,9 %		74,7 %		54,2 %	
%-osuus vapaasta rannasta lopussa	100 %		95,7 %		78,8 %		63,9 %		43,4 %	
Kesälahti	83,3 km	67,9 km	79,5 km	63,3 km	65,5 km	49,0 km	51,9 km	37,4 km	31,6 km	17,1 km
%-osuus kaikesta rannasta alussa	100 %		95,4 %		78,6 %		62,3 %		37,9 %	
%-osuus rannasta lopussa	100 %		93,2 %		72,2 %		55,1 %		25,2 %	
Punkaharju	187,2 km	161,2 km	183,2 km	157,1 km	167,8 km	136,8 km	146,6 km	115,6 km	96,2 km	66,9 km
%-osuus kaikesta rannasta alussa	100 %		97,9 %		89,6 %		78,3 %		51,4 %	
%-osuus kaikesta rannasta lopussa	100 %		97,5 %		84,9 %		71,7 %		41,5 %	
Yht.	548,4 km	463,3 km	532,6 km	444,5 km	471,9 km	370,3 km	406,1 km	302,7 km	278,4 km	185,6 km
%-osuus kaikesta rannasta alussa	100 %		97,1 %		86,1 %		74,1 %		50,8 %	
%-osuus kaikesta rannasta lopussa	100 %		95,9 %		79,9 %		65,3 %		40,1 %	

Taulukko 25 osoittaa rantayleiskaavan osoittaman rakennusoikeuden vaikutuksen vapaan rannan ”pirstaloitumiseen”. Taulukossa on laskettu vapaiden rantojen kaistaleiden kappalemäärät tarkastelukaistoittain ja niiden keskimääräinen pituus. Koko kaava-alueella vapaiden rantojen kaistaleet lisääntyvät hieman alle sadalla kappaleella samalla, kun niiden keskimääräinen pituus laskee sadalla metrillä. Tämä osoittaa sen, että kaikkea kaavassa osoitettua uutta rakentamista ei ole voitu sijoittaa olemassa olevan loma- / asuntorakenteen välittömään yhteyteen, vaan aikaisemmin vapaita rantakaistaleita on jouduttu pirstomaan. Yhtenäisen vapaan rannan ”pirstaloituminen” on lisännyt 100-300 metrin kaistaleiden lukumäärää, mutta samalla niiden keskimääräinen pituus on vähentynyt 120 metrillä. Kaikissa muissa vapaan rannan tarkastelukaistoissa 300 metristä ylöspäin vapaan rannan kaistaleiden lukumäärä on vähentynyt koko kaava-alueella silmällä pitäen, mutta tämä kehitys on ollut välttämätöntä rakennusoikeuksia sijoiteltaessa ranta-alueelle kantatilatarkastelun perusteella.

Kaikkiaan vapaan rannan osuus on saatu pidettyä varsin korkeana runsaasta rakennusoikeuden lisäyksestä huolimatta. Näin mitoituksen yhteydessä on onnistuttu toteuttamaan rantayleiskaavalle asetettu tavoite vapaan rantaviivan säilyttämisestä.

Taulukko 27. Vapaan rannan keskiarvo ja kappalemäärä tarkastelu kaistaleittain

	Vapaat rannat		Vapaat rannat yli 100 m		Vapaat rannat yli 300 m		Vapaat rannat yli 500 m		Vapaat rannat yli 1000 m	
	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa	nyt	lopussa
Kerimäki	277,9 km	234,2 km	269,9 km	224,1 km	238,6 km	184,5 km	207,6 km	149,7 km	150,6 km	101,6 km
k.a / kpl alussa	518,4 m / 536 kpl		666,3 m / 405 kpl		1042,1 m / 229 kpl		1441,6 m / 144 kpl		2352,7 m / 64 kpl	
k.a / kpl lopussa	387,1 m / 605 kpl		513,9 m / 436 kpl		886,9 m / 208 kpl		1290,2 m / 116 kpl		2162,7 m / 47 kpl	
Kesälahti	83,3 km	67,9 km	79,5 km	63,3 km	65,5 km	49,0 km	51,9 km	37,4 km	31,6 km	17,1 km
k.a / kpl alussa	362,2 m / 230 kpl		476,2 m / 167 kpl		752,5 m / 87 kpl		997,3 m / 52 kpl		1503,1 m / 21 kpl	
k.a / kpl lopussa	293,9 m / 231 kpl		405,5 m / 156 kpl		671,9 m / 73 kpl		891,3 m / 42 kpl		1426,0 m / 12 kpl	
Punkaharju	187,2 km	161,2 km	183,2 km	157,1 km	167,8 km	136,8 km	146,6 km	115,6 km	96,2	66,9 km
k.a / kpl alussa	596,1 m / 314 kpl		715,7 m / 256 kpl		970,1 m / 173 kpl		1253,0 m / 117 kpl		2091,0 m / 46 kpl	
k.a / kpl lopussa	479,3 m / 337 kpl		581,8 m / 270 kpl		844,4 m / 162 kpl		1090,3 m / 106 kpl		1858,7 m / 36 kpl	
Yht.	548,4 km	463,3 km	532,6 km	444,5 km	471,9	370,3 km	406,1 km	302,7 km	278,4 km	185,6 km
k.a / kpl alussa	492,2 m / 1080 kpl		619,4 m / 828 kpl		921,6 m / 489 kpl		1230,6 m / 313 kpl		1982,3 m / 131 kpl	
k.a / kpl lopussa	386,8 m / 1173 kpl		500,4 m / 862 kpl		801,1 m / 443 kpl		1090,6 m / 264 kpl		1815,8 m / 95 kpl	

6.4 Natura 2000 –verkosto ja Natura-arviointi

Kaavoituksen yhteydessä on tehty erilliset Natura-arvioinnit. Yleiskaavaehdotuksen (15.3.2001) Natura-arviointi on päivätty 29.3.2001.

Tarkistetun yleiskaavaehdotuksen (10.3.2003) Natura-arvioinnin täydennys on päivätty 10.3.2003.

Etelä-Savon ympäristökeskus totesi tarkistetusta kaavaehdotuksesta 14.4.2003 annetussa lausunnossaan että Puruveden kaavaehdotus ei todennäköisesti

merkityksellisesti heikennä kaava-alueella tai sen läheisyydessä sijaitsevien Natura-alueiden luonnonarvoja. Pohjois-karjalan ympäristökeskus katsoi lausunnossaan 14.4.2003 että tehty Natura-arviointi täyttää luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimukset. Kaavalla ei heikennetä merkittävästi Natura-alueen luonnonarvoja, mikäli lausunnossa esitetyt lieventämistoimenpiteet toteutetaan ja mikäli kaavaan lisätään lausunnossa esitetty kaavamääräys

6.5 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavan toteuttamista vastaa pääosin yksityiset. Mikäli rakennustoiminta Puruvedellä vilkastuu, merkitsee se parempaa työllisyyttä rakennustoiminnassa. Puruveden seutu kuuluu Suomen väestötappioalueisiin, ja siksi kaikkinaisen elinkeinotoiminta on elintärkeää seudulle. Rakentaminen on paikallista ja siten hyvin paikallista väestöä suoranaisesti ja välillisesti työllistävää.

Kaava on pyritty laatimaan siten, ettei yhteiskunnalle aiheutuisi taloudellisia velvoitteita vesihuollon järjestämisessä ja pääsyteiden rakentamisessa. Kuitenkin tavoiteltavaa olisi keskitetyn vesihuoltoverkoston rakentaminen tiheimmin asutuille seuduille Enanniemeen, Turtianniemeen, Laukansaareen, Ruokolahteen, Ruokoniemeen, Hälvään, Poroniemeen ja Suurikylään Ristilahdella.

Kaavamääräyksillä on pyritty siihen, että ne eivät aiheuttaisi luonnonsuojelualueita lukuunottamatta yhteiskunnalle korvausvelvollisuuksia maankäyttörajoitusten takia. Määräysten pitäisi olla maanomistajille kohtuullisia. Maankäyttörajoitukset ovat pinta-alaltaan pieniä tai sisällöltään lieviä, eikä niiden pitäisi siten olla kohtuuttomia.

Kesälahdella Vakanlahti-Karasniemen virkistysalue Ruokkeenniemellä on yksityisomistuksessa, joka on merkittävin alue rantayleiskaavassa, jonka kunnan tulisi hankkia omistukseensa. Lisäksi Puruvedellä on muutama uimaranta yksityisten mailla, joiden käytöstä tulisi neuvotella maanomistajien kanssa.

Rantayleiskaavassa on esitetty runsaasti uusia väyliä retkeilykohteisiin ja yleisiin venesatamiin. Näiden toteuttaminen on pitkälti yhteiskunnan velvollisuus.

6.6 Puruveden rantayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

6.6.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet rantayleiskaavoituksessa

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan vuonna 2001, jolloin Puruveden rantayleiskaava oli ehdotusvaiheessa. Siksi valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden selvittäminen rantayleiskaavatyössä on tehty kaavan loppuvaiheessa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteiden toteutumista tulee edistää valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa. Tavoitteissa ilmaistaan valtioneuvoston näkemys valtakunnallisesti merkittävistä alueidenkäytön kysymyksistä, mutta ei oteta kantaa niiden ratkaisemiseen. Tavoitteet on jaettu alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella yleis- ja

eritystavoitteisiin. Yleistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia periaatteellisia linjauksia. Sen sijaan erityistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia velvoitteita.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Yleistavoitteisiin on tarkoitettu sovellettavaksi lain 24 §:n 2 momentissa määriteltyjä, alueidenkäytön suunnittelua koskevia oikeusvaikutuksia vain yleispiirteisen kaavoituksen osalta. Yleistavoitteita ei ole tarkoitettu käytettäväksi asemakaavojen eikä rakentamista ja maankäyttöä suoraan ohjaavien yleiskaavojen sisällön oikeudelliseen arviointiin. Erityistavoitteisiin on tarkoitettu sovellettavaksi maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentissa määriteltyjä, alueidenkäytön suunnittelua koskevia oikeusvaikutuksia kaikkien kaavojen osalta, mikäli tavoitetta ei ole kohdennettu koskemaan vain tiettyä kaavatasoa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n 3 momentin mukaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita annettaessa on otettava huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 1 §:ssä säädetyt lain yleiset tavoitteet ja 5 §:ssä säädetyt alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet. Lain yleisenä tavoitteena on järjestää alueidenkäyttö niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävälle kehitykselle. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet täsmentävät ja syventävät lain yleisiä tavoitteita ja niistä johdettuja kaavojen sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta. Ekologisesti kestävä kehitys tarkoittaa kestävää energian ja luonnonvarojen käyttöä, ympäristökuormituksen sopeuttamista luonnon sietokykyyn, kestävää materiaalitaloutta sekä biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä. Taloudellisesti kestävä kehitys edellyttää, että ratkaisujen tulee olla yhtä aikaa sekä taloudellisesti että ekologisesti järkeviä ja tehokkaita. Taloudellinen kestävyys merkitsee kansallisvarallisuuden säilyttämistä ja sen kartuttamisedellytysten luomista. Sosiaalisesti kestävä kehitys edellyttää kansalaisten hyvinvoinnin turvaamista ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden edistämistä. Kulttuurisen kestävyuden kannalta on tärkeää vaalia kansallisen kulttuuriperinteen alueellisia ominaispiirteitä

Hyvän elinympäristön tärkeitä ominaisuuksia ovat terveellisyys, turvallisuus, toimivuus ja viihtyisyys. Elinympäristön laadun parantaminen edellyttää näiden vahvistamista niin, että samalla otetaan huomioon tasavertaisesti eri väestöryhmien tarpeet. Mittakaavaltaan inhimillisellä yhdyskuntarakentamisella on oleellinen merkitys luotaessa edellytyksiä hyvälle elinympäristölle.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista Puruveden rantayleiskaavoituksessa on erityisesti merkitystä eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun erityistavoitteilla sekä kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön ja luonnonvarojen erityistavoitteilla. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on Vuoksen vesistöalue. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yleistavoitteita, ja yleistavoitteisiin on tarkoitettu sovellettavaksi lain 24 §:n 2 momentissa määriteltyjä alueidenkäytön

suunnittelua koskevia oikeusvaikutuksia vain yleispiirteisessä kaavoituksen osalta. Yleistavoitteita ei ole tarkoitettu käytettäväksi asemakaavojen eikä rakentamista ja maankäyttöä suoraan ohjaavien yleiskaavojen sisällön oikeudelliseen arviointiin.

Seuraavassa käydään läpi valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet yleistavoitteiden ja erityistavoitteiden osalta siten että valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden jälkeen on *kursiivilla* tarkasteltu tavoitetta Puruveden rantayleiskaavan kannalta.

6.6.2 Toimiva aluerakenne

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävää hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.

Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään pääkaupunkiseutua, maakuntakeskuksia sekä kaupunkiseutujen ja maaseudun keskusten muodostamaa verkostoa.

Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä. Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistamiseen. Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavan tavoitteena on ollut sovittaa yhteen alueelle kohdistuvat virkistys-, suojelu- ja elinkeinotarpeet sekä rakennuspaineet. Rantayleiskaavan päätavoitteena on suunnitella rantarakentaminen siten, että maanomistajien tasapuolinen kohtelun vaatimus toteutuu sekä rantojen käyttö siten, että maiseman ja luonnon puolesta arvokkaat ranta-alueet voidaan säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina sekä tukea luonnonvarojen ja ympäristön kestävää kehitystä. Rantayleiskaavassa pyritään turvaamaan matkailun, maa- ja metsätalouden, kalastuksen ja yritystoiminnan harjoittamisen edellytykset. Kaavoituksen tulee lisäksi turvata ja sovittaa yhteen kalastuselinkeinon ja muun vesillä tapahtuvan hyötyliikkumisen. Kalastukselle tärkeät alueet kuten apajapaikat otetaan huomioon suunnittelussa.

Rantayleiskaavassa osoitetaan alueet työpaikkojen syntymiseen pääasiassa asutuksen yhteyteen. Uusi ympärivuotinen asutus sallitaan alueilla, jotka ovat yhdyskuntarakenteellisesti lähellä nykyisiä kyliä tai kuntakeskuksia ja jotka siten tukevat kylien ja kuntakeskusten palvelujen kehittymistä. Rantayleiskaavassa on noudatetut ja valtuustojen hyväksymät tavoitteet ovat selostettu

yksityiskohtaisesti tässä kaavaselostuksessa. Puruveden rantayleiskaava ei ole ristiriidassa yleistavoitteen kanssa.

Erityistavoitteet

Maakunnan suunnittelussa yhteistyössä maakuntien liittojen kesken on selvitettävä ne alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ja muuhun alueidenkäyttöön liittyvät toimenpiteet, joilla edistetään ylimaakunnallisten kehittämisvyöhykkeiden muodostamista ja niiden kehittämisedellytyksiä. Maakunnan suunnittelussa on esitettävä valtakunnallisesti tärkeät vyöhykkeet sekä kaupunki- ja taajamaverkostot ja niiden kehittämisperiaatteet.

Maakunnan suunnittelussa on selvitettävä maaseudun alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä kyläverkoston kehittämiseen liittyvät toimenpiteet, joilla edistetään olemassa olevien rakenteiden hyödyntämistä, palvelujen saatavuutta, maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamista sekä ympäristöarvojen säilymistä.

Maakunnan suunnittelussa on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä ja edistettävä alueidenkäytön järjestämistä raja-alueilla. Samalla tulee kiinnittää huomiota alue- ja yhdyskuntarakenteen toimivuuteen sekä elinkeinotoiminnan tarpeiden ja ympäristöarvojen yhteensovittamiseen.

Puruveden rantayleiskaava: Eivät koske yleiskaavoitusta.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Samalla on huomioitava muun yhdyskuntarakenteen, elinympäristön laadun ja ympäristöarvojen asettamat vaatimukset.

Puruveden rantayleiskaava: Savonlinnan lentokenttä sijaitsee alueen ulkopuolella ja kaavaan ei ole osoitettu toimintoja, joiden voitaisiin katsoa haittaavan lentoliikennettä. Lentoliikenteen alueeksi (LL) on kaavassa merkitty Punkaharjun Punkasalmen pienlentokenttä. Puruveden rantayleiskaavan laadinnassa ei kyseisellä erityistavoitteella ollut huomattavaa merkitystä.

6.6.3 Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteet

Elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta edistetään hyödyntämällä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheyttämällä taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa. Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät alueet elinkeinotoiminnoille. Niiden sijoittumisessa kiinnitetään huomiota olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen ja hyvään saavutettavuuteen

Yhdyskuntarakenteen kehittämässä pyritään vähentämään liikennetarvetta, parantamaan liikenneturvallisuutta ja edistämään joukkoliikenteen edellytyksiä.

Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle. Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen ja vapaa-ajan alueina.

Elinympäristön viihtyisyyttä edistetään kiinnittämällä huomiota rakennetun ympäristön ajalliseen kerroksellisuuteen sekä korkeatasoiisiin, alueiden omaleimaisuutta vahvistaviin, maisemakuvaan sopeutuviin ja mittakaavaltaan ihmisläheisiin rakennettuihin ympäristöihin. Taajamia kehitettäessä viheralueita hyödynnetään siten, että niistä muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja vaikutuksia ehkäistään.

Puruveden rantayleiskaava: Kaava-alue ei käsitä taajama-alueita. Elinympäristön viihtyisyyden turvaamiseen on pyritty kaavatyössä tehtyjen ja muiden inventointien huomioimisella sekä kaavamääräyksillä. Ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen on pyritty mm. jätevesien, melualueen ja radonalueiden kaavamääräyksillä ja toimintojen sijoittamisen suunnittelulla. Puruveden rantayleiskaava ei ole ristiriidassa yleistavoitteen kanssa.

Erityistavoitteet

Maakuntakaavan ja yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden väestömäärän kehityksen erilaisia vaihtoehtoja.

Puruveden rantayleiskaava: Rantayleiskaavan luonteesta ja aluerajauksesta johtuen Puruveden suunnittelu ei perustu väestökehitysarviointiin. Kyläkeskuksia ylemmän tason keskuksat sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella. Kaavan mitoitus perustuu luonto- ja maisemaselvitykseen sekä kantatilakohtaiseen tarkasteluun, jolloin maanomistajien tasapuolisen vaatimuksen katsotaan yleisesti tulleen toteutuneeksi. Useissa tapauksissa rantayleiskaavan rakennuspaikat varataan jälkipolville mahdollista rakentamista varten. Näiden rakennuspaikkojen toteutuminen on verraten hidasta. Uudet rakennuspaikat ovat pääasiassa lomarakennuspaikkoja.

Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa on selvitettävä mahdollisuudet eheyttää yhdyskuntarakennetta ja esitettävä eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on selvitettävä toimiva liikennejärjestelmä sekä palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä sen yhteydessä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Puruveden rantayleiskaava: Puruveden rantayleiskaava tavoitteena on ollut koko kaavaprosessin aikana tukea perinteisiä ja tulevia elinkeinoja, suojella arvokkaita ympäristökohteita muulta maankäytöltä sekä osoittaa uusi rakentaminen ja muut toiminnot vähiten haitallisia vaikutuksia aiheuttavaan paikkaan. Kerimäen, Kesälahden ja Punkaharjun kuntien alueet ovat vanhaa asutusalueita, jossa perinteinen rakentaminen ja elinkeinot ovat tukeutuneet vesistöihin. Myös alueen matkailulla on pitkä historia. Alueen vahvuus on ollut Puruveden luonnonkaunis maisema sekä kirkas vesi, jotka ovat tehneet siitä suosittua loma-asutusseudun ja vapaa-ajanviettoalueen.

Kaupunkiseutuja koskeva liikennejärjestelmien sekä palvelujen saatavuuden edistämisen vaatimus eivät merkittävästi koske Puruveden rantayleiskaava-alueita. Uusia vähittäiskaupan suuryksiköitä ei alueella ole osoitettu. Rantayleiskaavoituksessa yhdyskuntarakenteen eheyttämisellä voidaan käsittää nykyistä rakennetta suosivaa mitoitusperusteiden käyttöä sekä ja uusia rakennuspaikkojen osoittamista olemassa olevien paikkojen lähelle, jolloin voidaan vapaana olevien yhtenäisten ranta-alueita säilyttää edelleen vapaana.

Liikennetarvetta voidaan parhaiten vähentää toimintojen sijoittamisella. Uusia rakennuspaikkoja on pyritty osoittamaan olemassa olevien yhteyteen. Loma-asutuksen rantayleiskaavan luonteesta johtuen ei rakennuspaikkojen sijaintia ole suunniteltu joukkoliikenteen varaan.

Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista.

Puruveden rantayleiskaava: Varsinaiset työpaikka-alueet ovat kaava-alueen ulkopuolella kuntakeskuksissa ja Savonlinnan kaupungissa. Kaavassa ei suunniteltu uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita eikä vähittäiskaupan suuryksiköitä. Kuntien keskusten taajamat sijaitsevat pääasiassa rantayleiskaavan ulkopuolella. Alueella on useita matkailupalvelujen yrityksiä, jotka myös työllistävät sesonkiluonteisesti. Näiden toiminta on pyritty turvaamaan kaavaratkaisulla. Matkailupalvelualueiden laajempi rakentaminen tai uusien vastaavien alueiden toteuttaminen vaatii edelleen erikseen asemakaavaa. Kaavamääräys: Maankäyttö- ja rakennuslain 72.1 §:n nojalla määrätään, että tätä yleiskaavaa ei ole laadittu siten, että yleiskaavaa voitaisiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena RM-alueella.

Alueidenkäytön suunnittelussa on maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnattava mahdollisuuksien mukaan tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuurin hyväksikäyttöä.

Puruveden rantayleiskaava: Rantayleiskaavassa on pyritty turvaamaan matkailun, maa- ja metsätalouden, kalastuksen ja yritystoiminnan harjoittamisen edellytykset, joka oli kuntien hyväksymä tavoite ja tavoitteen kunnat hyväksyivät

kunkin kunnan kunnanvaltuustoissa. Kunnat hyväksyivät kaavan tavoitteeksi, että uudisrakentaminen pyritään ohjaamaan yhdyskuntarakenteellisesti tarkoituksenmukaisille alueille siirtämällä rakennusoikeuksia maanomistusyksiköiden sisällä ja osoittamalla uutta rakentamista jo rakennettujen alueiden lähelle siten, että vapaaksi jää mahdollisimman suuria, yhtenäisiä ranta-alueita. Tavoitetta on toteutettu mm. käyttämällä nykyistä rakennetta suosivaa mitoitusta ja osoittamalla uusia rakennuspaikkoja olemassa olevien rakennettujen alueiden yhteyteen huomioiden kuitenkin ympäristötekijät ja kantatilatarkastelu. Mitoitusperusteilla pyrittiin suosimaan tehokkainta rakentamista kyläalueiden lähelle. Pieniin vailla kiinteää tieyhteyttä oleviin saarilla taas pyrittiin vähäiseen rakennuspaikkojen lukumäärään alhaisella mitoituksessa. Lisäksi rakennuspaikkoja on pyritty siirtämään pois saarista kyläalueiden lähelle sekä mahdollisuuksien mukaan muualle jo rakennettujen rantojen yhteyteen. Kaikkialla siirto saarista mantereelle ei onnistunut. Tästä yhtenä esimerkkinä on Kerimäen Nunnanmiemi, josta rakennuspaikkoja on jouduttu siirtämään Sivinsaareen Nunnanniemen ympäristöarvojen vuoksi, jotka todettiin vielä täydentävässä luontoselvityksessä (10.3.2003). Keskittämällä rakentamista olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen voidaan käyttää lisäksi paremmin olemassa olevaa tieverkkoa. Kylävyöhykkeet ja niiden mitoituksen alentaminen on käyty läpi tämän kaavaselostuksen kohdassa 3.3. Mitoitusnormit.

Kaavaan on merkitty nykyiset rakennuspaikat ja maatilojen talouskeskusten alueet. Rantayleiskaavassa on osoitettu rantarakentamisen lisäksi asuntorakentamismahdollisuuksia kyliin. Kaavassa on kuusi varsinaista kyläaluetta (AT). Kyläalueet ovat nykyisen asutuksen luontevia laajentumisalueita. Kyläalueet ei ulotu rantaan asti vaan ovat rannan läheisyydessä rantavyöhykkeellä tai sen ulkopuolella tukeutuen olemassa olevaan päätieverkoston. Tiivistämällä uutta rakentamista kylien lähirannoilla maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä voidaan hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria.

Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavassa ei ole osoitettu erikseen jalankulun ja pyöräilyn verkostoja. Kaavassa on suunniteltu rantojen käyttöä ja osoitettu väylät vesillä liikkumiseen. Rantayleiskaavoituksessa on turvattu pääsy rantaan merkitsemällä kaavaan venevalkamia ja satama-alueita. Venevalkamia on kaavassa kolmella eri merkinnällä LV, LV-1 ja LV-2. Satama-alueita (LS) on kaavassa kolme. Rantayleiskaavaan on merkitty kaikki olemassa olevat väylät. Lisäksi eri merkinnällä on osoitettu uudet väylät. Uusien väylien tavoitteena on ollut, että kaikkiin laivasatamiin johtaisi väylä. Lisäksi venesatamiin ja merkittävimpiin retkeilysaariin, Linnasaareen ja Petriin, johtaisi ja Raikuun kanavan retkeilyreitillä on merkityt venereitit. Rantayleiskaava ei ole esteenä myöhemmin toteutettaville jalankulun ja pyöräilyn reitistöille.

Alueidenkäytön suunnittelussa on haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätettävä riittävän suuri etäisyys. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat

kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Puruveden rantayleiskaava: Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavia toimintoja ei kaavalla ole suunniteltu. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavia laitoksia sekä vaarallisten aineiden kuljetusreittejä ja niitä palvelevat kemikaaliratapihoja ei kaavalla ole suunniteltu.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.

Puruveden rantayleiskaava: Rannan soveltuvuus rakentamiseen otettiin huomioon rantaviivan mitoituksessa sekä varsinaisten toimintojen sijoittamisessa. Kaavan perusinventointivaiheessa selvitettiin alueen soveltuminen rakentamiseen. Tämän lisäksi maanomistajilta tiedusteltiin kirjeitse rakennuspaikkojen sijaintiehdotuksia ennen kaavaluonnoksen laatimista. Kaavaprosessin aikana joitakin rakennuspaikkoja on siirretty paremmin rakentamiseen soveltuville alueille maanomistajien huomautusten ja muistutusten sekä maastotarkastelujen perusteella. Pilaantuneita alueita ei rantayleiskaavoituksessa todettu.

Kaavassa on Kerimäellä 3 säteilyturvakeskuksen määrittelemää radonhaitta-alueita (r), Kömpyrännimen-Hytermän alueella, Savonniemellä ja Kokonlahden – Myllylahden alueella Pihlajaniemen koillispuolella. Radonhaitta-alueiden pinta-ala on yhteensä 771 ha. Rajaukset perustuvat Kaakkois-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän lausuntoon. Alueella rakennettaessa tulee varautua mahdollisiin radonin torjuntatoimiin, ettei sisäilman radonpitoisuus nouse yli 200 Bq/m³. Kerimäellä Kulhankankaan radonhaitta-alue rajoittuu Kesälahden kunnanrajaan. Aluetta ei ole laajennettu Kesälahden puolelle, koska Keski-Karjalan kansanterveystyön kuntayhtymä ilmoitti lausunnossaan, että Kesälahden puolella Puruvedellä ei ole todettu radonhaitta-alueita.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.

Puruveden rantayleiskaava: Liikennemelua pyritään torjumaan ensisijaisesti toimintojen sijoittamisella, melulähteiden eristämällä ja toisaalta melulle herkkien kohteiden rakenteellisella suojaamisella. Kaava-alueella melulle herkkiä alueita on kaavan pohjois-osassa kantatie 71 varrella. Tälle alueelle on kaavassa esitetty Kaakkois-Suomen tiepiirin lausunnon johdosta ohjeellisenä liikennemelualueet. Alueen rajausta on ohjeellinen, koska melualueen tarkkaa vaikutusta ei ole selvitetty, mutta tiepiirin lausunnon mukaan tiepiirissä 1990-luvun alussa tehdyssä päätieverkon melutarkastelussa kantatiellä 71 55 dBA:n melualue ulottuu 85-90 metrin päähän tiestä. Loma-asutusalueille asetettu 45 dBA:n rajausta ja liikennemäärien kasvu levittävät vaikutusalueita vielä tuostakin. Liikennemelualueella on meluntorjumiseksi annettu seuraava määräys: Rakennuspaikalle sijoitettavan rakennuksen kattorakenteiden, ulkoseinien sekä

ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 40 dB(A). Suosituksena on annettu lisäksi, että käytettäessä aluetta metsätalouteen on huolehdittava riittävän reunavyöhykkeen jättämisestä näkö- ja pölysuojaksi.

Kaavan melualueelta on uusia rakennuspaikkoja pyritty siirtämään muualle kaavassa noudatetun kantatilatarkastelun avulla.

Maakuntakaavoituksessa on osoitettava jätteenkäsittelylaitoksille alueet siten, että pääosin kaikki syntyvä jäte voidaan hyödyntää tai käsitellä valtakunnallisesti tai alueellisesti tarkoituksenmukaisesti.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavaan eräänä keskeisenä tavoitteena on ollut, että asutus ei saa pilata kuuluisaa puhdasta ja kirkasta Puruvettä. Tämän takia kaavassa on ollut sellaiset jätevesien käsittelyä koskevat määräykset kaavan laatimisen aikana, että jätevedet eivät joutuisi milloinkaan käsittelemättöminä järveen tai pohjaveteen. Kaavamääräysten mukaan mm. rakennuslupahakemuksissa on osoitettava, että käyttövetä on riittävästi saatavissa.

Kaavassa on annettu seuraava jätehuoltoa koskeva määräys; Maatuvia jätteitä varten tulee rakentaa asianmukainen komposti, johon kuivakäymälä voidaan tyhjentää. Kompostisäiliö tulee sijoittaa vähintään 30 metrin etäisyydelle rantaviivasta ja talousvesikaivosta. Palamattomat ja maatumattomat sekajätteet tulee toimittaa kunnallisen jätteenkeräyksen piiriin.

Kesälahdella rantayleiskaavoituksessa ollut merkitystä olemassa olevasta ja suunnitellusta vesi- ja viemäriverkosta.

Puruveden rantayleiskaava ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun erityistavoitteen kanssa.

6.6.4 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.

Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden välillä edistetään mahdollisuuksien mukaan.

Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.

Alueidenkäytöllä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa otetaan huomioon luonnonvarojen sijainti ja hyödyntämismahdollisuudet.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavan tavoitteet perustuivat rakennuslainsäädännön kestäväen kehityksen vaatimukseen että alue on kaavoitettava tai sen käyttäminen muutoin suunniteltava luonnonvarojen ja ympäristön kestävää kehitystä tukevalla tavalla. Rantayleiskaavan päätavoitteena on suunnitella rantarakentaminen siten, että maanomistajien tasapuolinen kohtelun vaatimus toteutuu sekä rantojen käyttö siten, että maiseman ja luonnon puolesta arvokkaat ranta-alueet voidaan säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina sekä tukea luonnonvarojen ja ympäristön kestävää kehitystä. Tavoite on otettu rantayleiskaavoituksessa huomioon inventoinneissa ja niiden huomioimisessa, toimintojen sijoittamisessa sekä kaavamääräyksissä.

Erityistavoitteet

Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset. Lisäksi viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit¹¹ otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriperintöalueet ja -kohteet. Valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla on alueidenkäytön sovelluttava niiden historialliseen kehitykseen.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavoituksessa on huomioitu valtakunnalliset kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot. Erillisissä luonto- ja maisemaselvityksessä v. 1999 sekä luontoselvityksen täydentämisessä on käyty läpi alueen muinaismuistot, luonto- ja maisemakohteet. Nämä tiedot ovat täydentyneet mm. museovirastolta, aluemuseoilta, luonnonsuojeluliitolta ja piireiltä ja ympäristökeskuksilta saaduilla täydennyksillä. Suunnittelualueella sijaitsevat kaksi valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä, Punkaharjun alueella Puruveden lounaispään Punkaharjun kulttuurimaisema ja Kerimäen alueella Raikuun kanava kaava-alueen pohjoiskärjessä on huomioitu. Lisäksi kaavassa on huomioitu muut valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöt, kuten

¹¹ Näillä tarkoitetaan kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevia viranomaisten laatimia valtakunnallisia inventointeja, jotka perustuvat riittävän laaja-alaiseen valmisteluun. Tätä päätöstä tehtäessä ovat olemassa seuraavat inventoinnit: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, mietintö 66/1992), Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset ympäristöt (Museovirasto, rakennushistorianosasto, julkaisu 16, 1993) ja Valtakunnallisesti merkittävät esihistorialliset suojelualuekokonaisuudet (Sisäasianministeriö, kaavoitus- ja rakennusosasto, tiedotuksia 3/1983).

Kerimäen alueella Puruveden länsirannalla Kerimäen kirkonseutu sekä Kesälahden alueella Puruvedestä koilliseen Hummovaaran kylämaisema. (Rakennettu kulttuuriympäristö, 1993). Mm. Ängervöisen ja Raikuun kanavan rannoilla Kerimäellä on Salpalinjaan kuuluvia kohteita. Raikuun kanava on linnoitushistoriallisesti erittäin merkittävä ja se on rinnastettavissa muinaismuistolain rauhoittamiin historiallisen ajan kiinteisiin muinaisjäänneksiin. (Museoviraston lausunto 221/603/1994).

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Puruveden rantayleiskaava: Puruvedellä ekologisesti merkittävänä yhtenäisenä luontoalueena voidaan pitää Natura –2000 kuuluvaa Puruveden vesialuetta, joka on huomioitu kaavassa Puruveden vesialuetta rantautumiskohtineen voidaan pitää virkistyskäytön kannalta merkittävänä luontoalueena. Kaavan keskeinen tavoite on ollut osoittaa uusi rakentaminen niin että säästetään yhtenäisiä vapaita rantoja rakentamiselta. Lisäksi kaavaan on merkitty veneväylät, jotta vesillä liikkumista olisi mahdollista keskittää.

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon vesi- ja rantaluonnon suojelun tai virkistyskäytön kannalta erityistä suojelua vaativat vesistöt.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Maakuntakaavoituksessa on luotava alueidenkäytölliset edellytykset ylikunnallisesti merkittävien virkistyskäytön reitistöjen ja verkostojen muodostamiselle. Maakuntakaavoituksella ja yleiskaavoituksella on luotava alueidenkäytölliset edellytykset seudullisten virkistysalueiden muodostamiselle erityisesti Etelä-Suomessa ja suurilla kaupunkiseuduilla.

Puruveden rantayleiskaava: Puruvedellä seudullisia virkistysalueita ovat seutukaavaan merkityt virkistysalueet. Näitä virkistysalueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa tehokasta retkeilytoimintaa varten on seutukaavassa (retkeilyalue, VR) on Kerimäellä Puntusen alue ja Punkaharjulla kolme saarta: Petri, Härkösaari ja Mykkii. Kesälahdella Linnasaarella on retkeily- ja ulkoilukohde (vr). Savonlinnan seudun seutukaavassa Punkaharjun saaret on muutettu osaksi laajempaa luonnonsuojelualueetta (SL), mutta tilalla on retkisatamia (vr) Petrissä ja Rynkäniemessä Punkaharjulla sekä Eevansaarella, Mäkrässä, Patalossa Tölkkiäniemellä ja Lintusalmissa Kerimäellä.

Rantayleiskaavassa on osoitettu väylät vesillä liikkumiseen. Rantayleiskaavoituksessa on turvattu pääsy rantaan merkitsemällä kaavaan venevalkamia ja satama-alueita. Venevalkamia on kaavassa kolmella eri merkinnällä LV, LV-1 ja LV-2. Satama-alueita (LS) on kaavassa kolme. Rantayleiskaavaan on merkitty kaikki olemassa olevat väylät. Lisäksi eri merkinnällä on merkitty uudet väylät. Uusien väylien tavoitteena on ollut, että kaikkiin laivasatamiin johtaisi väylä. Lisäksi venesatamiin ja merkittävimpiin retkeilysaariin, Linnasaareen ja Petriin, johtaisi ja Raikuun kanavan retkeilyreitillä olisi merkityt venereitit.

Maakunnan suunnittelussa on tuettava matkailukeskusten ja -alueiden verkottumista sekä vapaa-ajan käytön vyöhykkeiden kehittämistä niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Ensisijaisesti on kehitettävä olemassa olevia matkailukeskuksia ja -alueita. Alueidenkäytön suunnittelulla matkailualueita tulee eheyttää.

Puruveden rantayleiskaava: Puruveden matkailun merkitys alueen kunnille on merkittävä. Rantayleiskaavoituksella on pyritty matkailualueiden eheyttämiseen merkitsemällä ne nykyisen käytön mukaan. On kuitenkin huomioitava matkailupalvelualueiden kaavamääräys Maankäyttö- ja rakennuslain 72.1 §:n nojalla määrätään, että tätä yleiskaavaa ei ole laadittu siten, että yleiskaavaa voitaisiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena RM-alueella.

Uusia laajoja matkailupalvelujen alueita ei ole kaavaan osoitettu. Merkittäviä kohteita ovat Suomen metsämuseo- ja metsätietokeskus Lusto, joka sijaitsee Laukansaaressa. Useat muut nähtävyydyspalvelut rajoittuvat kaava-alueeseen. Kaavassa on merkitty alueen matkailupalveluyritykset sekä huomioitu vuokramökkitoimintaa harjoittavat alueet omilla kaavamerkinnällä.

Alueidenkäytön suunnittelussa rantaan tukeutuva loma-asutus on mitoitettava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys.

Puruveden rantayleiskaava: Puruveden rantayleiskaavoituksen keskeinen tavoite on ollut löytää sellainen kaavaratkaisu, jolla sekä turvataan luonnonarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Mitoituksen perustana on käytetty maisema-ekologista rantaluokitusta. Luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen on edellyttänyt kaavatyössä pienempää mitoitusta kuin alueilla, joilla ei luontoarvoja ole. Mitoitus on vyöhykkeistetty luontoarvoiltaan arvokkaisiin alueisiin ja alueisiin joille voidaan osoittaa enemmän asutusta. Mitoitus vaihtelee eri osa-alueiden välillä. Vaihtelun tärkeimmät perusteet ovat luonto- ja maisemaselvitysten tulokset ja aluerakenne. Kaavan mitoituksessa sovellettiin luonto- ja maisemaselvityksen maisemaekologinen rantaluokitus huomioon ottaen, josta tarkemmin tämän kaavaselostuksen kohdassa 3.3 Mitoitusnormit.

Puruveden luonto- ja maisemaselvityksen mukaan pääosa rannoista on maisemaekologiselta kapasiteetiltaan hyvin tai kohtalaisesti kestäviä. Maiseman herkeimmät alueet sijoittuvat avoimia tiloja reunustaville rajavyöhykkeille ja selkäveden keskelle. Puruvedellä maisemallisesti arvokkaat alueet perustuvat tehtyyn luonto- ja maisemaselvitykseen, ja ne on esitetty osa-aluemerkinnän tavoin vaakaviivoituksella. Maisemallisesti arvokkaiden alueiden rakennusoikeutta on pyritty sijoittamaan näiden alueiden ulkopuolelle. Maisemallisesti arvokkailla alueilla on kuitenkin mm. olemassa olevia rakennuspaikkoja. Maisemallisesti arvokkailla alueille on kaavassa annettu seuraava kaavamääräys: Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueen pääkäyttötarkoituksen mukainen toiminta ja rakentaminen on sopeutettava alueen maisemallisiin arvoihin. Alueen maisemakuvaa ei saa turmella. Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alue on suunniteltava siten, että alueen nykyinen ympäristökuva

säilyy tai korjaantuu. Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että uudisrakentaminen ja olemassa oleviin rakennuksiin tehtävät muutokset sopeutuvat ympäristöön.

Mitoitusvyöhykkeitä päätettiin muuttaa rantayleiskaavaaluonnoksen oltua nähtävillä viranomaisneuvottelussa 30.12.2000 esille tulleiden tapausten johdosta kolmella alueella: Haapasalossa, Vehkasalossa ja Myllylahdella, koska alueella käytetty korkeampi mitoitus ei olisi turvannut näiden alueiden luontoarvoja. Kaavan ehdotusvaiheessa alennettiin vielä mitoitusvyöhykkeitä tarkemmin tämän kaavaselostuksen kohdassa 4.10 Mitoitusvyöhykkeiden tarkistukset tarkistetussa kaavaehdotuksessa 10.3.2003 tarkemmin määriteltyjen alueiden kohdalta. Mitoitusta alennettiin ensinnäkin niillä alueilla, missä luonto- ja maisemaselvityksen mitoitusuusitus poikkesi oleellisesti kaavassa käytetystä mitoituksesta sekä määrättyillä kyläalueilla. Lisäksi mitoitusta alennettiin täydentävässä luontoselvityksessä esitetyiltä alueilta, koska rakennuspaikkojen siirroilla ei pystytty turvaamaan todettuja luontoarvoja. Mitoituksen alentamisen ja rakennuspaikkojen siirtojen lisäksi luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen on pyritty turvaamaan kaavamääräyksillä, jotka on käyty läpi tämän kaavaselostuksen kohdassa 5.4 Aluevarausten ja kaavamääräysten perustelut maankäyttöluokittain.

Mitoituksen alentamisen jälkeen Puruveden rantayleiskaava-alueella on mahdollista turvata luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden säilyminen.

Kaavan mitoituksessa on pyritty myös loma-asumisen viihtyisyyteen.. Rakennusoikeuden mitoituksessa on huomioitu rannan ja vesistön muoto muuntamalla rantaviivaa. Rantaviivan laskemisessa on sovellettu nk. Etelä-Savon liiton kehittämää rantojen mittausmenetelmää, jossa kantatilan muunnettu rantaviiva saadaan pyöristämällä kapeat niemet ja lahdet, ottamalla huomioon vastarannan läheisyys salmissa ja kannaksissa, poistamalla rakennuskelvottomat rannat. Kaava-alueella on todellista rantaviivaa 775 km ja muunnettua rantaviivaa 434 km. Näin ollen rantaviivan muuntoprosentti on 56 %.

Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden soveltamisesta kaavoituksessa mukaan viihtyisyyšnäkökulma voi kuitenkin edellyttää mitoitukselta sellaista väljyyttä, joka mahdollistaa kaava-alueella riittävien alueiden varaamisen yhteisiin tarkoituksiin. Kaavassa osoitettujen uusien rakennuspaikkojen toteutumisen myötä vapaan rannan osuus todellisesta rantaviivasta on 74 %. Rakentamiselta vapaita yli 300 m rantaosuuksia on kaavan lopputilanteessa 58 % koko kaava-alueen todellisesta rantaviivasta. (vertaa tarkastelu rakentamattomien rantaosuuksien muutoksista).

Myös rakennuspaikkakohtaisen rakennusoikeuden mitoituksessa on otettu huomioon loma-asumisen viihtyisyys. Rantayleiskaavaehdotuksen rakennuspaikkakohtaista rakennusoikeutta on pienennettiin kaavaaluonnosvaiheen nähden. Rakennuspaikoille sallittujen lomarakennusten lukumäärä pienennettiin kolmesta yhteen. Lisäksi rakennuspaikkojen kokonaisrakennusoikeutta pienennettiin saarissa 150 k-m²:sta 50-100 k-m²:iin. Rakennuspaikkojen rakennusoikeuden määrä on porrastettu rakennuspaikan suuruuden mukaan (selostettu tarkemmin kaavan perusteluosassa

maankäyttöluokittain). Rakennusoikeuden määrän porrastuksella pyritään estämään suurta rakennustehokkuutta pienillä rakennuspaikoilla ja näin tältä osin myös turvataan itse rakennuspaikan sekä myös naapurirakennuspaikkojen viihtyisyys.

Rantayleiskaavassa on osoitettu olemassa olevien ja uusien rakennuspaikkojen ohjeelliset rajat. Ympäristöministeriön maankäyttö- ja rakennuslain rantayleiskaavoja koskevan selvityksen mukaan rantayleiskaavoissa esitetään yleensä pelkästään eri maankäyttöluokkien rajat ja ohjeellisten rakennuspaikkojen rajojen esittäminen on harvinaisempaa. Puruveden rakennuspaikkakohtaisella rakennuspaikkojen suunnittelulla on pyritty myös siihen, että rakennuspaikoista muodostuu viihtyisiä ja rakennuskelpoisia. Osoittamalla rakennuspaikoille ohjeelliset rajat maanomistajat ovat voineet kaavaprosessin aikana sanoa mielipiteensä rakennuspaikkojen sijoittelusta. Kaavan luonnosvaiheen jälkeen onkin joitakin rakennuspaikkoja siirretty tai muutettu niiden rajoja. Rakennuspaikkojen sijoittelussa on huomioitu se, että suunnittelussa pyritään säästämään yhtenäisiä vapaita ranta-alueita.

Loma-asutuksen viihtyisyyteen pyritään lisäksi kaavan yleisellä määräyksellä, että rantametsiä tulisi käsitellä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion metsänhoitosuosituksen mukaisesti ja siten että kiinnitetään erityistä huomiota maiseman luonnonmukaisuuteen. Lisäksi loma-asuntojen korttelialueilla määrätään, että kaikki rakennukset on sijoitettava samaan taloryhmään, jolloin rakennuspaikkakohtaisesti jo pyritään keskittämään rakentamista. Tällä on merkistä erityisesti suurilla rakennuspaikoilla, koska tällöin voidaan osa rakennuspaikasta säilyttää luonnontilaisena.

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon käyttökelpoiset kiviainesvarat sekä niiden kulutus ja kulutustarve pitkällä aikavälillä. Kiviainesten ottoon osoitettavien alueiden on perustuttava arviointiin, jossa selvitetään alueiden luonto- ja maisema-arvot sekä toisaalta soveltuvuus vesi- ja kiviaineshuoltoon.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumisen ja muuttamisperusteita aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.

Puruveden rantayleiskaava: Kaavaan on merkitty 20 tärkeää tai vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta (pv) ympäristökeskusten tietojen perusteella. Pohjavesialueen kaavamääräyksillä kielletään pohjavesien pilaantumisen ja muuttamisperusteita aiheuttavien laitosten ja toimintojen sijoittaminen pohjavesialueille.

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan ensisijaisesti jo ojitettuja soita. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Puruveden rantayleiskaava: Maataloutta harjoitetaan valuma-alueella vähäisesti. Hyviä yhtenäisiä peltoalueita ei ole osoitettu taajamatoimintojen käyttöön. Rantametsät, joihin kaavassa on osoitettu uutta maankäyttöä, eivät metsätalouden kannalta ole keskeisimpiä, koska niissä ei mm. maisemallisten syiden vuoksi kaataa puustoa runsaasti. Kaavan yleisten määräysten mukaan rantametsiä tulisi käsitellä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion metsänhoitosuosituksen mukaisesti ja siten että kiinnitetään erityistä huomiota maiseman luonnonmukaisuuteen. Usein juuri rakentamattomissa rantametsässä ja aivan rannan tuntumassa sijaitsee luonnon ja maiseman kannalta arvokkaat alueet, joka osaltaan on ollut vaikuttamassa siihen että uusia rakennuspaikkoja on pyritty osoittamaan olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen ja laajoja metsätalousalueita on pyritty säilyttämään kantatilatarkastelun mahdollistamissa rajoissa.

6.6.5 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Yleistavoitteet

Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään liikenne- ja kuljetustarpeen vähentämiseen sekä liikenneturvallisuuden ja ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöedellytysten parantamiseen. Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja.

Alueidenkäytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Puruveden rantayleiskaava: Olemassa oleva yhteysverkot ovat olleet kaavan laatimisen perustana.

Erityistavoitteet

Alueidenkäytössä on turvattava olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen, maanteiden ja vesiväylien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä valtakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Puruveden rantayleiskaava: Rautateistä olemassa oleva Parikkala – Savonlinna rata on esitetty yhdysratana Laukansaassa. Tieverkko on merkitty olemassa olevan tilanteen mukaisesti jaoteltuna toiminnallisiin luokkiin valtatie tai kantatie, seututie, yhdystie sekä pääsytie. Pääsytteistä on esitetty vain keskeisimmät. Olemassa olevat ja suunnitellut vesiväylät on merkitty kaavaan.

Uusia valtakunnallisesti merkittäviä tie- tai vesiväylä tai ratahankkeita ei ole tiedossa.

Alueidenkäytön suunnittelussa on säilytettävä mahdollisuus toteuttaa Kerava–Lahti -oikorata, moottoriväylä välillä Turku–Helsinki–Vaalimaa ja muita valtakunnallisesti merkittäviä väyliä. Alueidenkäytön suunnittelussa on lisäksi turvattava vesiliikenteen yhteysmahdollisuudet Saimaan vesistöä Suomenlahteen.

Puruveden rantayleiskaava: Olemassa olevat veneväylät on huomioitu.

Alueidenkäytössä on edistettävä eri liikennemuotojen yhteistyötä ja joukkoliikennettä varaamalla riittävät alueet solmupisteinä toimivien tavaraliikenneterminalien ja henkilöliikenteen matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten. Nopean liikenteen junaratayhteyksiä toteutettaessa on huolehdittava lähiliikenteen toimintaedellytysten säilymisestä.

Puruveden rantayleiskaava: Rautateistä olemassa oleva Parikkala – Savonlinna rata on esitetty yhdysratana Laukansaaressa. Tieverkko on merkitty olemassa olevan tilanteen mukaisesti jaoteltuna toiminnallisiin luokkiin valtatie tai kantatie, seututie, yhdystie sekä pääsytie. Pääsyteistä on esitetty vain keskeisimmät. Olemassa olevat ja suunnitellut vesiväylät on merkitty kaavaan. Uusia valtakunnallisesti merkittäviä tie- tai vesiväylä tai ratahankkeita ei ole tiedossa.

Lentoasemien ympäristön maankäytössä tulee ottaa huomioon lentoliikenteen turvallisuuteen liittyvät tekijät, erityisesti lentoesteiden korkeusrajoitukset, sekä lentomelun aiheuttamat rajoitukset. Uusia lentoasemia suunniteltaessa ja olemassa olevia laajennettaessa tulee ottaa huomioon asutus ja muut melulle herkät toiminnot siten, ettei valtioneuvoston antamia melutason ohjearvoja ylitetä. Alueidenkäytössä on turvattava lentoliikenteen nykyisten varalaskupaikkojen ja lennonvarmistusjärjestelmien kehittämismahdollisuudet sekä sotilasilmailun tarpeet.

Puruveden rantayleiskaava: On huomioitu olemassa olevat rata- ja tiealueet. Alueen kuntakeskukset sijaitsevat suunnittelualueen ulkopuolella. Alueella ei ole merkittäviä lentomelualueita

Alueidenkäytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien viestintäjärjestelmien tarpeet hyödyntämällä rakennelmien yhteiskäyttöä ja edistämällä maankäytön tehokkuutta. Teleliikenteen mastojen sijoittumisessa on erityistä huomiota kiinnitettävä maisemallisten arvojen säilyttämiseen.

Puruveden rantayleiskaava: Teleliikennemastojen rakentaminen on kielletty kaavassa erikseen määritellyillä alueilla seuraavan kaavamääräyksen mukaan: Maankäyttö- ja rakennuslain 41.1 §:n nojalla määrätään, että alueella on kielletty rakentaa teleliikennemastojen rakentaminen.

Maakuntakaavoituksessa on osoitettava ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävät voimajohtojen linjaukset siten, että niiden toteuttamismahdollisuudet säilyvät.

Suunnittelussa on otettava huomioon sekä tarpeelliset uudet linjaukset että vanhojen verkostojen parantamisen ja laajentamisen tarpeet. Voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä olemassa olevia johtokäytäviä.

Puruveden rantayleiskaava: Kaava ei ole esteenä tavoitteelle.

Maakuntakaavoituksessa on rannikko- ja tunturialueilla osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Alueidenkäytössä on varmistettava ydinvoimaloiden edellyttämät suojavyöhykkeet sekä varauduttava ydinjätteen loppusijoitukseen.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske Puruveden rantayleiskaava-alueita.

Maakuntakaavoituksessa on varauduttava kaukokuljettamiseen tarvittaviin maakaasu- ja öljyputkien linjauksiin Venäjältä siten, että niiden toteuttamismahdollisuudet turvataan.

Puruveden rantayleiskaava: Ei koske yleiskaavoitusta.

Edellä mainittuja yhteys- ja energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ympäröivä maankäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet.

Puruveden rantayleiskaava: Varsinaisesti uusia liikenne- tai energiaverkoston käytäviä ei ole suunnitteilla.

6.6.6 Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään Saaristomeren, maankohoamisrannikon, Lapin tunturialueiden ja Vuoksen vesistöalueen säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävinä aluekokonaisuuksina. Samalla varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Samalla tuetaan luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä.

Saaristomerellä kiinnitetään huomiota alueen jakaantumiseen rannikko-, väli- ja ulkosaaristoon sekä niiden luonnon, kulttuuriympäristöjen ja asutuksen ominaispiirteiden säilymiseen. Samalla otetaan huomioon elinkeinoelämän ja pysyvän asutuksen tarpeet. Saaristomerellä turvataan kulttuurimaiseman kannalta merkittävien alueiden ja riittävän laajojen rakentamattomien alueiden säilyminen.

Maankohoamisrannikolla otetaan huomioon maankohoamisen taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset olemassa olevaa rakennetta uudistettaessa ja uutta suunniteltaessa. Jokien suistoalueilla kiinnitetään erityistä huomiota maiseman ja luonnontalouden erityispiirteisiin. Rakentamisen sijoittelussa turvataan maankohoamisrannikolle ominaisten luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus.

Saamelaisten kotiseutualueella turvataan alueidenkäytössä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kehittämisedellytykset ja sovitetaan ne yhteen luonnon kestokyvyn kanssa. Muuallakin poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset.

Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

Puruveden rantayleiskaava: Vuoksen vesistöä koskeva yleistavoite on tärkeä laaja-alaisissa rantayleiskaavoissa. Puruveden rantayleiskaava sijaitsee Vuoksen vesistöalueella. Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle valtakunnallista alueidenkäyttötavoitteista Vuoksen vesistöaluetta kuvataan seuraavasti: ”Vuoksen vesistöalue on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen vesistö, sisäsaaristo ja asutusalue. Suomen historiassa Saimaalla on oma tärkeä kulttuurinen merkityksensä. Vesistön ja sitä ympäröivän alueen elinkeinojen, kuljetusreitistöjen ja yhdyskuntamuodostuksen kehitys ovat oleellinen osa maan historiaa ja kulttuurisen identiteetin muodostumista. Luonnontaloudena alue on herkkä ja kaunis tarjoten houkuttelevia vapaa-ajanvieton, lomailun ja matkailun mahdollisuuksia. Alueen luonnon ja vesistöjen kuljetusreittien tarjoamat voimakkaat vetovoimatekijät tulisi hyödyntää alueen kehityksen vahvistamiseksi. Samanaikaisesti tulee kuitenkin huolehtia luonnon kestokyvyn, maisemien kauneudesta sekä uhanalaisten lajien, kuten saimaannorpan, elinmahdollisuuksien säilymisestä”.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa Vuoksen vesistöllä tarkoitetaan sitä laajaa itäisen Suomen järvioluetta, jolla Vuoksen virta kerää vedet ja johdattaa ne Laatokkaan. Vuoksen vesistö levittäytyy neljän maakunnan alueelle eli Etelä-Karjalaan, Etelä-Savoon, Pohjois-Karjalaan ja Pohjois-Savoon. Vuoksen vesistön keskeisimmät vesistöt ovat Saimaa, Kallavesi, Pielinen, Koitere, Lylykoski, Ruunaa, Sonkajärvi, Porovesi, Onkivesi, Laakajärvi, Kiltuanjärvi, Syväri, Vuotjärvi ja Juojärvi. Kaikkiaan alueella on yli 10 000 eri kokoista ja luonteeltaan erilaista järveä.

Puruveden rantayleiskaavoituksen alussa tehtiin luonto- ja maisemaselvitys, jossa alueen ominaispiirteet on selvitetty yleiskaavatyön tarkkuudella. Alueelle tehtiin myöhemmin Natura-arviointi ja Natura-arvioinnin tarkistaminen sekä luontoselvityksen tarkistaminen. Suomen Natura - suojeluverkostoon Puruvesi on otettu luontodirektiivin perusteella ja sitä kuvataan seuraavasti: ”Puruvesi on päävirtaamasta erillään oleva Saimaan osa, joka koostuu laajoista selkävesistä ja niitä jakavista harjusaarista ja niemistä. Alue on kokonaisuudessaan poikkeuksellisen karu. Puruveden kallioperä muodostuu happamista syväkivistä ja alueella on runsaasti erilaisia harjumuodostelmia. Kalliopaljastumia on

vähän. Alue rajautuu toiseen Salpausselkään. Puruvesi on maisemallisesti hyvin avara suurten selkien ja matalien rantojen vaikutuksesta. Puruvesi on vesistönä huippuoligotrofinen nuottaruohontyyppin järvi. Sen veden laatu on erinomainen. Ravinne- ja humuspitoisuudet ovat alhaisia. Puruvedelle on tyypillistä runsas pohjaversoiskasvillisuus, jonka valtalajeina ovat nuottaruoho ja lahnaruoho. Alueen saarten ja mannerrantojen kasvillisuus on harjualueille tyypillistä. Metsät ovat pääosin karun ja kuivan kankaan männiköitä. Rantojen kasvillisuus on hyvin niukkaa. Puruvedellä on elänyt myös saimaannorppa vielä 1950-luvun alussa, jolloin se todennäköisesti metsästyksen seurauksena kuoli sukupuuttoon. Järvi soveltuisi edelleen lajin elinympäristöksi. Puruvesi on veden laadultaan erinomaisen puhdas- ja kirkasvetinen nuottaruohontyyppin järvi”.

Natura-arvioinnin tarkistuksessa vuonna 2002 selvitettiin pohjaversoiskasvillisuuden esiintyminen. Natura-arvioinneissa ja vesistökuormitusmuutostarkastelussa on selvitetty kaavan vaikutuksia veteen. Alueelle tehtiin luonto- ja maisemaselvitys ennen kaavan tavoitteiden ja mitoituserusteiden hyväksymistä. Perusselvitykset sisälsivät tiedot myös muinaismuistoista, joita on täydennetty lausunnoissa ja neuvotteluissa saaduilla lisätiedoilla. Työn kuluessa inventointeja on täydennetty. Täydentävää luontoselvitystä varten valittiin sellaisia kohteita, mihin oli osoitettu uutta rakentamista ja mistä mahdollisesti voitiin löytää uusia luontokohteita. Täydentävä luontoselvitys sisälsi liito-oravaselvityksen sekä rantalintuselvityksen. Täydentävissä selvityksissä ja lausunnoissa esitettyjen tulosten vuoksi rakennuspaikkoja siirrettiin tai rakennuspaikkoja vähennettiin kaavan mitoitusta alentamalla arvokkaiksi todetuilta alueilta sekä kaavaan lisättiin suojelumerkinnot.

Kaavatyön loppuvaiheessa lisättiin mm. lintuluodoille luonnonsuojelualueen (SL) merkintöjä mairinnousukieltojen antamisen helpottamiseksi. Saimaannorpan inventointitiedot saatiin keväällä 2003 ja tarkistettuun rantayleiskaavaan voitiin arvioida saimaannorpan suotuisan suojelun taso.

Puruveden rantayleiskaavan matkailualueet perustuvat pääasiassa olemassa olevaan tilanteeseen tai tarkempiin suunnitelmiin eli ensisijaisesti kaavalla tuetaan olemassa olevien matkailukeskusten- ja alueiden kehittämistä. Matkailupalvelualueiden laajempi toteuttaminen vaatii edelleen erikseen asemakaavaa. Kaavatyön tuloksena saatuja luonto- ja maisemainventointeja voidaan hyödyntää jo sinänsä Puruveden luonto- ja kulttuurimatkailun edistämässä.

Kaavan tavoitteiden mukaan on pyritty turvaamaan rakentamattomaksi jäävien alueiden säilyminen rakentamattomana. Asukkaiden virkistysmahdollisuudet, virkistyskalastus ja virkistysveneily Puruvedellä on pyritty turvataan ja retkeilyreitti- ja retkisatamasuunnitelmat. Yleinen virkistyskäyttämättömyys on turvattu osoittamalla rantaan pääsypaikat ja rantautumispaikat sekä yleiselle virkistykselle sopivat alueet pääsääntöisesti kuntien tai valtion omistamilta alueilta. Kaavaan on osoitettu taajamien lisävirkistystarpeet taajamien lähialueiden rannoilla siellä missä kaava ulottuu lähelle taajamia. Uusi asutus on pyritty sijoittamaan siten, että jokamiehen oikeudella tapahtuva

virikistyskäyttömahdollisuus voitaisiin turvata ja että erilaisille virikistys- ja kulkureiteille olisi käytössä riittävä verkosto.

Kaavassa on vesiliikennettä ohjattu osoittamalla olemassa olevat ja uusia veneväyliä. Rantayleiskaavaan on merkitty kaikki olemassa olevat väylät. Lisäksi eri merkinnällä uudet väylät. Uusien väylien tavoitteena on ollut, että kaikkiin laivasatamiin ja lisäksi venesatamiin ja merkittävimpiin retkeilysaariin johtaisi väylä. Venevalkamia on osoitettu sekä yleiseen että yksityiseen käyttöön.

Puruveden vesistöalueella rakentamisen ja muun maankäytön suunnittelussa perustana on käytetty valtakunnallisia ja seudullisia inventointeja sekä kaavan omia luonto- ja maisemaselvityksiä ja muita inventointeja. Toiminnot on pyritty sijoittamaan niin että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät. Kaavamääräyksillä on pyritty pienentämään uusien varausten sekä nykyisten toimintojen mahdollisesti aiheuttamaa haittaa järviluonnolle, maisemalle ja kulttuuriperinnölle. Inventoinneissa ja Naturatiedoissa on esitetty järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet tarkemmin.

Puruveden rantayleiskaavatyössä on noudatettu Vuoksen vesistöalueen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yleisperiaatetta matkailun ohjaamisesta, vesistön virikistyskäytön ja vesiliikenteen ja rakentamisen ja muun maankäytön ohjaamisesta siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät. Kaavoituksessa on alueen erityispiirteet tunnistettu ja alueidenkäyttö sovitettu mahdollisimman tasapuolisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Samalla on tuettu luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä.

6.7 Vaikutukset saimaannorpan suotuisan suojelun tasoon

Saimaannorppa (*Phoca hispida saimensis*) on erittäin uhanalainen (EN), rauhoitettu ja erityisesti suojeltava laji. Suomessa laji on säilynyt Saimaalla, joka on norpan ainoa elinalue maailmassa.

Saimaannorppa kaivaa talvipesän yleensä selkävesien luodon rantakinokseen¹². Pesästä on kulkutienä avanto veteen. Norppa kaivaa useita pesiä, joista on osa varapesiä. Naaras synnyttää poikasen eli kuutin rantakallion kupeeseen kaivettuun lumipesään helmi-maaliskuussa ja imettää sitä parisen kuukautta. Emä ei synnytä joka vuosi, vaan pitää taukoa 3-5 vuoden välein.

Talvella saimaannorppa on hyvin arka. Poikkeavan äänen kuullessa se välittömästi sukeltaa pesästä veteen. Alueella, joilla on runsaasti häiriöitä poikasen hoito ja kannan lisääntyminen ei onnistu. Kesällä norppa useimmiten väistää ihmistä rantamakuupaikoilta.

6.7.1 Kannan kehitys

1900 –luvun alussa saimaannorppakanta oli hieman alle 1 000 yksilöä¹³, kanta pienentyi 1980 –luvun puoliväliin saakaa. Alimmillaan kanta oli vain 160-180 hyljettä. Norpan nykyinen kanta on noin 250 yksilöä. Kanta keskittyy voimakkaasti keskeiselle Saimaalle, Savonlinnan etelä- ja pohjoispuolelle. Linnansaaren kansallispuisto on yksi parhaimmista norppa-alueista. Norppakanta on kasvanut viime aikoina vain parilla prosentilla vuodessa. Saimaannorppien syntyvyys pysyi monta vuotta noin 40:ssä. Viime vuosina poikastuotanto on ollut yli 50:n poikasen. Voimakkainta kasvu on ollut Saimaan keskiosissa; Pihlajavedellä, Haukivedellä ja Joutenvedellä. Saimaannorppien pesä- ja poikaslaskennoissa vuonna 2002 kuutteja löytyi 54 kappaletta ja vuonna 2003 kuutteja löytyi 51 kappaletta (taulukko).

¹² Below (toim.) 2000: Suojelualueverkoston merkitys eräille nisäkäs- ja lintulajeille. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A No 121.

¹³ Kokko ym. 1999: Estimating the demographic effective population size of the Saimaan ringed seal (*Phoca hispida saimensis* Nordq). – Animal Conservation 1:47-54.

Taulukko 28. Vuonna 2002 ja 2003 syntyneet saimaannorpan poikaset ja kannan koko alueittain¹⁴.

Vesistöalue	syntyi v. 2003	talvikanta	syntyi v. 2002	talvikanta
Pyhäselkä-Jänisselkä	0	n. 5 -	0	n. 5 -
Orivesi	1	10-15	2	10-15
Pyyvesi-Enonvesi	4	n. 15	4	n. 15
Joutenvesi (+Ruunavesi)	4	n. 25	8	n. 25
Kolovesi	4	n. 25	6	n. 25
Haukivesi (+Matari)	15	n. 55	13	n. 55
Pihlajavesi	15	n. 60	15	n. 60
Tolvanselkä-Katosselkä	3	n. 20	1	n. 20
Lietvesi	2	n. 10 +	1	n. 10 +
Luonteri	0	2	0	2
Pajusaarenselkä- Petraselkä	3	10-15	4	10-15
Ilkonselkä	0	2-3	0	2-3
Yhteensä	51	239-250	54	239-250

6.7.2 Vähenemisen syyt ja uhkatekijät

Saimaannorpan kannan keskeiset uhkatekijät ovat norpille vaarallisten kalastuskeinojen käyttö sekä pesimärannoille rakentaminen ja muusta ihmistoiminnasta aiheutuva pesinnän häirintä. Lisäksi saimaannorppakantaa uhkaavat Saimaan talviaikainen vedenpinnan vaihtelu, ympäristömyrkyjen käyttö ja taudit.

6.7.3 Lajin suotuisa suojelutaso¹⁵

Saimaannorpan suotuisa suojelun taso on karkeasti määritetty saimaannorpan suojelun strategiassa 2000-2002³. Laskennallisesti demografisesti tehokkaan kannan koon tulee olla Saimalla 250 yksilöä, jotta sattumanvarainen riski alenee merkittävästi². Tästä on arvoitu suotuisan suojelun tason tavoitteeksi 400 norpan kanta, joka olisi saavutettavissa lajin nykyisillä elinalueilla Saimalla vuoteen 2025 mennessä³.

On arvoitu, että nykyiset elinalueet turvaamalla kanta voidaan kasvattaa yli kaksinkertaiseksi nykyisestä. Suotuisan suojelun taso ei vastaa luonnontilasta norppakantaa, koska sen saavuttaminen on käytännössä mahdotonta.

¹⁴ Metsähallitus 2003: Uhanalaiset lajit: Saimaannorppa (*Phoca hispida saimensis*). - <http://www.metsa.fi/luo/uha/index.htm>

¹⁵ Lajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilyttämään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristössään.

6.7.4 Puruvesi

Puruvedeltä saimaannorppa hävisi metsästyksen seurauksena 1940-50 –luvulla. Puruvedellä on ollut hyvä kanta, noin 60–100 hyljettä (kirje 25.10.2002 Juha Taskinen). Keväällä 2003 Puruveden Sammal- ja Mustaselällä suoritettiin metsähallituksen toimesta saimaannorpan pesälaskenta. Selvitysalueelta ei löydetty saimaannorpan pesiä. Puruvedeltä on kuitenkin viime vuosina saimaannorpasta tehty muutamia havaintoja:

- Mustanselän eräältä saarelta, kuollut 1-vuotias vuonna 1999.
- Enanselkän lounaisranta, aikuinen hylje vuonna 2002 (kirje 25.10.2002 Juha Taskinen).
- Hummonseltä, kuollut yksilö 1998 (kirje 25.10.2002 Juha Taskinen).

Puruvesi on saimaannorpalle todennäköinen leviämisseutu kun saimaannorpan kanta vahvistuu Saimaalla erityisesti Pihlajavedellä. Tätä tukevat yksittäiset havainnot ja se, että Pihlajaveden lähimmät makupesät löytyvät vain muutaman kilometrin päästä Puruvedestä. Norpan voi levitä pohjoisesta Paasiveden, Pistalanjärven ja Raikuun kanavan kautta ja etelästä Pihlajavedeltä Tuunaasalmen ja Punkasalmen kautta.

6.7.5 Rantayleiskaavan vaikutukset

Saimaannorpan nykykantaan Puruveden rantayleiskaavan toteutumisella ei ole vaikutusta, mutta kaavan toteutuminen vaikuttaa tulevaisuudessa lajin mahdolliseen Puruveden kannan suuruuteen ja kehitykseen.

Puruveden vesipinta-ala on noin 420 km². Luonnontilaisella Puruvedellä, ilman ihmisen vaikutusta, eläisi maksimissaan noin 240-500 norppaa. Tämän arvion lähtökohtana on lukuarvo 0,8-1,2 hyljettä/vesikm² (Tero Sipilä, suul. tiedonanto 12.6.2003). Puruveden rantojensuojelualueella, jonka pinta-ala on noin 81 km² ja vesipinta-ala on noin 74 km², voisi elää maksimissaan noin 60-90 hyljettä.

Kaava toteutuessaan vähentää koko Puruveden alueella potentiaalisia hylkeen pesäpaikkoja, jolloin mahdollinen Puruveden hyljekanta asettuisi maksimissaan noin 60-100 hylkeen tasolle. Pääosa Puruveden norppakannasta eläisi rantojensuojelualueella. Pihlajavedellä, jonka vesipinta-ala on 490 km², elää nykyään noin 60 norppaa.

Mahdollinen Puruveden kanta vahvistaisi saimaannorpan suotuisan suojelun tason tavoitekantaa. Tämän skenaarion toteutuminen sisältää kuitenkin useita epävarmuuksia ja vaatii hyvin pitkän ajan (useita vuosikymmeniä) sekä erittäin suotuisan saimaannorpan kannan kehityksen.

6.7.6 Suositukset

Mikäli saimaannorppa leviää Puruvedelle ja alueelta löydetään pesäpaikkoja, on kannan kehitystä tuettava kalastusrajoituksin ja rajoittamalla liikkumista talvella pesimäalueilla.

Kun kaava on lainvoimainen ja saimaannorppa leviää Puruvedelle ja jos lajin pesimäpaikkoja löydetään paikoilta, mihin on osoitettu rakentamista, mutta rakentaminen ei ole toteutunut, niin tällöin pesäalueelle ei voi rakentaa luonnonsuojelulain mukaan (LsL 47§). Tältä osin kaava joudutaan päivittämään ja mahdollisesti valtio korvaa menetetyn rakennuspaikan.

7 RANTAYLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET

7.1 Suunnittelun ohjausvaikutus

Hyväksytty yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42.1 §).

7.2 Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Maakuntakaava ei ole mm. oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa muutoin kuin yleiskaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 32.3 §).

7.3 Vaikutus viranomaisiin

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42.2 §). Säännös koskee niin kunnan, maakuntaliittojen kuin valtion viranomaisia.

7.4 Suunnittelutarve

Kyläalueilla on voimassa MRL 16.3. §:n mukainen suunnittelutarve kaavan hyväksymisen jälkeen AT-alueita koskevan määräyksen johdosta.

Rantavyöhykkeellä suunnittelutarve on olemassa kyläalueiden lisäksi niillä alueilla, joilla sitä ei ole MRL 72.1 §:n nojalla tämän yleiskaavan kaavamääräyksellä poistettu. Suunnittelutarvetta ei siten ole rantayleiskaavan hyväksymisen jälkeen AM-, AO-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4 ja RA-5 alueilla sekä niillä RM-alueilla, jotka on tarkoitettu vuokramökkitoimintaa varten.

7.5 Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on asiasta toisin määrätty (MRL 14.4 §).

7.6 Ehdollinen rakentamisrajoitus

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta

tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa yleiskaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty yleiskaavan toteuttamista varten. (MRL 43.1 §)

Kaavassa on osoitettu kunkin maanomistajan rakentamismahdollisuudet, joten kaavan vastainen rakentaminen vaikeuttaa yleiskaavan toteuttamista mm. maanomistajien tasapuolisuuden periaatteen toteutumista. Luvan epääminen ei pitäisi tuottaa hakijalla huomauttavaa haittaa, jos lupaa haetaan muualle kuin yksityiseen rakentamiseen osoitetuille alueille.

Käyttötarkoituksen muutosta koskevat poikkeamispäätösten on täytettävä MRL 172 §:n laillisuusedellytykset. MRL 172 §:n mukaan poikkeaminen ei saa:

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista; eikä
- 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Useimmiten käyttötarkoituksen muutokset koskevat vakituisen asumisen sallimista loma-asunnossa.

Mikäli laillisuusedellytykset täyttyvät niin kunta voi hyväksyä käyttötarkoituksen muutoksen MRL 171.1 §:n perustuvalla tarkoituksenmukaisuusharkinnalla. MRL 171.1 §:n mukaan kunta voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen tässä laissa säädetyistä tai sen nojalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista.

7.7 Ehdoton rakentamisrajoitus

Yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (rakentamisrajoitus). Tällöin ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään. (MRL 43.2 §)

Yleiskaavassa on ehdoton rakentamisrajoitus voimassa M, MY-1-, MY-2-, SL-, SL-1-, SM- alueilla. Määräys ei ole kohtuuton, koska rakennusoikeus on siirretty muualle ja osoitettu kaavassa. M, MY-1- ja MY-2- alueille saa kuitenkin rakentaa maa- ja metsätaloutta palvelevaa rakentamista.

7.8 Ehdollinen toimenpiderajoitus

Yleiskaavassa voidaan myös määrätä, ettei maisemaa muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (toimenpiderajoitus). (MRL 43.2 §).

Yleiskaavassa on ehdoton toimenpiderajoitus voimassa MY-1-, MY-2-, MY-3-, SL-, SL-1-, SM- alueilla. Määräys ei ole kohtuuton. Rajoituksen lopulliset vaikutukset selviävät kunnan lupakäsittelyn yhteydessä.

7.9 Ehdoton toimenpiderajoitus

Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset).

Luonnonsuojelualueiden toteuttamisen helpottamiseksi näillä alueilla on voimassa ehdoton maisemaa muuttavaa toimenpiderajoitus viiden vuoden ajan kaavan hyväksymisestä. Kunta ei voi tällöin myöntää MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Koska kielto on määräaikainen sen ei katsota olevan kohtuuton maanomistajille.

7.10 Rakentamismahdollisuus rannoilla

Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. (MRL 72.1 §)

Rantayleiskaavassa on erityisesti määrätty, että AM-, AO-, RA-, RA-1, RA-3, RA-4 ja RA-5 alueilla sekä niillä RM-alueilla, jotka on tarkoitettu vuokramökkitoimintaa varten, tätä rantayleiskaavaa saadaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Näiltä osin rakennuslupamenettelyn yksinkertaistuu, kun poikkeamismenettely poistuu, jos hanke on kaavan mukainen.

7.11 Yleiskaavan ja muun lainsäädännön mukaisen päätöksenteon suhde

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset suunnitelmat on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä siten kuin erityislaeissa säädetään. Muussa lainsäädännössä on vastaavasti säännöksiä, jotka yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon. Tässä suhteessa keskeisimpiä lakeja ovat ympäristönsuojelulaki, rakennusuojelulaki, tielait, vesilaki, metsälaki, maa-aineslaki, kaivoslaki ja jätelaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä.

Luonnonsuojelu

Luonnon- ja maisemansuojelua ja -hoitoa koskeva erityislaki on luonnonsuojelulaki (1096/1996). Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n viittauksen mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava,

mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Luonnonsuojelulain 10 luku sisältää Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on 197 §:n mukaan lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään. Tämä viittaus tarkoittaa kaikkien asiaan soveltuvien luonnonsuojelulain säännösten huomioon ottamista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa viranomaispäätöksissä.

Myös luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainitut suojellut luontotyypit sekä 47 §:n säännös erityisesti suojeltavista lajeista tulee ottaa huomioon yleiskaavaa hyväksyttäessä samoin LSL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- tai heikentämiskielto.

Kulttuuriympäristö

Rakennussuojelulain (60/1985) nojalla suojellaan sellaisia kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämisen kannalta arvokkaita rakennuksia, rakennusryhmiä ja rakennettuja alueita, joilla on kulttuurihistoriallista merkitystä. Asemakaava-alueella rakennussuojelu toteutuu pääsääntöisesti kaavasuojeluna asemakaavoituksen yhteydessä. Valtion omistamien rakennusten suojelusta on oma asetus (480/1985).

Rakennettuun ympäristöön tai kulttuurihistoriaan liittyvien arvojen suojelemiseksi yleiskaavassa voidaan tietty alue tai rakennus osoittaa suojeltavaksi.

Kiinteät muinaisjäännökset on määritelty muinaismuistolain (295/1963) 2 §:ssä. MRL 197.3 §:n viittaussäännöksen mukaan kaavaa laadittaessa, hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava, mitä muinaismuistolain 13 §:ssä säädetään.

Muu ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelulain (86/2000) yleisenä periaatteena ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on haitallisen toiminnan ehkäisy. Kaavoituksen yhteydessä tapahtuva sijainninhjaus on keskeinen keino ehkäistä ennakolta ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 6.1 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on ympäristönsuojelulain mukaan otettava huomioon muun muassa alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset. Koska toimintojen sijoittamisen vaihtoehtojen valinta ja muut perusratkaisut tehdään kaavoituksen yhteydessä, on vastaavasti myös kaavaa laadittaessa otettava huomioon ympäristön pilaantumisen vaara.

Yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen huomioon ottaminen merkitsee, ettei toiminta tai toiminnan sijoittaminen saa olla sillä tavoin yleiskaavan vastainen, että ratkaisu vaikeuttaisi yleiskaavan toteutumista.

Yleiset tiet

Yleisistä teistä annettua lakia on uudistettu (133/1999) maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisen yhteydessä säännöksillä, joiden tavoitteena on lisätä kaavoituksen merkitystä tiesuunnittelun perustana. Lain 10 §:n mukaan tien suunnittelun on perustuttava maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavaan, jossa tien sijainti ja suhde muuhun alueen käyttöön on selvitetty.

Tien tulee sopeutua yleiskaavassa osoitettuun muuhun maankäyttöön eikä tielinjaus saa vaikeuttaa yleiskaavan toteutumista.

Tie voidaan kuitenkin suunnitella tielain 10.5 §:n mukaisesti ilman, että suunnittelu perustuu kaavaan, jos tien luonne huomioon ottaen sen sijainti ja suhde muuhun alueidenkäyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja alueellisen ympäristökeskuksen kanssa.

Muu lainsäädäntö

Metsälaki (1093/1996) sääntelee talousmetsän käyttöä. Yleiskaava-alueella metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetulla alueella. Metsälain 25 §:n mukaan kaavoitettavien ja kaavoitettujen alueiden osalta metsäkeskuksen tulee olla riittävässä yhteistyössä kuntien kanssa metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden yhteen sovittamiseksi.

Maa-ainelakia (555/1981) sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen. Ottamistoiminnasta ei saa aiheutua haitallisia seuraamuksia, kuten kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erityisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai pohjavesien tilan vaarantumista. Yleiskaava-alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Vesilain (264/1961) mukainen vesistöön rakentaminen koskee muun muassa padon, penkereen, sillan, kuljetuslaitteen tai laiturin tekemistä vesistöön. Lain 2 luvun 4 §:n mukaan vesistöön rakentamisen edellytyksiä harkittaessa on otettava huomioon mitä yleiskaavan oikeusvaikutuksista on säädetty. Lupaa harkittaessa on myös katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

8 SEURANTA

Ympäristövaikutusten selvittämiseksi voidaan tehdä rantayleiskaavan toteuttamisen seuranta, joka tarkoittaa kaavan toteuttamiseen liittyvien tietojen keräämistä ja kokoamista. Seuranta voidaan toteuttaa esimerkiksi niin että määrätyn aikavälein kerätään tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista ja muutoksista ympäristössä kuten vesistöissä. Seuranta voitaisiin toteuttaa Puruvedelle yhdessä Kesälahden ja Punkaharjun kuntien kanssa, vaikka tämä kaava koskee vain Kerimäen kuntaa.

Helsingissä 6.11.2003

SUUNNITTELUKESKUS OY

Sanna Jylhä
dipl.ins.

Punkaharjun kunnan valtuusto hyväksyi kaavan 15.12.2003.